UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Hs. 158
B. g. (3) 118a
Cat. Adr. Nro. CLVIII.

Inhalt:

f. 1: Brief d. Kais. v. Constantinopel an Robert v. Flandern.

f. 5–130 Roberti mon. Remensis hist. Hierosol. (Bongars hat un- [illegible])

f. 130–172 Fulcherii Carnotensis hist. Hierosol. von liber I, c. 21 an (bei Duchesne IV, 837) — ?

Codex monasterij Spanhem

Hs. 158.

Passagium gotfridi regis iherlm

1107.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Hoc exemplar epistole quarto anno ante
gloriosum iherosolimitanum iter. a constan
tinopolitano imperatore omnibus occi
dentalibus ecclesiis directum est. precipue
tamen flandrensi comiti roberto. Ipse enim
comes iam redierat a sepulchro domini in
baculo et pera. in quo itinere se uiderant.
et affabile atque amicabile colloquium
adinuicem habuerant. Isdem uero impera
tor ut ipse in eisdem conqueritur litteris
nimis oppressus fuerat a nefanda gen
te paganorum. quorum principatum tenebat
solimannus. ueteranus pater solimanni
iunioris. quem nostri postea ut liber
iste meminit bellicoso conflictu deui
cerunt. et in fugere turpiter compule
runt. Vnde non parum miramur. cur sepe
dictus imperator tam uenenosum animum
contra nostros semper habuerit et red
dere mala pro bonis non formidauerit.

Domino et glorioso comiti flandrensium
roberto. et omnibus totius regni principi-
bus christiane fidei amatoribus;
tam laicis quam clericis imperator constanti-
nopolitanus. salutem et pacem in eodem domino
nostro ihesu christo. et patre eius. ac spiritu sancto.
O inclitissime comes et maxime christiane fidei
consolator. notificare prudentie vestre vo-
lo. quantum sanctissimum imperium christianorum
grecorum angustatur fortiter a pincinatis
et turcis cotidie et depredatur et adquiritur
sine intermissione. et fiunt cedes diverse
et inenarrabiles christianorum interfectio-
nes et derisiones. Sed quia sunt multa
mala que agunt et ut diximus inenarra-
bilia. de multis dicamus pauca. que tamen
sunt auditu horribilia et conturbant
etiam ipsum aerem. Nam pueros et iuvenes
christianorum circumciderunt super baptisteria
christianorum. et circumcisionis sanguinem
in despectum christi fundunt in eisdem bap-
tisteriis. et desuper eos mingere compellunt.
et deinceps in circuitu ecclesie eos vio-

lenī deducunt. & nomī et fidē scē trini
tatis blasphemare conpellunt. Illos u°
nolentes eā diu'sis penis affligunt. et
ad ultimū eos interficiunt. Nobiles aūt
matronas ac earū filias depdatas. inui
cē succedendo ut animalia adultando
deludunt. Alii u° corrūpendo turpit
uirgines. statuunt ante facies eaꝝ ma
tres. cpellentes eas nefarias et luxurio
sas decantare cantilenas. donec cōple
ant ipsa sua nefaria. Sic enī legimus
actū & in dī pplo antiqt⁹. qb; impii ba
bilonii post diu'sa delubria deriden
do dicebant. ymnū cantate nobis de
canticis syon. Sic & in stupro filiarū
matres cōpellunt n̄c cantare cantile
nas nefarias. quarū uoces n̄ cantum
s; magis ut credim⁹ plus resonat planc
tū. sic scriptū ē in morte innocentiū.
Vox in rama audita ē. plorat⁹ & ululat⁹
mult⁹. rachel plorans filios suos. & no
luit ēsolari q2 non sī. S; licet matres
innocentū q̄ p rachel figurant n̄ua

luer̃t consolari inmorte filiorum ua
luerunt tũ ẽsolari p salute animarum.
iste tam̃ nullaten̄ q̄d peius ẽ consolari
ualent. q̄a et in corporib' & in anima
b; pereunt. Sed q̄d adhuc? Veniam' ad
teriora. Toti' etatis et ordinis uiros.
id ẽ pueros. adolescentes. iuuenes. senes.
nobiles. seruos. & q̄d peius & inpudentius
ẽ. clericos & monachos. & heu proh dolor
q̄d ab inicio ñ dictũ neq; auditũ ẽ. ep̄os
sodomitico peccato deludunt. et etiã
unũ sub hoc nefario peccato iã crepu
er̃t. Loca ũ s̄cã innumerabilib' modis
ẽtaminant & destruunt. et peiora eis
minant̃. Et ad hec q̄s ñ plangit? Q̄s
ñ ẽpatit̃? Q̄s ñ horret? Q̄s ñ orat?
Nã pene tota terra ab therlm usq; gre
ciã. & tota grecia cũ suis regionib'
superiorib' quest̃. capadocia minor
& maior. frigia. & bitinia. & ma
ior frigia. id ẽ troia. pontũ. gala
tia. lybia. paphilia. ysauria. licia.
& insule principales. chio. & militena.

et multe alie regiones et insule, quas non va-
lemus enumerare usque tracias ab eis
iam invasa sunt, et fere iam nichil remansit
nisi constantinopolis. quam ipsi minantur
citissime nobis auferre. nisi auxilium
dei et fidelium christianorum latinorum velociter
subvenerit. Nam a propontide que avidus
dicitur et exponto iuxta eandem constan-
tinopoli in mare magnum decurrit.
cum ducentis navibus invaserunt. quas greci
ab eis predati. fabricaverunt. et remi-
gibus velint nolint deducunt. et mi-
nantur tam per terram quam per eandem propon-
tidem constantinopoli ut diximus velociter
capere. Hec pauca de innumerabilibus
malis que hec ipsissima gens agit
diximus. et tu p[illegible] comes flandrensium
christiane fidei amator. cetera non ob fasti-
dium legentium dimittamus. Igitur pro dei
amore et pro omnium grecorum pietate christi-
anorum rogamus. ut quoscumque fideles christi
bellatores tam maiores quam minores
cum mediocribus intra tua adquirere potis

ad auxilium mei et grecorum christianorum huc
deducas. Et sicut galatiam recepta occiden
talium regna. anno preterito a iugo pa
ganorum aliquantulum liberauerunt. ita et nunc
ob salutem animarum suarum regnum gre
corum liberare temptent. quoniam ego quamuis
imperator. nullum tamen in remedium neque
idoneum consilium scio inuenire. sed semper
a facie turcorum et pincinatorum fugio.
et tam diu in singula ciuitate maneo.
donec aduentum eorum prope sentio. Et melius
subiectus esse uestris latinis cupio. quam pa
ganorum deludibriis. Ergo antequam capiatur
a beis constantinopolis. certare totis uiribus
maxime debetis. ut gloriosam et ineffabilem
mercedem in celo gaudentes recipiatis.
Ha[illegible] constantinopo
lim quam pagani. quia in ea habentur preci
osissime reliquie domini. idem statua ad quam
fuit ligatus. flagellum a quo fuit fla
gellatus. clamis coccinea quam fuit
indutus. corona spinea qua fuit corona
tus. harundo que uice sceptri in ma

nibus fuit. uestimenta quibus ante crucem
expoliatus fuit. pars maxima ligni cru
cis in qua crucifixus fuit. claui quibus
affixus fuit. Linteamina post resurrec
tionem eius inuenta in sepulchro. duodecim
cophini fragmentorum ex .v. panibus et duobus
piscibus. Caput cum capillis integrum et
barba sancti iohannis baptiste. reliquie uel corpora
multorum innocentium. quorundam prophetarum ac
apostolorum. martyrum. et maxime sancti Stephani.
protho martyris. et confessorum ac uirginum quae pro
obnimium incrementum singulariter scribe
re timuimus. Que tamen omnia predicta xpi
ani magis quam pagani habere debent. et
munimen magnum erit omnibus xpianis
si hec omnia habuerint. detrimentum uero
et iudicium si perdiderint. Quod si ob
hoc certare noluerint. et aurum magis
amauerint. in ea plus inuenient quam
in toto mundo. Nam soli thesauri ec
clesiarum constantinopolis. in argento. au
ro gemmis et lapidibus preciosis. et pannis
sericis idem palliis. sufficere possent

omnibus mundi ecclesiis. Quos tamen omnes
thesauros inestimabilis thesaurus matris
ecclesie sancte Sophie id est Dei sapientie superat.
et absque dubio thesauris templi Salomonis
coequari potest. Quid iterum de infinito
nobilium thesauro dicam. cum thesaurum ne-
gociatorum rusticorum nemo estimare pos-
sit. Quid inventis preteritorum imperatorum thes-
auris. Pro certo dico. non erit lingua
que illum recitare valeat. quoniam non solum Constan-
tinopolitanorum imperatorum ibi thesaurus ha-
betur. sed omnium antiquorum romanorum imperatorum
ibi est thesaurus translatus. et in palatiis ab-
sconditus. Quid amplius dicam. Quod certe pa-
tet oculis hominum nichil est. quantum ad
illud absconditum. Currite ergo cum tota
gente vestra. et omnibus viribus vestris certate
ne talis thesaurus in manus turcorum et
pincinatorum cadat. quia dum sunt infini-
ta adhuc. lxta. milia expectantur coti-
die. et timeo ne per illum thesaurum pau-
latim nostros seducant cupido milites.
quemadmodum Iulius Cesar olim fecit.

qui regnum francorum cupiditate inuasit. et quomodo
anti christe captiuus totum mundum in fine mun
di est acturus. Agite ergo dum tempus habetis. ne
christianorum regnum et quod magis est domini perdatis se
pulcrum. et inde non iudicium sed mercedem habe
atis in celum. Amen. Explicit epistola. Inci
pit apologeticus sermo. id est prolo
gus super historiam hierusalem.

UNIVERSOS qui hanc historiam
legerit. siue legere audierit.
et auditam intellexerint deprecor.
ut cum ea aliquid inurbane compositum
inuenerit. concedant veniam. quia hanc scri
bere compulsus sum per obedientiam. Quidam
etenim abbas nomine. B. litterarum scien
tia et morum probitate preditus. ostendit
mihi unam hystoriam [illegible] hanc materiam.
sed ei ad modum displicebat. partim quia ini
cium suum quod in clari montis concilio consti
tutum fuit non habebat. partim quia series
tam pulchre materiei inculta iacebat.
et litteralium composicio dictionum inculta
uacillabat. Precepit ergo mihi ut qui clari

montis celio inistui. acephale materiei
caput preponere. et lecturis eam accuratiori
stilo componere. Ego uero quem notarium non habui
alium nisi me. et dictaui et scripsi. sicque con
tinuatim paruit mihi manus. et manui pen
na. et penne pagina. Et fidem satis prestare
potest et leuitas carminis. et minime fa
lerata compositio dictionis. Unde sicui
achademicis studiis innutrito displi
cet hec nostra editio. obhoc forsitan quia
pedestri sermone incedentes. plus iusto
mea rusticauerimus. notificare ei uolumus.
quia apud nos probabilius est absconditam rus
ticando elucidare. quam apta philosophan
do obnubilare. Sermo enim semper exactus
semper est ingratus. quia quod difficili intel
lectu percipitur. aure surdiori hauritur.
Nos uero plebeio incessu sic uolumus pergredi
nostrum sermonem. ut quivis cum audierit
speret idem. et si forte idem esse temptauerit.
longe separetur ab idem. Siquis affectat
scire locum quo hec historia composita
fuerit. sciat esse claustrum cuiusdam celle

sancti Remigii constitute in episcopatu remensi.
Si nomen auctoris exigitur. qui eam composuit Roth
bertus appellatur. **Item prefacio.**
Inter omnes hystoriographos ueteris ac no
ui testamenti Moyses sanctus obtinet principa
tum. qui diuine spiritu prophetie hebraicis litte
ris quarum deo reuelante ipse auctor exti
tit. mundi descripsit exordium. et prime etatis
ac secunde. facta mirabiliora. nec non et patriar
charum gesta nobis adduxit in medium. Huius
exemplum imitati sunt ihesu naue. samuel et
dauid. quorum primus iosue librum. secundus et
tercius regum hystorias conscripserunt. Ex hoc igitur
liquido potest colligi. quia reuera deo sit ac
ceptabile. ut ad noticiam fidelium suorum litte
ris commendetur. cum in terra peragit quod prefixis
temporibus fieri disposuit aliquod opus mirabile.
Sed post creationem mundi. quid mirabilius fac
tum est preter salutifere crucis misterium.
quam quod modernis temporibus actum est.
in hoc itinere nostrorum iherosolimitanorum.
Quod quanto studiosius quisque aduertet. tanto
uberius intra mentis sue dilatatos recessus

obstupesceret. Hoc enim non fuit humanum opus
sed divinum. et ideo litterali compaginatione
commendari debet noticie tam presentium quam
futurorum. ut per hoc et spes in deum christiana
magis solidetur. et laus eius in eorum mentibus vi
vatior incitetur. Nam quis regum et principum pos
set subigere tot civitates et castella na
tura. arte. seu humano ingenio premu
nita. nisi francorum beata gens. cuius est dominus
deus eius. populus quem elegit in hereditatem sibi.
Inferat ergo nobis dei sapientia. quod ad laudem
sui nominis proferamus. et sciant qui hec
legerint vel audierint. quod nichil frivo-
li. nichil mendacii. nichil nugarum. nisi
quod verum est enarrabimus.

EXPLICIUNT PROLOGI. INCIPIT NARRATIO.

ANNO incarnationis dominice
millesimo nonagesimo. v.
magnum intra fines gallie
concilium celebratum est in al
vernia. scilicet in civitate que clarus
mons appellatur. cui papa urbanus. ii.

cum romanis episcopis et cardinalibus praefuit. Fuit
autem illud concilium valde celeberrimum,
conventu gallorum ac germanorum. tam episcoporum
quam et principum. Ordinatis itaque in eo rebus
ecclesiasticis. exivit dominus papa in quandam spa
ciose latitudinis platea. quia non poterat
omnes illos capere cuiuslibet edificii. clausura.
Qui hac suadela rethorice dulcedinis. gene
raliter ad omnes in hec verba prorupit dicens.
Gens francorum gens transmontana. gens si
cuti in pluribus vestris elucet operibus a deo elec
ta et dilecta tam situ terrarum quam fide ca
tholica. quam honore sancte ecclesie ab universis
nationibus segregata. ad vos sermo noster di
rigitur. vobisque nostra exhortatio protenditur.
Scire vos volumus que lugubris causa ad vestros
fines nos adduxerit. que necessitas vestra
cunctorumque fidelium attraxerit. Ab iherosolimorum
finibus et urbe constantinopolitana
relatio gravis emersit. et sepissime iam
ad aures nostras pervenit. quod videlicet gens
regni persarum. gens extranea. gens prorsus
a deo aliena. generatio scilicet que non direxit

cor suum. et non est creditus cum deo spiritus eius. terras
illorum christianorum invaserit. ferro. rapinis.
incendio depopulaverit. ipsosque captivos
partim in terram suam abduxerit. partimque
nece miserabili prostraverit. ecclesiasque dei
aut funditus everterit. aut suorum ritui sacrorum
mancipaverit. Altaria suis feditatibus in
quinata subvertunt. christianos circumcidunt.
cruoremque circumcisionis aut super altaria fun
dunt. aut in vasis baptisterii inmergunt.
et quos eis placet turpi occubitu multare.
umbilicum eis perforant. caput vitaliorum ab
strahunt. ad stipitem ligant. et sic flagel
lando circumducunt. quoadusque extractis
visceribus solo prostrati corruunt. Quosdam
vero stipiti ligatos sagittant. quosdam extento
collo et nudato gladio appetunt. et utrum
uno ictu truncare possint pretemptant. Quid
dicam de nefanda mulierum constupratione.
de qua loqui deterius est quam silere. Regnum
grecorum iam ab eis ita emutilatum est. et
suis usibus emancipatum. quod transmeari non
potest itinere .ii. mensium. Quibus igitur ad hoc

ulciscendū. ad hoc eripiendū labor incūbit ī
uobis. qb; p̄ceteris gentib; contulit d̄s īsigne
decus armoꝝ. magnitudinē āīmoꝝ. agilitatē
corporꝝ. uirtutē humiliandi uerticē capilli
uob resistentiū. Moueant uos ⁊ incitent
animos urōs ad uirilitatē gesta p̄decessoꝝ
uroꝝ. p̄bitas ⁊ magnitudo Karoli regis mag
ni. ⁊ Ludoyci filii eī. aliorꝝ q; regū uroꝝ. q
regna paganoꝝ destruxerīt. ⁊ ineis fines s̄cē
ecclie dilatauerīt. Presertī moueat uos s̄cm
dn̄i sepulchrū nr̄i saluatoris. qd ab īmun
dis gentib; possidet. et loca s̄ca que nc̄ inho
neste tractant. ⁊ irreuerent eoꝝ inmun
diciis sordidant. O fortissimi milites ⁊ in
uictoꝝ p̄pago parentū nolite degenerare.
s; uirtutē prioꝝ uroꝝ reminiscimini. Quod
si uos car liberorū ⁊ parentū ⁊ cōiugū deti
net affect. recolite qd in euglo dicat dn̄s.
Qui amat patrē aut matrē sup me. n̄ ē me
dign. Et iterū. Omīs q̄ reliq̄rit domū. aut
patrē. aut matrē. aut uxorē. aut agros.
aut filios. Ꝝ ret. Non uos p̄trahat ulla
possessio. nulla rei familiaris sollicitudo.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

quoniam terra hec quam inhabitatis clausura ma
ris undique. et iugis montium circumdata. nu
merositate uestra coartatur. nec copia diuitiarum
exuberat. et uix sola alimenta suis cultoribus
administrat. Inde est quod uos in inuicem mor
detis et contenditis. bella mouetis. et plerumque
mutuis uulneribus occiditis. Cessent igitur inter
uos odia. conticescant iurgia. bella quiescant.
et toti controuersię dissensiones sopiantur. Viam
sancti sepulchri incipite. terram illam nefarie gen
ti auferte. eamque uobis subicite. Terra illa
filiis israhel a deo in possessionem data fuit. sicut
scriptura dicit. que lacte et melle fluit. Iherusalem
umbilicus est terrarum. terra pre ceteris fructifera.
quasi altera paradysus deliciarum. Hanc redemptor
humani generis suo illustrauit aduentu.
decorauit conuersatione sacrauit passio
ne. morte redemit. sepultura insigniuit.
Hec igitur ciuitas regalis in orbis medio posita.
nunc a suis hostibus captiua tenetur. et ab igno
rantibus deum ritui gentilium ancillatur. Que
rit igitur et optat liberari. et ut ei subueniatis
non cessat inprecari. A uobis quidem precipue

exigit subsidium. quomodo a deo uobis collatum est pre
cunctis nationibus ut iam diximus insigne decus
armorum. Arripite igitur uiam hanc in remissionem
peccatorum uestrorum, securi de inmarcescibili gloria
regni celorum. Hec et id genus plurima ubi pa
pa urbanus urbano sermone perorauit. ita
omnium qui aderant affectus in unum conciliauit.
ut adclamarent. Deus uult. deus uult. Quod
ut uenerandus pontifex audiuit. erectis in
celum luminibus gratias deo egit et manu silen
tium indicens ait. Fratres karissimi. hodie in nobis
ostensum. quod dominus dicit per euangelium. Ubi sunt duo uel tres.
et cetera. Nisi dominus deus mentibus uestris affuisset. una
omnium uestrum uox non fuisset. Licet enim uox
uestra numerosa prodierit. tamen origo uocis
una fuit. Propterea dico uobis quia deus hanc a
uobis elicuit. qui uestris eam pectoribus inseruit.
Sit ergo uobis uox ista in rebus bellicis militare sig
num. quia uerbum hoc a deo est prolatum. Cum in hostem
fiet bellicosi impetus egressio. erit uniuersis
hec ex parte dei una uociferatio. Deus uult.
deus uult. Et non precipimus aut suademus ut
senes aut inbecilles. et usui armorum minime

idonei hoc iter arripiant. nec mulieres sine coniugib; suis aut fratrib; aut legitimis testimoniis ullatenus incedant; Tales enim magis sunt impedimento quã adiumento. plus honeri quã utilitati; Ditiores. inopib; subueniant. & expeditos ad bellũ de suis facultatib; secum ducant; Presbiteris siue clericis cuiuscumq; ordinis absq; epõ4 suo4 licentia non licet ire. qm̃ inutilis fieret illis hec via. si irent sine illo4 licentia. Quippe nec laicis expedit peregrinari. nisi cum sui benedictione pastoris. Quicumq; g° huius scẽ peregrinationis animũ habuerit & deo sponsionem inde fecerit eiq; se libaturum hostiam uiuam. scãm. & beneplacentem deuouerit. signum dominicę crucis in fronte sua siue in pectore preferat. qui uero inde voti compos regredi voluerit. inter spatulas retro ponat; Tales quippe bifaria operatione cõplebunt illud dñi preceptũ. qđ ipse iubet p euuangliũ; Qui ñ baiulat crucẽ suã.

& rel. His ita completis: unus ex roma
nis cardinalib; nomine gregorius. pro
omnib; terre prostratus: dixit confessio
nem suam; Et sic omnes pectora sua tun
dentes: impetrauerunt de his que male
commiserant absolutionē. & facta abso
lutione. benedictionem. & post benedic
tionem. ad ppria remeandi licentiam;
Et ut cunctis clarescat fidelib; qd hec
via a deo. & non ab hominib; sit constitu
ta. sicut a multis postea comperimus.
ipso die quo hec facta & dicta sunt. fama
preconans tante institucionis totū com
mouit orbē. ita ut etiam in maritimis
oceani insulis diuulgatum esse: qd ie
rosolimitanū iter in concilio sic stabi
litum esset. Gta prouenit inde xpianis
& exultatio. gentilib; uero psis & arabie
cultorib; meror & trepidatio. His addit
animi magnitudo: illis incutitur pauor.
& mentis hebitudo. Adeo celestis tuba
pcrepuit. qd ubiq; gens omnis infesta
xpiano nomini intremuerit. Elucet g

qa non fuit hoc humane vocis officium.
s; spiritus dni q replet orbē terrarum.
Ad sua itaq; reuersus est unusquisq; laicorum.
& urbanus papa in crastinū residere fecit
conuentū epōrum; Quib; residentib; ac
cepit consiliū quem preposuisset tante
multitudini peregrinari cupientiū. qa
nondum erat int eos comitatorum no
minatorum aliqs principū; Vniuersi ue
ro elegerunt podiensem epm. asseren
tes eum reb; humanis ac diuinis ual
de esse idoneū. & utraq; scientia pe
ritissimū. suisq; actionib; multimodū;
Ille itaq; licet inuitus. suscepit qsi alt
moyses ducatū ac regimen dnici popli.
cum benedictione domini pape ac to
tius concilii. O qt diuerse etatis ac po
tentie seu domestice facultatis homi
nes in illo concilio cruces susceperunt.
& viā sci sepulcri spoponderunt;
Hinc diuulgatū est ubiq; terrarum
illud conciliū venerabile. & ad aures
regū ac principū puenit concilii

constitutum honorabile. Placuit omnib;
& plusquam .ccc. milia mente iter conci
piunt & ad implere satagunt. p ut vnicu
iq; posse contulit dns. Iamq; triuiatim
dissultare cepit francigene gentis im
manitas. & desiderio iam cum turcis pug
nabat eorum pba feritas; De petro he
remita & duce Godefrido.

Erat in illis dieb; quidam qui heremi
ta extiterat nomine petrus. qui
apud illos qui terrena sapiunt magnus
estimabatur & sup ipsos presules & abba
tes apice relligionis efferebatur eo quod
nec pane nec carne vescebatur. s; tamen
vino. aliisq; cybis omnib; fruebatur. & fa
mam abstinentie in deliciis querebat;
Hic ea tempestate collegit sibi non modicam
equitum peditumq; multitudinem. & iter
suum direxit per hungariam. Associatur
autem cuidam duci theutonicorum nomine
Godefrido qui erat eustachii boloniensis
comitis filius. s; officio dignitatis dux
erat theutonicus; Hic uultu erat ele

gans. statura p̄cerus. dulcis eloq̄o. morib;
egregius. & in tantu mitib; lenis. ut
magis in se monachū q̄m militē figu
raret; Hic tamen cū hostē sentiebat ad
esse & imminere preliū. tunc audaci
mente concipiebat animū. & quasi
leo frendens. ad nulli9 pauebat occur
sum; Et que lorica uł clipeus. sustinere
poterat impetū mucronis illius.
Hic cū frib; suis eustachio & balduino.
& magna manu militū peditumq; p̄
hungariam it arripuit. p̄ viam scilic;
q̄m karolus magn9 & in comparabił
rex francoꝝ. olim suo exercitui fieri
usq; constantinopolī precepit; Primus
g petrus heremita cum suis & mag
na gente alemannoꝝ constantinopo
lim venit. & copiosā languobardoꝝ
gentē multosq; alios ex diuersis locoꝝ
spaciis aggregatos in uenit; Quib; im
pator licentiā introeundi ciuitatem
numq̄m prebuit. q̄a virtutē xpiane
militie & maxime francoꝝ suspectā

semp̱ habuit. Idem tamen mercatū eis
habere concedebat qđ & in ciuitate erat-
ꝓhibuerat q' illis ne transirent illud vi
cini equoris spaciū qđ appellat' sc̄i Geor
gii brachiū. quo adusq' ueniret formi
dabilis exercit' francoꝝ. Turcoꝝ enim
numerus infinit' erat. q' aduentū illoꝝ
bestiali mente sitiebat. In quoꝝ manib;
si ipsi absq' francoꝝ p̄ncipib; deuenisset.-
sicut postea rei ꝓbauit euent' om̄s eq̄
lit' morti subiacerent; S; om̄s congre
gatio hominū que bono auctore non gu
bernat' si ei languidū capit p̄ncipat'
cotidie languescit. & a salute elongat';
Pterea & hi q'a prudentē p̄ncipē q eis
dn̄aret' n̄ habebant. rep̄hensibilia opa
faciebant; Eccl'as enī & vrbis palatia de
struebant. & que in eis erant auferentes.-
plumbū q tegebant' abstrahebant. &
grecis vendebant; Unde imp̄ator alexius
nomine vehement' irat' fuit. & eq̄reū
sc̄i Georgii brachiū transnauigare p̄
cepit; Qui ultra ꝓgressi. ducē sibi elege

runt. et quendam Rainaldum sibi preposuerunt.
Qui licet principem haberent. eadem tamen
rapine opera agere non cessabant. Nam domos
quas inueniebant igni comburebant. et
ecclesias bonis suis et facultatibus denudabant.
Sic nichomediam usque uenerunt. et inde
romanie terram intrauerunt. Tribus quoque diebus
ambulando consumptis ultra nicheam urbem
preterierunt. et quoddam castrum cui nomen erat
exerogorgo. agente vacuum inuenerunt
In quod intrantes. repperierunt magnam u
bertatem frumenti. carnis. et uini. omni
umque bonorum que sunt humane vite su
stentamentum. Turci quippe metu francorum
perterriti longe ab illa terra secesserant.
sed tamen exploratores suos dimiserant. qui
illis aduentum nostrorum et quomodo se haberent
nunciarent. Qui ut per internuncios com
pererunt quia venerant rapere. non retine
re. destruere. non possidere. protinus contra
illos accurrerunt. et castellum in quo erant
obsidione circumdederunt. Erat quippe
ingens numerus illorum. et copiosa multi

tudo; Ante portam castelli erat puteus:
& iuxta ex altera parte fons uiuus. iuxta
quem rainaldus princeps xpianorum exierat. &
in insidiis positus eorum prestolabatur aduentum;
Turci uero nil hesitantes irruerunt in eum.
& multos qui cum eo erant occiderunt. alii
autem in castrum fugerunt; Illi autem aquam
omnino nobis abstulerunt. & in magno
cruciatu pro aque inedia illos immise
runt. Erat autem festiuitas sancti michaelis;
Obsessi itaque in tantam sitis angustiam de
uenerunt. quod uenis equorum incisis bouumque
& asinorum aliarumque pecudum sanguinem elici
ebant. & bibebant. Alii terram humectam
ore fodiebant. & sic ori apponebant.
ardoremque sitis temperabant. Alii urinam
suam in uase aut in manibus suis minge
bant. & quod dictu horribile est absorbe
bant; Quid plura. Nullum erat uite
solacium. ubi sola mors erat subsidium;
Tandem princeps illorum rainaldus cum turcis
furtiuum init fedus. malens temporalem
uitam retinere quam pro xpo mortem in tali

liber

martyrio subire; Dispositis itaque agmi
nibus suis. simulauit cum aduersariis in
ire congressionem. sed mox ut exiit fecit ad
illos cum multis aliis digressionem; Heu heu
meticulosus miles. non ab austro. sed ab aqui
lone progressus quam eneruiter et effeminate
pro celesti et rege et regno dimicauit. qui nec
dum uel leui stipula tactus martyrium
subire perhorruit. et fidei christiane professi
onem simul et eques et armatus abdicauit. Iure
igitur apud deum euanescentis glorie iacturam pro
meruit. et in sorte illius qui sedem suam elegit
ad aquilonem deuenit. Qui uero remanserunt
nec christiane fidei titulum mutuare volu
erunt. mortis exterminium subierunt;
Igitur ex tota illa multitudine occiderunt
turci quos uoluerunt. et quos libuit uti et
placuit captiuauerunt; Quosdam ad sig
num positos sagittabant. et omni ludibrio
prout eis placebat seruos dei contumeliabant;
Et illi maluerunt sic gloriose occumbere.
quam negantes fidem dei cum eis infeliciter uiuere;
Deus uero ut credimus recepit eos inter septa

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

semper virentis paradysi qui noluerint.
a fide sua peregrinari. Jam quippe diabo
lica legio victrix exultat & contra pe
trum heremitam qui erat in quodam castello
nomine cuitto dimicat. Erat autem illud
castrum super nicheam civitatem constitutum;
Contra quod turci dum cursum dirigerent. ob
viaverunt Gualtero qui erat pincernus
& signifer agminis heremite. Sed miles
egregius hic; clarissimus & tot militie titu
lis his tamen omnino resistere non valuit
sed tamen preciosam mortem suam multo turcorum
sanguine commendavit. Irruit enim
in illos velut ursus esuriens inter anima
lia. quos in occursum invenit & prostravit.
& vita privavit. Similiter & qui cum eo erant
armati adhuc vivi iam necem quam erant
passuri fortiter vindicabant. & quamdiu
eis arma valuerunt hostes de victoria
numquam tripudiaverunt; Sed ibi multitudo
audaciam. non audacia multitudinem supera
vit. nisi quod animositas numerositate ser
cuplo minoraverit; Fracti tandem armis

& n̄ animus. laudabili morte sicut in
bello. sic pro deo uitam terminauerunt. eosque
in sorte celestium angelici spiritus transtulerunt;
Tunc primum turci reuolutis cadaueribus su
orum cognouerunt quia cum quibus pugnauerant
franci fuerunt; His ita patratis. pars
turcorum cucurrit ad castra xpianorum. &
ibi unum presbiterum missam celebrantem inuene
runt. quem ante altare truncauerunt;
O felix felicis presbiteri martyrium. cui prebuit
ducatum dominici corporis uiaticum; Similiter
quoscumque inuenerunt. aut occiderunt. aut ab
duxerunt Petrus uero heremita aberat. &
ad constantinopolim remeauerat; In ca
stello autem quod superius memorauimus cuius no
men erat ciuito remanserat xpianorum
plurima multitudo. & qui de castris siue
de prelio uiui euaserant retro ad illud
castrum confluxerant Quos turci inse
quentes strues lignorum ut nostros combure
rent circumposuerunt. Sed qui obsessi erant
de tuitione uite solliciti ignem in strues
miserunt & dei nutu flante uento plerosque

de hostibus combusserint. Turci tandem
illos vi comprehenderunt et secundum ludib-
rii sui variis penarum generibus affectos
alios occiderunt alios in captivitatem ven-
diderunt. Qui tamen aliquo casu seu ingenio
evaserunt, ad brachium sancti Georgii rever-
si sunt. et iubente nequissimo imperatore
Constantinopolim sunt regressi; Imperator
quidem valde cum grecis suis de victoria ex-
ultavit turcorum et omnia arma nostrorum ut
eos inermes redderet callide comparavit;
His ita gestis, huic narrationi terminum
ponamus. et stilum retro convertentes,
quomodo illuc convenerit nobilis gens fran-
corum et cum quibus principibus disseramus.
Explicit liber primus. Incipit secundus.
Interea dum hec aguntur, de remotis par-
tibus occidentalium a parte aquilonis ex-
citavit dominus comites duos, quibus unum nomen,
una consanguinitas, par quoque potestas, idem
vigor et armis et animis, etiam gloria con-
sulatus compares, normannus scilicet et flan-
drensis comes. Cum quibus hugo magnus

fratris philippi regis francorum. qui ipso tempo
re franciam suo subiugabat imperio. Hic
honestate morum. et elegantia corporis
et animi virtute. regalem de qua ortus erat
commendabat prosapiam. cum quo et stephanus
carnotensis comes qui a bonis innititur pra
uos deinceps obtinuit exitus; Quam in
numeri obtimates et minoris fame con
sules cum his sunt associati tam eiusdem
francie quam maioris et minoris brittan
nie. A parte australi mota sunt castra po
diensis episcopi. et comitis sancti egydii no
mine raimundi. Vir iste cum diues
esset et temporalibus bonis locupleta
retur. omnia sua vendidit et viam
deliberationis dominici sepulcri arri
puit. Ecce presentialiter nunc videmus in
re. quod olim promisit dominus per os ysaie pro
phete. Ait enim. Noli timere. quia ego te
cum sum. Ab aquilone adducam semen tuum.
et ab occidente congregabo te. Dicam
aquiloni da. et austro noli prohibere.
Affer filios meos de longinquo. et filias

meas ab extremis terre. Nunc ut ui
demus filii dei et filie ierosolimam ten
dunt ab extremis terre et auster et aqui
lo nutritos suos non audent prohibere. Reue
ra dominus noster ascendit super occasum. quoniam re
quiescit in animabus occidentalium. Nunc
occidens illustrare parat orientem. et
nouis syderibus suis excitatis quam premebat
depellere cecitatem. Et cum uix tanta
agmina enitescere et terribilis fulgor ar
morum. huc tamen reuerberarent si pos
set intueri splendore animarum. Hi ad
bellum unanimiter incedunt. non ut fu
giant. sed ut aut moriantur aut uin
cant. Hi ergo memorati principes quos
superius diximus. satis contiguo tempore
de suis sedibus exierunt. sed natale so
lum transeuntes. diuerso tempore et iti
nere transalpinauerunt. Itaque per italiam
iter direxerunt. et diuina preeunte
custodia. secundo appulsu romam usque
peruenerunt. Et o gloriosa christi mili
cia. quam non potuerunt continere.

tā spaciose urbis intra sui incolat⁹
spacia uel domicilia · & ob hoc extra
vrbē multi ex pͥncipib; sua fixere ten
toria · Ibi aliqͦt dieb; cōmorantes · loca
scā · pegrina consuetudine pambu
lauerunt & se scōꝝ aplōꝝ aliorumq;
meritis ac precib; cōmendauerunt
ac sic aplica benedictione pcepta ab
vrbe discesserunt & p apuliā suas
acies direxerunt; **De Boemundo du
ce apulie · 7 tancredo duce q; Godefrido ·**

Cvm u° sic incederent · rumor tan
ti exercitus ad aures cuiusdā
terre illius pͥncipis puenit nomine
boemundi · q tunc in obsidione erat
malphi sup lit⁹ saphardi pelagi con
stituti · Qui hec audiens · fecit inquiri ·
qͥb; pͥncipib; tant⁹ exercit⁹ regebatur ·
qͥb; armis muniebat⁹ · qͦ ordine incede
rent · utrū rapere venerant · aut sibi
necessaria compararent; Cui ab inqͥsi
torib; relatū est · qa hugo magn⁹ philip
pi regis francoꝝ germanus signifer

erat & dux tante militię. rotbertus
comes normann(us). rotbert(us) comes flan
drensis. Stephanus comes carnotensis
Raimund(us) comes sci egidii & epc podi
ensis duces erant dñi. Exercitus autē
sic deuote & seriati pcedebant qa cui
nocerent null(us) erat. Arma eqtum tā
idonea erant que in tanto pcinctu
militię dī conueniebant. Nam quis
carneus oculus loricarū aut galearū
aut scutorum aut lancearū sole radi
ante ferre poterat intuitū. Pedites
uero omī genere telorum sic pmuniti sunt
ut si obuiā sibi uenirent omī orienti
terrorē incuterent. Et cū sic telis &
armis accingantur. tamē ut inermes
pegrini necessaria sibi mercantur.
Quę cū audisset vir circuspectus. &
diuitiis opulentissimus. talia verba
ptulit omib; Grās agere dō debem(us)
omēs q in sua potestate habet omium
corda & quo uult inclinat ea. Quis
enī tot pncipes tantūq pplm insi

mul collegisset nisi ipse eorum mentibus pre
sideret. Cumque requireret quod signum ge
starent peregrinationis didicit quia
aut in frontibus aut in spatulis dextris
signum ferebant sancte crucis. Cum vero per cam
pos discurrendo bellico usui se exer
cerent et ioculando in invicem alter mal
terum hastas vibrarent omnes una voce
clamabant dicentes. Deus vult deus vult.
Et hoc signum erat bellici clamoris ipsorum.
Et cum hec iterum audiret vir prudens
et mente capax. magis ac magis in
deo exultavit quia omnia hec non tantum
esse hominum intellexit. Qui concite
eadem devotione succensus. duo preciosa
pallia iussit afferri. et ex eis corrigiatim
incisis precepit cruces fieri. Tunc dixit
omnibus tam peditibus quam militibus: O mi
lites nunc mei estote dei. et viam sancti sepul
cri mecum incipite. et que mea sunt ut
vestra assumite. Nonne et nos franci
gene sumus? Nonne parentes nostri de
francia venerunt et terram hanc mili

taribus armis sibi mancipaverunt. Sit h
oc decus. Ibunt consanguinei et fratres nostri sine nobis
ad martyrium, immo ad paradysum.
In omnibus futuris temporibus debebit ascribi
tam nobis quam liberis nostris retrograda
animi inopia, si nobis absentibus agitur
hec divina militia. Et cum istis et his si
milibus animosus miles fine dato os
clamaverunt qui aderant dicentes. Nos
tecum ibimus et absque retractatione viam
sancti sepulchri promittimus. Tunc vir sapiens
et astutus, cruces iussit afferri, quas prece
perat fieri. Quibus allatis dixit: Si dic
tis vestris unire facta vultis, de crucibus
istis quisque unam accipiat et acceptio cru
cis sponsio vie fiat. Tunc tot ad acci
piendum confluxerunt, quia multis acci
pe affectantibus cruces defuerunt. Audi
entes quoque obtimates Apulie et Calabrie
et Sicilie quod Boemundus crucem vie sancti
sepulchri susceperat, omnes ad eum conflu
unt et tam mediocres quam potentes, senes
quam iuvenes, servi quam domini. Viam sancti se

pulchri, permittunt. Dux vero ipsius apulie
ut hec vidit et audivit vehementer indo
luit. quia solus cum parvulis et mulieribus
in ducatu suo remanere pertimuit.
Erat autem dux ille frater boemundi. utrique
filii rotberti wiscardi. Dum vero boemundus
vie necessaria paravit francigene ad
marinos portus pervenerunt. alii ad brun
dosium. alii ad barri. alii otrentum mare
intraverunt. Hugo siquidem magnus et guilel
mus marchisi filius in portu barri mare
intraverunt et durachium usque navigave
runt. Quos ut dephendit dux loci
illius ad eorum captionem iniqua cogitatione. il
los continuo iussit apprehendi. et appre
hensos constantinopolim transduci. Edi
xerat enim subdolus imperator ut omnes
ierosolimitanos caperent et ad se constan
tinopolim ducerentur. Volebat namque ut
sibi omnes fidelitatem facerent ut scili
cet suum esset quicquid per arma adquirerent.
Sed deprehensi cum ad urbem venerunt. quia
magnum ibi solatium invenerunt.

cū magno exercitu ducē Godefridum
repperiunt; Flere p̄ gaudio potuit. q̄ hu
gonē magnū 7 ducē Godefridū inin
uicē amplexari 7 osculari cōspexit; Gau
det hugo magnꝰ se fuisse cōp̄hensū: q̄a
meruit adduci ad ducē Godefridum;
Gaudet dux: q̄a amplexat̃ p̄ cordialē
amicū 7 cognatū suū 7 totiꝰ generosi
tatis nobilē uirū. Gaudet alt̃ in altero
innouatū sedꝰ antiq̄ familiaritatis. 7 q̄d
in utroq; inerat insigne decꝰ p̄bitatis.
In his duob; uiris primo denudate sunt
fraudes imp̄atoris sic̄ subseq̄ns pagina
denudabit. Dux godefridꝰ p̄ce omnium
francoꝝ cōstantinopolī uenit. q̄a p̄ hun
gariā recto gressu itinerauit. Venit
itaq; duob; dieb; ante natale d̄ni 7
hospitari extra urbē uoluit; s; sub
dolꝰ imp̄ator int̃ suburbana eū rece
pit. Sp̄auit itaq; dux ibi remanere
securꝰ q̄ adusq; cōuenirent agmina
gentis francigene. Et cū p̄ aliq̄d dies
mitteret clientes suos ad cōparanda.

necessaria dolosus imperator precepit turcopolis
suis. et pincenatis ut in insidiis positi eos
invaderent. et occiderent. Sed balduinus
ducis frater cognita eorum nequitia occulta
vit se. et eorum prevenit insidias quia dum suos
sequerentur. ut occiderent forti animo. et vi
rili impetu illos invasit. et sic deo iuvan
te superavit pluresque ex eis occidit. et cap
tos fratri suo duci presentavit. Quod cum audis
set imperator iratus est quia sensit denudatas
esse francis suas dolositates. Dux ut cog
novit quia se suosque imperatorem iratum esse de
suburbanis illius exivit. et extra urbem
sua tentoria fixit; Sole quidem occidente
cum nox superficiem terre cooperuisset. satel
lites imperatoris presumpserunt ducem inva
dere. sed divina adminiculante gratia. cum
magno sui detrimento vix manus illius po
tuerunt evadere; Alter in alterum irruit.
sed alter altero prestantior fuit. Dux cum suis
ut leo frendens illos cito dispersit. et vii. [tem]
occidit ceteros insecutus usque ad portam
civitatis. Dux inde ad tentoria sua

rediit et quietus deinceps mansit. Imperator
autem pacem ab eo per multos internuntios
quesivit. et tandem impetravit et mercatum ei
et sue genti sicut in civitate erat habere
permisit. Interea gens gallicana cepit
appropinquare regie civitati. podiensis
episcopus et comes sancti egidii. comites quoque nor-
mannus et flandrensis. et stephanus carno
tensis. Dum hec itaque aguntur in diuturno
prospero successu boemundus apuliensis pa
ratis suis stipendiis tanto itineri congru
entibus mare intravit et in bulgaria regi
one transnavigavit. Cum quo nobilissimi
principes tanchredus videlicet nepos eius
et marchisi filius. richardus princeps. et alii
terre illius obtimates. Qui tantam in bul
garia copiam repererunt quod a fructu
frumenti vini et olei sui multiplicati
sunt. Deinde descendentes in vallem
andronopolim. ibi tamdiu quietaverunt quo
usque omnes transfretaverunt. Illic boe
mundus vir prudens comminatus est suo
exercitui ne aliquis aliquid alicui violenter

auferret. s; un⁹qsq; q̊d sibi cōpetebat cō
pararet. Tandē transfretatis omīb; in
q̄ndā regionē inuenerūt bonis omīb;
uberrimā. de villa in uillā. de castel
lo in castellū. de ciuitate in ciuitatem
pgredientes castoriā puenerūt. & ibi
sollepnitatē dni & natiuitatis celebra
uerūt & p dies plurimos dietauerunt
Cūq; forū rerū uenaliū ab indigenis
q̄rerent impetrare nequerūt qm̄ a fa
cie eoꝝ ꝯfugiebant estimantes nr̄os
causa p̄dandi & omnē t̄rā depopu
landi. ido mī cōpulsi ciboꝝ inopia ra
pe. p̄dari. oues. boues. arietes. porcos
& que usui erant necessaria. Egressi
de castoria venerūt ad palagoniam
in q̄ erat q̊ddā castrū hereticoꝝ. q̊d
undiq; aggressi sunt. & crepantib; bu
cinis & telis ac sagittis uolantib; ilico
cōphenderūt. & spoliatū omīb; bonis
suis cū ipsis habitatorib; igni com
busserunt. Nec id eis iniuria conti
git q̄a illoꝝ detestabil' sermo vt can

cer serpebat, iamque circumiacentes regio
nes suo pravo dogmate fedaverat, sic et
ipsos a recta fide sua feda intentio ab
duxerat. Denique ad flumen bardarum veni
entes plures ipso die transierunt; alii vero
qui sole stante transire nequiverunt remansi
serunt. In crastinum summo diluculo aurora
iam lucescente venit exercitus imperatoris
super illos qui remanserant et omnes occidere
aut vinculatos captivare parabant.
Quibus dum nostri fortiter resisterent, rumores
pervenerunt ad aures boemundi et tancredi.
Tancredus vero non diu ferens suos ita iniu
riari, equo volitans ad flumen redit et se
cum equo et armis in illud iniecit, eumque
duo milia equitum sunt insecuti. Qui tandem
advenientes invenerunt turcopolas
et pincenatos cum eis dimicantes. In quos
subito ut effrenati irruentes, multos
neci dederunt, plures captos vinculave
runt et loris irretitos ad boemundum ad
duxerunt. Quos ut vidit, Deo gratias egit,
et hilari vultu subridens eis pront pten

dixit: Gens male sana, quare queritis occidere di
gentem innocentem? Nos sumus christiane fidei consor
tes, domestici et peregrini milites sancti sepulcri.
Nos neminem vestrum querimus ledere nec im
peratori vestro molimur aliquid auferre. Ad hec
illi respondentes dixerunt: Domine conducti
eius milites imperatoris sumus et donatiua
nostra promereri ab eo desideramus. Quo ei liber
uadimus quod precipit facimus et magis illi quam
deo obedimus. Nos tamen bene recognosci
mus quia obedire deo magis oportet quam ho
minibus. Imperator noster magis perhorrescit
agmina vestra quam celi fulmina, quia plus
uos intelligit uos uelle eum regno suo pri
uare quam uelle peregrinari, et ideo non cessat
malum erga uos machinari. Sed propter deum cuius
peregrini et milites estis, dignemini nostri
misereri. Ad hec uerba vir egregius
commotus spiritu misericordie condonauit eis vitam
et illesos abire permisit. Et dum sic leto
successu procederet, francorum exercitus constan
tinopoli conuenerat et eius prestolabatur
aduentum, quem audierat illic in proximo

affuturum. Imperator autem cum vidisset castra
dei undique sic affluere. et exercitum suum quem
miserat contra boemundum sic dissipatum esse.
exestuans animo cepit anxiari. et fraudu
lentes cogitationes in corde eius versari. De
simulatione imperatoris.
Tandem simulavit animum et quasi de eius
adventu gratulabundus esset misit obviam
boemundo qui eum per civitates et castella sua
gratanter exciperent. et ad se cum honorificen
tia conducerent; Coptum vero nostri habebant quia
non agebat hoc ex aliquo famulatu amicitie
sed secreta cordis simulatione. Indigene
autem terre illius accepto imperatoris imperio
captivati victui necessaria conferebant et precio
satis competenti vendebant. Sicque venien
tes ad civitatem que Rusa me[illegible] moratur:
boemundus ibi suum dimisit exercitum. et
constantinopolim cum paucis perrexit ad impera
toris colloquium. Tancredus vero remansit dux
et custos exercitus. et noluit ibi diutius re
manere quia extranei erant cibi quos sibi
oportebat emere. Et eduxit eos seorsum

in ualle satis omnib; bonis ubi rima & cor
poralib; incrementis satis obtima. Interim
boemund' du aduentare ciuitati fran
coru exercit' pars maxima uenit ei ob
uia & unanimit receperunt eu sic mat
unicu filiu. Boemund' aut ut suspicat'
est tot duces. tot obtimates. obuia sibi
occurrere in celu man' erigens obortis
p gaudio lacrimis fleuit ubirime. & oscu
latis plurib; uix tande repssis singul
tib; ut loqui potuit suffusis ora fletib;
in hec uba exorsus est fari. O bellatores
dei & indeficientes pegrini sci sepulchri
quis ad hec peregrina loca vos adduxit. n
ille qui filios isrl ex egypto p mare rubru
sicco uestigio transduxit. Quis alius
inseruit ... nob animi. ut relinqre
tis possessiones uras. & natale solu. Cog
natos & affines. vxores. & libos abdicastis.
immo & omi corporee uoluptati renun
ciastis; Nc iteru scdo regenerati estis
p confessione scilic; & p penitentia qua
cottidie duris laborib; exhibetis.

O felices qui in tali opere deficient, qui ante vi-
sum sunt paradisum quem patria sperant. O ordo mili-
tum nec tam quam quam beatus qui usque huc fuisti, ho-
micidii sanguine deturpatus. nec sanctorum sudo-
ribus compar martyrum celesti es diademate
laureatus. Nec usque extitisti incitamentum ire
dei nec vero reconciliatio ipsius gratie et propug-
naculum fidei sue. Quapropter inuicti mili-
tes quia nunc primum incepimus deo militare, non
gloriemur in armis siue in viribus nostris, sed in deo
potentiore omnium quoniam ipsius est bellum nostrum et
ipse dominatur gentium. Boemundus cum hec et plu-
rima id genus pretenderet, conciliauit in se ani-
mos audientium et magnam inuenit gratiam
in conspectu omnium. Tunc omnes cum eo ad ciui-
tatem uenerunt et ad hospicium suum quod ei imperator
preparari iusserat extra urbem deduxerunt.
Subdolus itaque imperator videns castra dei
crescere et de die in diem augmentari, inops
animi exspers sensus pauper consilii, ita
uehementer cepit inflammari. Nesciebat
enim quid ageret, quo se verteret, quo fugeret, si eum urgeret ne-
cessitas fugere. Timebat namque ne tantorum

ac tantorum exercitus in se insurgeret. Mens
enim fraude plena semper anxiatur. et est sollicita. et
quod machinatur alteri. pertimescit semper sibi machinari.
Sed nostri, prius hoc non congrebant. quia contra christianos
preliari nolebant. Tandem iussit ad se uenire
carum boemundum. et cum illo. et cum grecis suis
huiuscemodi habuit consilium. Requisiuit a nostris
ut sui principes exercitus facerent hominium
et ipse conduceret eos per desertas regiones quas
ingressuri erant forum omnium rerum venalium.
et in omnibus bellicis negotiis sui presentiam. et sue
gentis auxilium. Iuraret etiam generaliter omnibus
quod omnia quibus indigebant in armis. et vestimen-
tis ipse suppleret nec aliquis ulli peregrino sancti
sepulchri noceret aut noceri consentiret. Hoc
consilium cum detectum fuisset. placuit fere in
cordibus omnium. quoniam plerosque angebat neces-
sitas rerum temporalium; Fecerunt igitur ei cum sacra-
mento hoc hominium. tali conditione. ut tamen
diu duraret quam diu ipse perseueraret in
sacramento suo et promissione. Comes uero
sancti egidii cum requisitus esset de hominio. id
nullatenus facere uoluit. sed si ei crederet

tota civitas cum suis habitatoribus et ipso impera
tore destrueretur. Sed non erat ratio, quod tam regia
civitas tantaeque Deo sacratae ecclesiae everterentur,
et tot sanctorum corpora aut igne cremarentur,
aut suis sedibus viduarentur. Tandem comes
sancti Egidii aliorum suasionibus evictus assensum
prebuit, et in haec verba ei fidelitatem promisit dicens:+
Alexio imperatori iuro, quod nunquam per me
aut per meos vitam aut honorem amittet, aut
quicquid hodie iuste aut iniuste possidet. Hanc
illi fiduciam iuravit, et imperator adquievit.
Iuravit deinceps et idem imperator dicens: Ego
Alexius imperator iuro Hugoni Magno et Gode
frido duci ceterisque qui hic astant Francorum
principibus, quod nunquam in vita mea iniuria
bor ullum peregrinum sancti sepulchri aut permittam
iniuriari, et quod cum illis pergam in bellicis ne
gociis, et pro posse meo mercatum sufficiens
cum illis conduci faciam. Nemo miretur quod tot
et tam nobiles Franci qui coacti hominium
fecerunt, quoniam si res ex ratione pensetur, quia
vere coacti fuerunt invenietur. Intuitu+
bonus alienam, et sciebant quia diurnum laborem

+ enim erant terra deserta et invia terra absque omnibus;

ferre non sufficeret cui victus cottidianus de
ficeret, per huiusmodi angariam. Facta fuit hec
hominum pactio. Et bene competens ho
minum rata conciliatio. si apud imperatorem
foret integre fidei assertio. Sed quicquid stipu
lauit totum cum uerbo exinaniuit. maluitque
periurii noxam incurrere. quam francorum gen
tem a finibus suis non elongare. Sed ne om
nino videamur ut elingues preterisse urbem
regiam. loquamur aliquid de ea. quod dissonum
non videtur ab hystoria.

De constantinopolitana urbe.

Legimus in quadam hystoria quod constanti
nus imperator romanus cum quadam nocte in ci
uitate que bizantium memoratur obdor
misset visionem vidit que in hunc modum
ei apparuit. Anus quedam veste dissuta. et quali
senicius circumsepta veniebat ad eum
et sue opis flagitabat subsidium. Vestem
exigebat qua indueretur. cooperturam qua tege
retur. almoniam qua pasceretur. promisitque ei
rex continuo se subuenturum. et indubitanter
postulata collaturum. Et sic visio dispa

ruit. Hic vir potentissimus somno excitus cum
in corde suo quenam esset hec visio versaret:
divino nutu intellexit civitatem ipsam in
qua erat auxilium querere, et se in melius restau
rare optare; Sic ergo constantinus a fundamentis
illam erexit et de suo nomine constantinopo
lim appellavit. Quam rome menibus altis e
dificiorum que structura nobili coequavit, et pari
gloria et honore terreno sublimem reddidit.
Que sicut roma est caput occidentis, ita illa
civitas debet esse orientis; Est autem sita
inter adriaticum et illud quod nunc vocant sancti
georgii brachium super quod menia civitatis
locata sunt; Hec pre cunctis aliis urbibus
fecunda est pingui territorio, et omnium ma
rinarum divitiarum mercimonio; Hanc
itaque absque divino nutu conditam nemo
dubitet, quoniam previdit deus quod erat venturum,
quod nos modo videmus impletum. Nisi enim talis
condita fuisset, orientalis christianitas ubi
diffugium habuisset. Ibi nunc habent re
ceptaculum sanctissime reliquie sanctorum, propheta
rum, apostolorum et innumerabilium martyrum

sanctorum que ibi translate sunt a facie paganorum.
Asia et affrica fuerunt olim xpianorum. que nunc
subiciuntur ritibus inmundis gentilium. Ideo
quoque talis effecta est urbs regia constantinopolis
ut sanctorum quasi super diuitum reliquiarum fore tutis-
sima regio. Et ideo bene debet rome coequa-
ri dignitate sanctuarum et excellentia regie dig-
nitatis. nisi quod roma est papali apice subli-
mata et caput et summa totius xpianitatis.
De his igitur loqui sufficiat. et secundus liber finem hic
recipiat. Explicit lib. II. Incipit. III.

Confederatis igitur cum imperatore gallorum
principibus. iussit imperator naues ad
portum adduci ut omnis exercitus sine magna
dilatione posset transfretari. Primi itaque
transierunt dux godefridus et tancredus et usque
nichomediam preterierunt et per tres dies ibi feria-
ti sunt. Videns ergo dux quod nulla pateret
via transituris. per quam tantum exercitum posset
conducere premisit IIII milia hominum cum secu-
ribus ac vomeribus aliisque ferramentis aptande
vie conuenientibus. Erat autem terra illa in-
uia per iuga montium. per concaua uallium. per de-

fossa terrarum undique perpedita. Constrauerunt
itaque viam plurimo sudore. usque niceam ciuita
tem. pedestribus equestribus omnibusque transeuntibus satis idoneam
posueruntque cruces ligneas per reflexus uarium
in testimonium. ut cunctis notum fieret. quod via
illa erat peregrinantium. Sic que suo tractu pertran
siit omnis multitudo excepto quod boemundus
remansit cum imperatore dispositurus cum eo de
mercati promissione. Sed ultra modum protelari de
buit illa promissio. quia antequam peruenirent apud
illos qui erant pauperiores versabatur maxima
famis cruciatio. Ad niceam urbem conuenit ro
bur exercitus pridie nonas maii. et antequam
mercatum adduceretur vendebatur xx. aut xxx.
denarius. unus panis. Postquam uero boemundus
cum mercato uenit penuria euanuit. et uber
tas omnium bonorum affuit. De obsidione ni

Die siquidem ascensionis domini. cheę urbis
urbem niceam obsidione vallauerunt
et balistas et arietes. et cetera id genus instru
menta quibus inhabitantes expugnari quirent
apposuerunt. A parte orientis quia inexpug
nabilior. et magis munita ciuitas esse vide

batur applicuerunt suum robur exercitus principes
prefati. Podiensis episcopus. comes Raimundus. hugo
magnus. comes normannus. comes flandrensis.
comes stephanus carnotensis. A septentrione
dux Godefridus. ab occasu solis boemundus.
Ab austro uero pars nulla fuit quia lacus immen-
sus ibi presidio affuit. In illum ciues cum nauibus
suis introibant. et ligna et herbam alia que ne-
cessaria afferebant. Quod ut principes agno-
uerunt eorum legatio ad imperatorem cucurrit
ut naues conduci faceret usque ciuitatem ubi por-
tus est. et boues cum eis qui eas usque ad lacum at-
traherent. Qui ilico dictis paruit. et iuxta
principum uelle factum fuit. Quid plura.
Dispositis circa urbem agminibus xpicole
uiriliter insistunt. et turci quia de eorum uita
agitur fortiter resistunt. Turci toxicatas
mittebant sagittas. ut quos uel leui iactu
sauciarent graui morte perimerent.
Nostri uero puttā mori minime formidantes
altas circa muros machinas erigunt.
quibus infra se illos qui erant in muris despi-
ciunt. Ligneę turres lapideas turribus

opponuntur. et iam cominus hostis lanceis et en
sibus impugnatur. Iamque sudesque faces lapides
iaculantur in urbem. Hostis terretur quia iam de mor
te timetur. Unde fragor turbe clamorque sona
bat in urbe. Passim fugiebant matres cum filiis
et filiabus suis solutis crinibus latebrasque querebant
quia spem fuge nusquam habebant. Iamque ut se vic
tum redderet parabat hostis cum LXta turcorum mi
lia eminus venire conspexit. Ipsi enim de civita
te promiserant ad illos dicentes. ut per meridi
anam portam venirent ad ipsos. et adiuvarent
eos. Nostri vero interim obsederant illam portam mag
no comitatu. quia custodiebant eam podien
sis episcopus et comes sancti egydii. Turci vero de monta
nis descendentes ut eminus nostrorum agmina
conspexerunt timore perculsi sunt. et nisi in sua
multitudine confiderent fuge presidium fre
nis retro flexis arriperent. Feceruntque tres
turmas ut una supradictam irrumperet portam
et due confligendo si necesse eis incumberent
liberius subsequerentur terciam. Sic turci disposuerunt.
sed dei consilio nostri erudiciores hanc distinctionem
aliter mutuaverunt. Nam podiensis episcopus et Rai

mundi comitis exercit' ut p9 illos uisu
attigerũt urbe relicta celerrimo cursu
irruunt in illos. ñ plus eo₄ formidantes
multitudinẽ q̃ canes fugientẽ leporem.
D qt milia electo₄ multũ illos sunt inse
cuti. paratiores de turco₄ corporib; ex
trahere animas. q̃ qlib₃ famelic' eundi
ad nuptias. Turci uº ut viderũt tot arma₄
p̃minũ splendorẽ. Suggerebat ẽ eni flã
mantib; radus sol fulgorẽ. tot ueloces
eq̃uo₄ occurso frementiũ. tot hastas ↄtra
se vibrantes. terga uerterũt. ẽ nimis pigi
ẽ inertes. ad montana redire noluerunt
s; q̃cũq' inde descendant rursus ascendere
ñ potuerunt. Et male multati nece dira
sunt cruciati. Auxiliante d'o sic agmina
nr̃a tropheo tali letant' ẽ ad urbẽ regredi
unt'. Qui iterũ machinas ascendentes. ut
maiorẽ metũ hostib; incuterent. balistis
ẽ fundis occiso₄ capita turco₄ int' picie
bant. Nec tardante mora s' illa tẽporis
hora. Naues allate ↄstantinopolitane.
S; illa die in lacũ ñ miserunt s; noctẽ

plenas turcopolis· gente scilicet imperatoris
bene docta· et assueta armis. In crastinum
surgente aurora ut viderunt naves hi qui erant
in civitate permnio timore exterriti sunt.
et ultra non habentes spiritum quasi iam mortui in ter-
ram corruerunt. Vlulabant omnes. filie cum matribus;
iuvenes cum virginibus; senes cum iunioribus; Undique
luctus? undique miseria quia evadendi spes non
erat ulla. Intus erat meror et mentis hebi-
tudo foris gaudium et exultatio. Tandem eva-
dendi invenerunt consilium quia per turcopolas
imperatori mandaverunt se civitatem ei reddere
si illesos et incolumes cum suis rebus eos permit-
teret abire. Quod ubi imperatori nunciatur
admodum inde gratulatus est; et inde mente
concepit fraudem ut deinceps parturiat in-
iquitatem. Iubet ut sibi civitas reddatur. tur-
cis integra fides tribuatur. et ad se constantino-
polim conducantur. Quod ideo fecit ut res ipsa
deinceps innotuit. ut cum tempus accederet
ad detrimentum francorum paratiores inveniret.
Itaque civitas redditur. et turci constantinopolim
deducuntur. Nec immemor tamen fuit im-

pastor tanti beneficii. quia pauperibus qui erant in exercitu largas elemosinas precepit erogari. Septem itaque ebdomadibus et tribus diebus nicee civitatis protensa est expugnatio. nec ulla vi humana superata fuisset nisi dei adiutorio. Est enim muris densissimis et altis turribus premunita. ut capi a nulli compar in tota romania. In hac enim olim tempore constantini imperatoris. cccxviii episcopi aggregati fuerunt et de fide nostra propter hereticorum versutiam qui tunc temporis erant tractaverunt. et ita omnia sic tenere nunc ecclesia catholica omnis unanimiter sanxerunt. Et ob hoc dignum erat ut inimicis sancte fidei auferretur. et deo reconciliaretur. et sancte matri ecclesie ut membrum suum redintegraretur. Et provisa et disposita fuit a deo hec nova redintegratio. quoniam plurimorum qui ibi occisi sunt consecrata est martyrio. Taliter ut diximus liberata est nicea civitas. et expulsa est ab illa omnis diabolica captivitas. His ita patratis sua mox tentoria nostri defigunt et abire parant sic urbe relicta missis legatis constantinopolitanis.

De diuisione exercitus.

Postquam autem a ciuitate recesserunt duobus diebus
coniuncta in unum agmina processerunt et ad unum
pontem peruenerunt iuxta quem duobus diebus quietan
tes feriati sunt et de uirenti gramine equos et
bestias suas refocilauerunt. Quia uero ingressu
ri erant terram desertam et inaquosam et siluosam inier
unt se ut diuiderent et in duo agmina par
tirentur. Non enim una terra uel una regio sufficie
bat tot hominibus tot equis tot animalibus.
Una quidem et maior acies hugoni magno com
mittitur altera uero boemundo coniungitur. In pri
ma acie cum hugone magno podiensis episcopus
comes raimundus. dux godefridus. flandren
sis comes robertus. In secunda cum boemundo
tancredus. robertus comes normannus et multi
alii principes. quorum nomina ignoramus.
Itaque post prospero successu per romaniam iam quasi
securi equitabant. sed euoluto trium dierum
curriculo quarto iam die hora tercia hi qui
erant cum boemundo uiderunt ecce turcorum
milia sibi occurrere et clamosis uocibus nes
cio quid barbarum perstridere. et quorum in mensa

multitudine quidam ex nostris hesitare ceperunt
utrum resisterent aut fuge diverticula quererent.
Tunc boemundus vir vir multiudo et norman
nus comes vir miles animosius. ut vidit quo
rundam animos titubare. precipiunt omnes
milites descendere et sudes tentoriorum infi
gere. Erat autem ibi quidam rivus currentis
aque preterfluens. iuxta quem in longum sua
tunc tentoria ponunt. Concito pede
boemundus celerem dirigit nuncium qui cele
ri volitatione equo nostros qui vocaret. quatinus ad bel
lum properarent iam quoque paratum. Antequam vero
tentoria tensa fuissent. c. lx. milia turci equis
velocioribus advecti nostros appropiaverunt
et tensis arcubus suas sagittas toxicatas in
eos immiserunt. Nostri vero equis admissis illos
receperunt. et comprehensos occiderunt. Turcorum
quippe consuetudo est. ut tractis sagittis retro
confugiant. et dum fugiunt adversum vulnus
se insequentibus infligant. Sed fuge nullus locus
erat. quia densitas hostium occupaverat
ipsa cacumina montium. Propterea nostri dex
tra levaque eos instanter trucidabant. Sed

arc⁹ ⁊ sagitte inutilē ibi locū habebant
Tandē ɔfractis lanceis francoꝝ incorpo
rib; impioꝝ res agit͛ gladiis. O q̄t ibi cor-
pora corruer͞t truncatis capitib; aut mu
tilata mēbris aliq̇b;. Illic videres q̄ia poste
rior pars hostiū impellebat p̄orē in gladi
os trucidandū. Dū sic pugnat͛. dū sic pars
p̄ma necat͛. pars ea turcoꝝ q̄ riuū t͞nsiit
illa, p̄tin⁹ inuasit tentoria xp̄ianoꝝ.
Diruunt illa. trucidant matres cū pueris
⁊ quos inparatos bello reppiunt. ⁊ sine
armis. Clamor morientiū boemundi
p̄uenit ad aures. ⁊ p̄tin⁹ q̇d eēt intellexit.
Bellū comiti normanno cōmisit. ⁊ adten
toria cū paucis celeri cursu repedauit.
Quos ut vider͞t turci. mox t͛ga dederunt
Boemund⁹ aut̄ ɔspicat⁹ ibi iacere multos
exanimes cepit lamentari. ⁊ dn̄m vt ui
uis ac mortuis eēt refugiū dep̄cari. Ad
bellū festin⁹ remeauit. s; tam̄ p̄ uallo
⁊ munimine. in tentoriis milites dereliq̇d
Anteq̄ uͦ ad bellū rediret. fuerant iam
n͞ri adeo fatigati s͞tti. labore ⁊ calore. est⁹

quia nisi mulieres potum de rivo preterfluenti
attulissent. multi ipso die bello succubu
issent. Iam vero nostri turcis irruentibus semel ter
ga dederant et nisi cito comes normannorum au
reum vexillum in dextera vibrans equum conver
tisset et geminatis vocibus militare signum
deus vult deus vult exclamasset. nostris illa dies
nimis exitiabilis [illegible]s; postquam viderunt re
vertti boemundum et comitem normannum
spiritum audacie resumpserunt et magis mori quam
ulterius fugere elegerunt. Tanta quippe erat
turcorum instantia et unus ita impellebat alium
quia nusquam erat alicui pro ullo commodo dif
fugium. Nostros ita vallaverant quia locum vacu
um nisi circa tentoria non inveniebant. Multi
de nostris tunc mortui sunt qui turcorum sagittis
perierunt. Nullus nostrorum vacabat ab officio nullus erat
absque ministerio. Milites et alii bellum expe
diti pugnabant sacerdotes et clerici plora
bant et orabant mulieres lamentantes
mortuorum corpora in tentoria trahebant
Et dum sic nostri coartantur dum nube volanti
um sagittarum obumbrantur advolat interea

dux godefridus et hugo magnus. Qui cum ad
montana peruenerunt cum .xl. milibus electorum mi
litum aspiciunt tentoria suorum undique circum
septa agminibus turcorum suosque socios utcumque
pugnantes mulieres in tentoriis magno u
lulatu uociferantes ardescunt animo et
sicut aquila fertur in predam quam uox pullorum stimu
lat ieiunia suorum sic ira accensa penetrarunt
agmina densa. O quantus ibi fragor armorum
quantus strepitus confringentium lancearum. quantus
clamor morientium quam hylaris uox pug
nantium francorum multare signum suum altis
uocibus conclamantium. Congeminantur ille uoces
dum eas recipiunt et recip[illegible] emittunt con
caua uallium ca[illegible]mina montium scissure
rupium. Miseri quos primum inuenerunt quia nec
homines nec sola cadauera fiunt quos non
tegit lorica uel clipeus. et quos non adiuuat
sagitta uel sinuat arcus. Vlulant gemunt
tiam morientes calcibus terunt aut procum
bentes herbam mordicus scindunt. Hos
repentinos sonitus dum longe positi perceperunt
alii gratulantur alii mesti fiunt franci in

telligunt militare signum suorum pugnanti
um. turci uero lamentabiles gemitus suorum mori
entium. Torpescit stupefacta manus iniquorum
conualescit iam fatigata manus xpistianorum. In
terea dum turci contra nostros impugnabant ad mon
tana respiciunt conspiciunt podiensem episcopum
et comitem raimundum cum reliquo exercitu mi
litum et peditum de montibus descendere suosque
inuadere. obriguerunt que timore magno pro
multitudine bellatorum. putantes quod aut
supernis de sedibus conpluissent bellatores.
aut de ipsis montibus emersissent. Iterum
prelia innouantur recenterque plurima turcorum
milia prosternuntur. Quid faceret turcus populusque
per omnia sperire? nisi sua terga daret et quo
uenerat remearet. Sed que cauda prius fuerat
caput incipit esse. sicque caput caudam fugiens
fugientes. Nostri quoque qui iam prope insiui erant
inclusi tentoriis. iterum resumpto spiritu ani
mantur. et sua uulnera grauesque iniurias de
hostibus ulciscuntur. Qui prius instabant fu
giunt per deuia queque. Nec curant quorsum
uel in antea siue retrorsum. Sed miles xpisti.

ꝓsternūt eos nece tristi. Sang̃ne t̃ra madet
montis rubet undiq; clivus. Cōplet̃ q; simul
fluitanti sang̃ne rivus. Corpora cesoꝝ tot
erant ꝓstrata ꝑ agrum. Q̄d n̄ vix nullus
currere q̄ibat equus. Ab hora g̃ diei t̃cia
usq; noctis crepusculū ꝯflict᷒ ille ꝯtinuus
fuit ⁊ mirū ē potāt unde tanta gens ag
gregata fuerat. S; ut asserebant q̄ se meli᷒
scire arbit̃bant̃. ꝑ se. publicani. medi. arabes.
Saraceni. agulani. syri. chaldei. ⁊ turci
ibi ꝯvenerant ⁊ sup̃ficiē t̃re cooꝑuerant
sic̄ locusta. ⁊ bruc᷒ quoꝝ n̄ est numerus
Nox q̄ppe superveniens l̃re diremit mag
no q; eis fuit p̄sidio. qm̄ n̄ tenebre eos occu
luissent. pauci ex tanta multitudine sup
fuissent. Gr̃a magna d̄o. tali tantoq; tropheo.
Qui ꝑimit nocuos. glorificat q; suos. Nri
itaq; cōpellentib; tenebris ad sua territoria
reversi s̄t. sacerdotib; ⁊ clericis ymnū d̄o
dicentib; in hūc modū. Gl̄os᷒ es d̄ne in scis
tuis. mirabil̃ in maiestate tua. t̃ribil̃ atq;
laudabil̃. ⁊ faciens mirabilia. Dext̄a tua
d̄ne ꝑcussit inimicū. ⁊ in multitudine

+ His dictis uoces suppressere: et fecerunt ita ab hostibus nocte illa quieuerunt:

glorie tue deposuisti aduersarios meos. Dixit
inimicus persequar et comprehendam illos. diuidam
spolia. implebitur anima mea. euaginabo gla
dium meum. interficiet eos manus mea. Sed tu domine
nobiscum fuisti tamquam bellator fortis. et dux, precur
sor fuisti in misericordia tua populo tuo quem rede
misti. Nunc domine cognoscimus quia portas nos in
fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum:
ad sanctum scilicet sepulcrum tuum. Incrastinum
ubi sol flammanti lumine mundum uenusta
uit omnes ad campum belli cucurrerunt et desuper plu
plurimos peremptos inuenerunt et nisi cruces
fuissent segregari ab illis uix potuissent.
Illi quibus erat sanior intellectus ut Christi martyres
eos uenerabantur et digniori honore quo pote
rant tumulabant. Et sacerdotes et clerici se
pulture debitos effundebant cantus. matres
pro filiis. amici pro amicis. lugubres emitte
bant planctus. His ita completis ad cadauera
hostium spolianda festinauerunt. Et quis refer
re potest quantam ibi habundantiam. quantam
auri argentique copiam repperere. O quantam
multitudinem equorum. mulorum. mularum

camelorum asinorum nostri tunc habuerunt.
Qui prius erant pauperes deo opitulante diui
tes facti sunt. et qui prius seminudi sericis indu
mentis vestiti sunt. Leguntur tela et sagitte.
et uacue implentur pharetre. Cura impen
ditur uulneratis. et cure medicorum commit
tuntur. Sic que die tota. non est gens ita remota.
Huic facto egregie laudis siquis metris
oclim uelit apponere dominum mirabilem in
suis operibus poterit aduertere. Esurientes
enim suos repleuit bonis diuites uero non
suos dimisit inanes. deposuit potentes exal
tauit humiles. potentes abiectos. humi
les reddens gloriosos. Altera autem die que erat
tercia mensis iulii tentoria summo ma
ne deseruerunt. et uestigia turcorum fugi
entium sequi festinarunt. Sed illi sic trepide co
lumbe a facie accipitris. ita ante eorum
faciem fugiebant. De Solimanno.
Igitur per quatuor dies huc illucque sic
fugientes contigit ut solimannus dux
illorum inueniret decem milia arabum ueni
entia sibi in auxilium. Erat autem solimannus

filius solimanni ueteris qui totam romaniam
abstulit imperatori. Hic quippe postquam de
nicea fugerat. gentem hanc in unum congre
grauerat. et quasi pro ulciscenda sua iniuria
super christianos adduxerat. Hic cum uidisset
eos. et arabes illuc. pronimio dolore equo lapsus
in terram cepit magnis uocibus eiulare. seque
miserum et infelicem proclamare. Cui arabes
infortunii sui casum ignorantes aiunt;
O cunctorum hominum impudentior. quid ita fugis.
Multum te degeneras. quia numquam pater tuus de
prelio fugit. Resume animi constantiam. et re
uertere ad prelium. quoniam nos uenimus tibi in manu i
llum; Quibus ille suspiriis uocem interrumpentibus;
ait. Magna uos uexat insania. Nondum cog
nouistis uirtutem francorum. nec experti estis
animositates eorum. Virtus eorum non est humana
sed celestis aut diabolica. nec ipsi tamen
in suo confidunt auxilio. sed in diuino. Nomine
in tantum deuiceramus eos quia iam parabam
mus illic eos funes. et canabinos ut eorum collo
immitteremus. cum subito gens innumera
que mortem non ueretur nec timet hostem erupit

de montib; & indubitanter inserunt se mis
agminib; Quorum oculi ferre poterant eorum
terribilium armorum splendorem. Lancee illorum
micabant ut choruscantia sydera. galee
& lorice ut vernantis aurore lumina vi
brantia. Fragor armorum terribilior erat soni
tu thonitruorum. Cum se bello preparant erec
tis in celum lanceis seriatim incedunt. & acsi
sine verbo essent conticescunt. Cum vero suis
approximant adversariis. tunc laxatis lo
ris. tanto impetu irruunt ac si leones quos
stimulat ieiuna fames. & sanguinem anima
lium sitiunt. Tunc vociferant & strident
& aerem clamorib; implent. & peregrini a misericordia
neminem capiunt sed omnes necant. Et quid di
cere de tam crudeli gente. Nulla gens est.
que huic valeat resistere quam fugiendi locum
possit invenire quia aut divino aut diabo
lico fulciuntur auxilio. Omnes alie gentes nros
arcus expavescunt & tela timent. isti vero
postquam loricati sunt. tantum timent sagit
tam quantum & stipulam. sic formidant telum
sicut fustem ligneum. Heu heu. ccc.ta & lx.ta.mi

lia fuimus et omnes uel occisi ab ipsis uel dispersi
fugimus. Nam ecce quarta dies est ex quo a facie eorum
fugere cepimus et adhuc non minori timore
quam in primo die trepidamus. Quapropter causa
si sano uultis parere consilio quantocius uale-
tis a tota romania abscedite. et ne illorum
uos oculus consideret summa prouidete. Hec arabes
ut audierunt cum ipso solimanno fugam concite
arripuerunt. Christiani autem maiori sollertia
fugientium sequebantur uestigia. sed illi numquam
in eodem statu morabantur. Ad quascumque christia-
norum urbes uel castella fugiendo ueniebant
hilari uultu quasi potiti victoria proferebant
dicentes. Gaudentes et cum leticia aperite no-
bis ianuas uestras quoniam occidimus uobis franci-
genas qui uos depredari uenerant et terras
uestras ne unus quidem superest de illis quin aut mor-
tuus sit aut teneatur in uinculis nostris. Soli-
mannus enim dux noster alia uia procedit et
captiuos secum deducit. Qui uerbis eorum e-
rant creduli aperiebant seductique graues
penas luebant. Nam depredantes eorum posse-
ssiones domos incendebant ipsosque aut

trucidabant aut loris astrictos secum
ducebant. Volebant quippe ut franci qui eos
insequebantur quod invenirent ut vel sic inopia
constricti persequi desisterent. Qui in hoc pru
denti usi sunt consilio quia illis valde profuit
nocuit quoque omni exercitui nostro. Nostri enim inve
nerunt terram illam desertam magis quam omnibus boni
peregrinam. Vellebant spicas segetum iam ad
maturitatem pertinentium. et inter manus confri
cando expillabant. talique cibo famem ut
cunque mittigabant. Ibi mortua fuit maior
pars equorum. et multi qui milites extiterant
pedites effecti sunt. Equitabant vaccas. et
boves. et magne fortitudinis et altitudinis
illius arietes. et canes. Transierunt itaque solum
illud quam citius valuerunt. et intraverunt lichaoniam
provinciam omnibus bonis uberrimam. et venerunt
ychonium. De yconio.
Est ychonium civitas opulentissima
temporalibus bonis de qua meminit
paulus apostolus in suis epistolis. Quam ubi erraverant
in solitudine in magis suo via civitatis ha
bitaculi invenerunt et domino suggerente bonis

terrenis repleti sunt. Cumque digredi a ci
uitate placuit suadentibus incolis aquam
inuasis utribus secum tulerunt. quia aquam in cur
su itineris nusquam repperierunt. Die uero secunda in uespera
ad quoddam flumen peruenerunt. ibique duobus diebus
hospitati sunt. Altera autem die cursores qui pre
ibant agmina primo uenerunt ad ciuitatem
que eraclea memoratur. in qua turcorum maxima
multitudo aggregabatur. Qui ut a longe
deprehenderunt uexilla francorum uolitantia
protinus confugerunt. ut damulus ereptus de laqueo.
aut cerua saggittata. Nostri uero laudantes
dominum sine obstaculo intrauerunt. et per dies iiii ibi

De tharso.

diuturnauerunt. De tharso.
Die uero quinta de ciuitate omnes exierunt. Et
tunc balduinus comes frater godefridi
ducis. et tanchredus ab aliis se cum suis militibus
diuiserunt. et ad urbem tharsum diuerterunt
Erant autem multi turci in ea qui contra eos exie
runt ad bellum. sed diu stare non potuerunt;
Cum enim ueloces impetus nostrorum et sinuatos in
cursus et duros ictus ferre non potuerunt. pluribus
suorum prostratis in munitionem urbis se rece

perunt et nostri castra sua ante locauerunt
et excubitores posuerunt. Illi uero qui erant in urbe
xpiani nocte media ad castra uenerunt
cum magno gaudio clamantes et dicentes;
Surgite inuicti milites francorum. quoniam omnes
turci de ciuitate ~~[illegible]~~ et ulterius uobiscum
decertare non presumunt. Nostri tamen eos persequi
noluerunt. quia nox erat. tempus scilicet ad fugan
dum minime idoneum. Die igitur lucescente nostri
ciuitatem introierunt et ciues ipsos libentissime
receperunt. Facta est autem contentio inter comitem. boemundum.
et tanchredum quis eorum ciuitati principaretur an
nostrorum que dominio subderetur. Tanchredus
rennitebatur quoniam per se volebat habere. sed tandem
cessit boemundo. quia maior erat illi exer
citus fortitudo. De athena et manustra ciuitatibus;

Fuerunt autem illius in breui temporis
interuallo. terre due ciuitates una que
uocatur athena. alia que manustra. et
plurima castella. Iam uero ibant sedibus succes
sibus; quoniam turci iam non expectabant sed abditi e
rant in munitissimis munitionibus. Maior
autem pars francorum ingressa est terram arme

niorum quia inhiant affectabant inebriare terram sanguine turcorum. Terra autem omnis silebat in conspectu ipsorum. eisque armenii obuiam leti ueniebant. et in suis ciuitatibus et castellis recipiebant. Ad quoddam uero castrum peruenerunt. quod ita naturali positione munitum erat quia nulla arma nulla machinamenta bellica metuebat. Sed tamen noluerunt ibi diu demorari. cum scilicet tota alia terra eis esset subdita et ex affectu uolebat uolebat inclinari. Erat autem in exercitu miles quidam fortis. et strenuus ab illa regione oriundus. qui terram illam postulauit a cunctis principibus ut eam in fidelitate et sancti sepulchri. et eorum custodiret. ut uitam et honorem suum protegeret. Cui principes unanimiter assensum prebuerunt. quia sciebant eum esse uirum fidelem. et rebus bellicis fortem et idoneum.

De cesaria cappadocie.

Dehinc, prospero successu uenerunt ad cesaream cappadocie. Cappadocia autem regio est in capite syrie sita ad septentrionalem plagam porrecta. Cuius incole ciuitatis

ultro se tradider(unt). eosq(ue) benigne susceperunt
Egressiq(ue) p(ro)spe de cappadocia uener(unt) ad
quandam urbem pulcherrimam. (et) satis ub
errimam q(ua)m turci n(on) multo ante obsederant
(et) p(er) tres ebdomadas inpugnauerant.
s(ed) expugnare nequiuerant. Ad q(ua)m acce
dentes mox cum summa leticia ciues ob
ui(a)m uener(unt). (et) beniuole receperunt. Hanc
iterum petiit alt(er) miles nomine petrus
de alpib(us) (et) impetrauit eam celerrime abu
niu(er)sis p(r)incipib(us). Ipsa nocte q(ui)dam de latere
migarum uenit ad boemundum dixitq(ue)
ei q(ui)a usq(ue) xxti milia turcorum in p(ro)ximo ade(ss)e
q(ui) n(on)dum sciebant francos illuc aduenisse
Ille credulus uerbis mendacib(us). elegit mi
lites electos q(ui)s secum duxit. (et) loca in q(ui)b(us)
latere debebant p(er)agrauit s(ed) sic de latere
manus fuit. sic (et) inq(ui)sitionis effectus. De
Dexmannut urbe. chosor.
De hinc (con)surgentes uener(unt) ad q(ua)ndam
urbem que uocat(ur) chosor q(ue) erat plena
omnib(us) bonis. q(ue) mihi a sunt corporibus
humanis. Ad q(ua)m accedentes ab his qui

erant in ea xpiani officiosissime suscep
ti sunt et ibi per tres dies feriati sunt. Illuc unusquisque
sue consuluit indigentie. Lassi invenerunt
requiem. esurientes reffectionem. sitientes potum.
nudi operimentum. Prevenit itaque eis deus tale
habitaculum. quo facilius pati valerent validum
superventure famis cruciatum. Interea nun
ciatum est comiti Raimundo. quod turci
metu territi de anthiochia fugerant civi
tatemque minime premunitam reliquerant. Qui
inde accepit consilium quod illuc quingentos mi
lites dirigeret. qui arcem civitatis occupa
rent antequam aliis cognitum esset. Et ut venerunt
in vallem anthiochie vicinam. tunc primum
audierunt verum non esse quod turci discessissent
a civitate sed omni nisu quo poterant moli
ebantur defendere.

De castello publicanorum.

Perrexerunt igitur usque ad castrum publi
canorum eoque sibi subiugato alias se
cundo itinere diverterunt et in valle de
rugia pervenerunt multosque ibi turcos et sarra
cenos invenerunt. quos in ore gladii superatos
prelio occiderunt. Quod videntes armenii terre

illius habitatores gavisi sunt quia in deliciae
a christianis tam viriliter turci et pagani supera
ti sunt et occisi gratanterque cum terra sua reddi
derunt se illis et rusam civitatem obtinuerunt et
plurima castella suo domino mancipaverunt.
Universus vero exercitus qui remanserat iter arri
puit miseroque quidem infortunii successu
per quedam montana quae nulli erant nisi feris
aut reptilibus pervia. Ubi semita erat quae
non amplius quam spatio pedis unius dilatabatur.
sicque hinc et inde rupibus et densis spinarum
seu vepribus frutectis coartabatur. Ima
vallium in abyssum videbantur immergi. cacu
mina montium ad sydera tolli. Hac inequali
semita. milites et armigeri. collo suo arma
dependentia gestabant. omnes equites pedi
tes. quia nullus eorum equitabant. Plerique libentis
sime loricas. galeas clipeosque suos vendi
dissent si emptorem invenissent. Multi
quidem plurima lassitudine deficientes ea
proiciebant ut saltem sic expediti ire vale
rent. Iumenta cum oneribus ire nequaquam poterant.
sed plerisque in locis onera iumentorum homines

ferebant. Stare loco aut sedere nemo po
terat quia alter alterum impellebat. Nemo in
uare poterat suum comitem non ultimus prece
dentem quia qui probant vix conuerti ualebant
ad subsequentes. Tandem finita tam infelici via
continua uenerunt ad ciuitatem que marasin
memoratur et ab incolis illis cum honore et gau
dio recepti sunt. Illic habundantiam rerum
temporalium inuenerunt. ibi sue miserie
et defectus consolationem receperunt. In prime
prestolati ultimi sunt antequam pertransiret integer dies
quam cauda capiti cohereret. Congregati uero
et die una existantes secunda die uenerunt in ual
lem in qua est antiochia sita regia uidelicet
ciuitas ab antiocho rege constituta. et ab
ipso nuncupata. Hec metropolis et caput
totius regionis syrie olim insignita per be
atum petrum apostolorum principem cultu fidei
catholice. In ea episcopalem cathedram
ipse primus apostolorum posuit. et apostolos barnaban
et paulum ordinauit. Nec uero ut dominus osten
deret oculis mortalium quia non est virtus nec
ulla potestas nisi ab ipso. prius hanc ad quam

rere voluit in humilitate sermonis
ore predicantium, nos eam recuperare voluit
in sublimitate potentie armis debel
lantium. Sic nostri in virtute dei ad civi
tatem properantes ad pontem ferreum perve
nerunt. Invenerunt quoque ibi numerositatem
turcorum pontem transire cupientium, ut
his qui erant in urbe prestarent auxilium.
Sed non est hominum dirigere gressus suos, sed
eius est cuius universa subiecta sunt imperio.
Nostri protinus irruerunt unanimiter in eos, nul
lique pepercerunt, sed in ore gladii magnam ex
eis multitudinem peremerunt. Alii mente
consternati fugerunt, et sic vite presentis sue
consuluerunt. Sic christiani potiti victoria
multa inibi receperunt spolia, iumen
ta et asinos, camelos oneratos vino
frumento, et oleo, et rebus aliis que obsessis
sunt necessaria. Tunc castra metati sunt
super ripam fluminis quod non longe distat
a menibus civitatis. In die crastina onusti
bonis omnibus, ad civitatem ire disponunt.
ad quam deo ductore pervenientes in tribus

partib; castra circũponunt. Ex una enĩ
parte montana, phibent accessũ. et omẽ
bellandi, pcul arcent ingeniũ. Quarta
fra. xy. kl̃ novb. obsidio circa anthiochi
am posita fuit ad laudẽ. et futurã glãm
dñi nr̃i x̃pi q̃ semp mirabilis in opib; bonis

Explicit lib tercius. Incipit quartus.

Quia ũo urbs anthiochena ñ solũ
naturali situ uerũ etiã menib;
excellsis turrib; q̃ in altũ porrectis den
sissimis q̃ in cacuminib; muror̃ ppug
naclis pmunita erat. csiliũ inier. pn
cipes quod ct̃ eã pugnarent ñ virtute
s; ingenio arte ñ marte machinam
to. ñ cflictu bellico. Prius ẽ pontẽ sup
flumẽ statuer̃ ut expediti flumẽ tran
sirent quotiens necesse haberent. Tunc
q̃ppe in cfinio urb magnã bonor̃ fruc
tuũ ubtatẽ inueniebant copiosas
vindemias foueas frumẽto et ordeo
aliisq̃ cibariis plenas arboresq̃ mul
ti generis pomis suis refertas. Hoc q̃q̃
insinuabant eis armenii q̃ in ciuitate

erant quoque in die consentientibus turcis ad eos
ueniebant sed eorum uxores et filii in urbe
remanebant Et hoc totum licet christiani
essent callide tamen faciebant quoniam dicta
nostrorum siue facta turcis intus renuntiabant
Construuntur a christicolis bellica machina
menta. ad oppugnandum congrua. turres
lignee. balistes. falces. arietes. talpe sudes.
et similia. et siqua alia potuerunt ulla excogi
tari arte. Sed quid ualuerunt aduersus urbem
inexpugnabilem presertim cum tot in ea essent
defensores qui etiam cum nostris campestri prelio
pugnare potuissent. si christiani nominis
inimici non fuissent. Phosphorus aurore
rutilos precesserat ortus. ipsaque rorifluo.
cum iam candore uibraret. solque uenustaret
flammanti lumine mundum. exsurgunt pedites
proceres procerumque caterue. armaque cor
ripiunt. et ad urbis menia currunt. Pug
na quidem dextra forti fit. et intus et extra.
illi defendunt. dum nostri spicula fundunt
telaque cum baculis nec non lapidesque sudesque
fit labor in manibus. sed profectus fit in annis.

Sicque recesserunt quia sternere non potuerunt turres
et muros ui nulla corruituros.
Cumque uident nostri quia nil sibi proficit illam
dimittunt pugnam, retinent tamen obsidio
nem. Turci quippe in sua confidentes muni
tissima ciuitate, nocte ianuis apertis exi
bant et in castra sagittas iaciebant.
Contigit autem quod ita sagittando mulierem unam
ante tentoria boemundi occiderunt et
ideo uigilantiores excubias per castra po
suerunt qui etiam portam per quam exire solebant
custodierunt. Placuit itaque principibus mi
litie et obtimatibus ut castellum sibi con
struerent quo securiores essent si inimi
ci dei ullo modo preualerent qui undique sicut
apes ad aluearia confluebant. Quod et fac
tum est. Interea dum rarescere cepit cottidianus
uictus expensa consilium inierunt ut cibos que
rerent et ad querendum armigeros et ple
rosque milites ob custodiam transmitterent.
Sed qui predari uoluerunt parum predati paruique
fuere necati. De castello areth.
Nam castellum quoddam erat in mon

tans non longe a castris nomine
Areth. quod erat plenum rebellan-
tibus; et eis qui intus insidias preten-
derunt. et multos uulneraverunt.
et plures occiderunt. et plerosque capti
uos detinuerunt. ceterosque turpiter in
iuriatos ad castra redire compulerunt.
Quod miseri casus infortunium ut mi
licia dei cognouit. admodum indoluit.
sed sibi deinceps salubre consilium inue
nit. Mille armigeros ut antea pre
mittunt. quos boemundus et flandrensis
comes cum electis militibus subsecuntur.
In prenominata ualle in qua ad ipsos con
fugerent. si turci eos insequerentur.
Quod ita absque dilatione contigit. quoniam
turci postquam illos eminus agnouerunt.
laxatis loris et equis calcaribus urgentes
insecuti sunt. eosque in fugam uerterunt.
Nostri uero ad suos sicut ad tutissimum au
xilium confugerunt. et presidium diuini
subsidii inuenerunt. Turci quidem cum
nimis de proximos nostros milites para

tos esse deprehenderunt. Primo siquidem hesitantes loco libentissime cessissent. si cedere ualuissent. Vt tamen cognouerunt quia pauciores christiani erant quam ipsi. bellum inierunt tamen cum tremore. in sua confidentes numerosa multitudine.

Sed quid ualet plurimum. contra quod diuinum militat auxilium. Deus enim fortis et potens est. dominus potens in prelio. Duo autem ex nostris ibi tantum perempti sunt. sed de turcis quorum non est numerus. qui et de manu dei repulsi sunt. absque numero occisi sunt. et multos ex eis captos ad castra eduxerunt. et coram illis qui super menia inclite urbis erant. decollauerunt eos. et ut maiorem illis dolorem incuterent et terrorem. balistis incisa capita in ciuitate proiecerunt. Dehinc expediti ire potuerunt nostri ad uillas et uicos armeniorum uictum querentes. et ipsi armenii et compatriote terre illi ad nostros mercatum afferentes. Aduenit interea sacratissima dies dominice natiuitatis. quam deus cunctis fidelibus suis celeberrimam in hoc contulit.

qui creaturis nasci tribuit. pro solis ho
minibus nasci disposuit. Festiuam igitur
christiani illam fecerunt. sicut qui intentorius
erant festiui agere potuerunt. Maius
quippe gaudium erat in castris. quam intra
menia inclite urbis. Inclitam dico non
propter sedam gentilium habitationem. sed propter
humane editionis positionem. et presertim
propter beati petri apostolorum principis apud
deum recciliationem. Qua celebratione per
acta. consilium acceperunt quid agerent. quoniam
in castris uictus deficiebat. et glacialis
hiemps mercatum afferentes ad ipsos ue
nire non sinebat. Illi namque qui erant in ur
be quanto magis sciebant nostros esurire.
tanto magis incipiebant in illos de
seuire. Hinc aeris inclementia. hinc
misere egestatis inopia. hinc opprime
bat aduersariorum angustia. Et sic solet
contingere in multitudine congregatorum.
uox non deficiebat murmurantium.
Nec mirum erat. si umana fragilitas
sub tot tormentis perpessa murmurabat.

Grando. nix. glacies. sepe per cellarum il
los violentius opprimebat. quos nulla tec
tura cooperiebat. Quod mirum si se male
dementabant. qui extra tentoria erant.
cum ipsa tentoria innatabant. Prop
terea ut supra diximus consilium inierunt
quid agerent. et tale invicem acceperunt.
Boemundus et comes flandrensis ad
hoc subveniendum se ipsos obtulerunt.
et omnibus placuit. et libentissime con
cesserunt. Hi itaque. xxx. milia equitum
peditumque elegerunt. et in terram sarrace
norum intraverunt. O rerum omnium mode
rator deus. quam cito subvenis in periculis
et necessitate laborantibus. Ut illud
impleretur quod salomon dixit in proverbiis.
conservatur iusto substantia peccatoris.
ab iherusalem et damasco et aleph ceterisque
regionibus congregati erant. ipse. et
arabes. et medi. gens scilicet multa
nimis. qui ad antiochiam disposuerant
venire. eamque a christianis defendere.
Sed aliter in celo fuit dispositum. quod dis

posicio illorum ordinationem inclinari
deorsum. Cum enim audissent quod pars
xpianorum intrauerat in terram suam ue
hementer gauisi sunt. quoniam in uinculis iam
quasi irretitos arbitrati sunt. Tunc diui
serunt se in duas acies. ut sic uallati
ab eis nostri: fuge subsidium nusquam in
uenirent. Que diuisio stulta fuit.
quoniam stulticia in cordibus incredulorum
semper requiescit. Nam utraque acies ut
sese inuicem prospexerunt. incunctanter
altera in alteram irruit. quia illa in sua
multitudine. ista in omnipotentia
dei confidit. et ideo euentus belli dissimi
lis fuit. Milites armati quotquot in eo
cursu suo obuiauerunt. ut falcator
messem prostrauerunt. Sed cum flexis in girum
frenis reuerti uoluerunt. quos iterum
percuterent non fugientes non inuenerunt.
Qui uero in manibus nostrorum peditum de
uenerunt. in immane precipitium corruerunt.
Sciunt enim qui bella notauerunt. quia
fortiori attricione pedites quam equites

interficiunt. Altera uero acies quam se ab il
la separauerat. ut nostros circumue
niret. ut audiuit uoces debellanti
um sonitumque confringentium armorum.
laxatis habenis accurrebat suis
in auxilium. Sed ut miseros illorum
casus agnouit. fugientesque circum
spexit. timor in illos uehementissime
irruit. fugiendique consolationem ē
tulit. Sed quid aliud nostri facerent. nisi
ut persequerentur? Una sicut in uulgari
prouerbio dicitur. sicut qui fugiat non de
erit qui persequatur. ita omnes nostri eos perse
quebantur. quoniam qui pedites uenerant.
ascensores equorum efficiebantur.
Quid plura? Qui euadere potu
it letus et hilaris fuit. qui uero inter
ceptus fuit. miserrima nece oc
cubuit. Quod asini et cameli. que
que munita frumento uino. ceterisque
cibariis onusta ibi captasunt. que e
surienti exercitui dei grata fuerint?
Quantum gaudium. et tripudium exul

tatio fuit in illa die in castris. cum
talia dona uiderunt summi procuratoris &
Mirandum ac gaudendum erat. quod dominus de
mercibus inimicorum suorum delon
ginquo adductis. fideles suos re
ficiebat. Esurientes bonis imple
bat. quibus aduersarios suos spoliabat.
Sic quoque filiis israel olim faciebat. cum
per terram gentilium regum transire cu
piebant & illi publicum uie regie
incessum eis denegabant. Omnes pa
re non qui contra illos accipiebant
gladium. gladio peribant. & eorum terras
ac facultates dabant eos in possessio
nem. Nunc tibi idem dominus eadem recompensa
tione confert suorum aduersariis. ut
isti credant ueraciter actum fuisse.
quod scriptum est de illis. Per omnia sit deus
qui benedicendus est benedictus. quia sine ip
so nichil possumus.

INTERIM dum isti gloriosi principes
abfuerunt. qui in ciuitate erant re
pente de ea exierunt. in uero que intra

castra invaserunt. et plurimos ex eis
occiderunt. Ipso die podiensis episcopus perdidit
dapiferum suum. qui sue aciei de
ferre solebat vexillum. Et nisi flumen
inter castra et urbem fuisset. maioribus
iniuriis et frequentioribus lacessisset.
Quibus bellorum eventibus et maxime famis
inopia plerique nostrorum afflicti. abire
moliebantur. quia nimis grave erat
invitis ferre ieiunium. et ideo machi
nabantur ab obsidione diffugium. Quos
boemundus vir facundus et gratus eloquio.
ita affatus est dicens. O viri qui huc usque
extitistis bellatores egregii. quos deus
per multa iam bellorum pericula victores
reddidit. quosque virtus experientie ut
illustres decusavit. ut quid contra deum
murmuratis. quia premit vos angustia
paupertatis. Cum vobis porrigit
manum tunc exultatis. cum relaxat tunc
desperatis. In hoc videmini non diligere
donantem sed dona. non largitorem sed
largientis oblationem. Cum largitur dominus

dūs ē ⁊ amic⁹. cū cessat indignans uo
bis uidet̄ ēē ⁊ extraneus. Cui uniq̄
genti ꝯstituit ds̄ intrā breui t̄pore
tot bella cōmittere. tot acerrimos
hostes sup̱are. tot spoliis gentiū di
tari. tot triūphantiū palmis in
signiri. Ecce nūc innumerabiles
hostes subegim⁹. ecce nūc eoꝝ spolia
aduos attulim⁹. Qđ ē hoc qđ sic dif
fiditis. cū sic cotidie uincitis. Non
longe ē anobis. q sic pugnat ꝓuobis.
Sepe q̄de fideles suos t̄ptat. ut eis dē
utrū diligant ipsū innotescat. Nūc
t̄ptat uos ꝑ inopie molestias. ⁊ pas
siduas inimicantiū nob̄ ꝑssuras.
Qđ si tantas intulisset nobis iniurias.
q̄ntas ⁊ nos ei irrogauim⁹. si tot de
nob̄ occidissent q̄t dellis ⁊ nos ꝑstr
uim⁹. si aliqs denob̄ sup eēt uire
ille ꝯqueri potuisset. S; ꝓcerto
q ꝯqreret̄ null⁹ eēt. qm̄ nemo sup
stes remansisset. Ppt̄ea nolite dif
fidere. s; estote uiri cordati. qm̄

si in ipso uiuitis aut pro ipso morimi
ni . estis beati. His taliba dictis.
animos eorum eneruatos robustos red
didit. et ineffeminatas mentes uiri
litate induxit. Paucis deniq; dieb;
euolutis. hiemis asperitas inhorru
it. et in castris ciborum habundantia
euanuit. Illi qui cibos uendere sole
bant. niuib; et glacie prohibente
nullatenus uenire ualebant. Cur
sores exercitus quisq; intra sarrace
norum transcurrebant. nichil prorsus
inueniebant. quia omnis de toto terre
illius confinio. aut longe fugerant. aut
in speluncis. aut petrarum cauernis
delituerant. Cumq; armenii et sura
ni uidissent nostros in tanto famis
discrimine esse positos. per loca sibi
nota gradiebantur. sollicite inquirentes
siquid inuenirent quod ad nostros afferre
ualerent. Sed apud tantos rarum erat.
nec tante multitudini suppete
bat. Et ideo uendebatur asini onus

frumenti sex librarum precio. ouum duodecim denariis et una nux uno. Ut quid uniuersa percurrerem. cum carum nimis uendebatur. quicquid uili habebatur.

Post quod multi ibi fame perierunt. qui unde aliquid emerent non haberent. Cepit itaque oriri inter eos magna animorum inconstantia. intus defectissimis et totius bone spei diffidentia. Et quod mirum si pauperum siue inbecillium animi nutabant. cum illi qui quasi columne esse uidebantur. omnino deficiebant.

Petrus enim heremita et guilelmus carpentarius nocturno elapsu in fugam uersi sunt. et a sacra fidelium dei societate disiuncti sunt. De guilelmo uero quis fuerit dicamus. quoniam de petro superius mentionem fecimus. Guilelmus de regali prosapia ortus fuit. et uicecomes cuiusdam regni castelli quod miliduinum dicitur. olim extitit. Qui ideo carpentarius cepit cognominari. quia in bello nullus uolebat ei occursari. Nulla enim

lorica erat galea et clipeus ad duros lan-
cee illius siue mucronis sustineret ic-
tus. Unde mirandum et cum admiratio-
ne dolendum. quoniam in talem ac tantum
uirum tanta mentis hebitudo incesserit.
Sed hoc non metu plurimorum ut spani fecerant.
sed tantam famis iniuriam pati numquam
didicerat. Quod fuge discidium ut
tancredus miles fortis et integer ani-
mo cognouit. uehementer condolens
insecutus est eum et comprehendit. et cum
dedecore reuerti coegit. et ad do-
mnum boemundi adduxit. Non di-
cendum si passus est uerecundiam. qui
nullo fugante inierat fugam. Do-
lebant plurimi qui eum cognouerant.
conuiciabantur enim qui qualis extite-
rit ignorabant. Tandem multis
lacessitus uiciis. pro reuerentia hu-
gonis magni. cuius est consanguineus
erat. et quia iam cum ipsis in retro ac-
tis certaminibus honeste pugnaue-
rat. pacem obtinuit. sed numquam se amplius

ita discessurū corā omib; iurauit.
S; tam diu sacramentū n̄ custodiuit.
q̄a q̄nto ci⁹ potuit cita discessit.
Hanc itaq; famis acerbitatē ut su
os pbaret euenire pmisit ds̄. et
ut terror suus fieret in uniūsis na
tionib;. Nā ł suos pmebat ieiunio.
ł uicinas nationes eoꝝ distermina
bat gladio. Cadebant mille a la
tere uni⁹. ł decē milia a dextris
alteri⁹. Et idō nūq̄ ē a tali dn̄o des
perandū. q̄a q̄cūq; agit diligen
tib; se coopant in bonū. Ne illi
insolescerent tot uictoriis uel
eoꝝ opp̄mebat eos graui inedia
ieiunioꝝ. In exercitu nāq; mil
le equi inueniri n̄ potant ad
pugnandū idonei. ut p hoc in
notesceret q̄d in fortitudine eq̄

n̄ haberent fiduciā. s; inse. pquē ⁊
quō uolebat ⁊ qndo uolebat. supabant.
Erat qdā miles in eodē exercitu nomi
ne tetigus. diues apud suos ⁊ nomi
natissim⁹ in romanę partib; bene
not⁹. palliato nugacitatis tegmine
uelat⁹. Hic uenit ad pncipes. ⁊ ait illis.
Ut qd hic ita torpescim⁹? Quare que
necessaria sunt nobis n̄ querim⁹?
Si bonū uobis uidet. ego in regionē
romanę pgā. ⁊ inde uobis in fide
litate ipatoris copiosū mercatum
adducā. Naues onustas omī merci
monio. frumto. uino. oleo. ⁊ or
deo. carne. farina. ⁊ caseis. p mare
adduci faciā. ⁊ eqs. mulos. mulas
q; p terrā. Et ne ullā deme spem
diffidentię habeatis. papiliones
meos ⁊ omnia bona mea derelinqā.

hoc solum excepto quod mecum ferant.
Et si adhuc in decreditis in verbo quod
cito ad vos redibo. Principes vero
placitis verbis illius crediderunt, & iuramentum
sacramentum receperunt. Ipse autem
nec sacramentum tenuit, nec verborum
sponsionem implevit. Hec ideo
de his duobus militibus diximus,
ut quisque percipiat quanta egestas
in castris erat, que etiam fugere di
vites & periurare compellebat. Cumque
iam sic artarentur, & omnis humana
spes omnino deficeret, plurima
pars universi exercitus retro eun
di licentiam a principibus petierunt.
& ipsi unanimiter flentes eis concesser.
Ut quid enim retinerent, quod consolari non poterant. Et dum sic in valide desolatio pullularet in castris,
& nullus ullum haberet consilium.

miseratio diuina solitu͂ p̄stitit
eis auxiliu͂. Affuit nuncius q̄
innumera turcorum milia ppe
ad ee͂ retulit. in castro eis pxi
mo nomine areth. qd sup̄ nomi
nauim̄ illa nocte aggregari
asseruit. Qui ideo latent̄ et in
magno silentio ueniebant
ut imparatos in castris eos inue
nirent. Hoc dictu͂ cunctis inno
tuit. et qui sono pigricię torpen
tes inuenit. excitatos reddidit.
Saltat et tripudiat. qui nec ambulare
nequibat. Reuixit spes illorum. quos
sopierat indigentia ciborum.
Erectis in celu͂ manib; dm͂ laudant.
et quasi ia͂ uicerint bellu͂. manib;
applaudunt. Malebant eni͂
in bello honeste mori. quam estariu͂
inopia cruciari. Tunc pceres

exercitus acceperunt consilium. quod pars u-
na omnium in castris remaneret ad
custodiendum. pars altera obviam ve-
nientibus iret ad prelium. Qui de castris
nocte egredientes in insidiis positi
sunt. precedentium prestolantes occursum.
iacuerant que inter flumen et lacum. Summo ita
que diluculo aurora lumen terris
referente. miserunt exploratores qui
illorum viderent agmina. et eorum
sibi renunciarent. Exploratores
renunciant tot illorum milia in
simul se numquam vidisse. et ex parte
fluminis duas acies separatas a
multitudine equis velocioribus accur-
rere. Tunc nostri in quodam clivo po-
siti. crucis signo cum armis se premu-
niunt. et manus in celum protendunt.
deoque se committunt. eius que flagi-

tant auxiliu͂. Mox n͞ri illos sup̄ue-
nientes excipiunt. ictu pungen-
tis lanceę quos͂ obuiant solo pro-
sternunt. Alij p̄ campu͂ disp̄si cir-
cu͂ uolant. imbresq; uenenataru͂
emittunt sagittaru͂. Strident
dentib;. & more canu͂ latrant.
quia sic terrere suos aduersarios
putant. Sed hec n͞ri irridebant. &
p tecti clipeis. loricis. & galeis. eoꝝ
inimissuras uilipendebant. Sed cu͂ in
numerabilis illoꝝ multitudo app
pinquaret. cu͂ tanto impetu nr͞os in
uaseri͂. quod modice in fuga͂ uersi sunt.
Quod ut uidit boemvnd᾽ qui postre
mo obseruabat custodia͂. cu͂ sua
acie prorupit in mediu͂. sociosq; re
colligens. inimicos ēdux͂ adinte
ritu͂. Illi naq; ut uideri͂ nr͞oꝝ ue

xilla sup(er) uertices suos dependentia.
n(ost)rosq; more leonu(m) rugientiu(m) in
medios hostes circu(m)ferri. om(ne)sq;
circa se laniari. pauent (et) co(n)turba(n)
tur. uersisq; retro habenis equo(rum).
ad pontem farreu(m) q(uam) celeri(us) possunt
repedant. S; q(ui)d m(ir)u(m) franci facere(n)t.
(si) n(on) co(m)mini(us) ense ferirent.? Sternit(ur)
uia corporib; morientiu(m). imple
tur aer uocib; eiulantiu(m). t(er)ra
made facta cruore morientiu(m). p(er)
forat(ur) pedib; conculcantiu(m) equo(rum).
Vt uenit(ur) ad ponte(m) uia artat(ur) (et) n(on)
om(ne)s pons recepit. quia q(uam) plures
in flum(en) p(re)cipitant(ur). (et) q(uo)s unda te
nebat. celeri rotatu inuolutos
absorbebat. Et cur p(er) singula
morarer? Maior par periit q(uam)
euaserit. plures occisi sunt q(ua)m

uiui remanserunt. Qui euaserunt ad castrum
suum quod super nominauimus est fugerunt.
sed in eo non diu remanserunt. p̄clatum eius
uacuum dimiserunt. et fugientes abierunt.
Nostri uero illud acceperunt. et custodes qui il-
lud custodirent et pontem posuerunt. Ar-
menii quoque et Suriani fugientes inse-
cuti sunt. et arta loca anticipando
multos occiderunt. pluresque captiuos
detinuerunt. Sicque filii diaboli secundum
suum meritum de ruina in ruinam
receperunt interitum. Nostri uero cum in-
genti gaudio ad castra remearunt.
adducentes secum equos. mulos.
mulas. et spolia plurima. et mul-
ta alia que indigentibus sociis ualde
erant necessaria. Multorum etiam
capita mortuorum simul attulerunt.
que ante portam ciuitatis posuerunt.
ubi legati admiraldi babilonie

habebant hospicium. Receperunt
illos cum summa leticia socii qui in castris
erant. et qui tota die cum ciuibus
egressi sunt de urbe pugna-
uerant. palmamque uictorie re-
portabant. Tunc geminata le-
ticia duplicis uictorie. festiuum
tempus effecit. et eos qui de gestatis mero-
re pene consumpti erant refecit.
Iam uero armenii et suriani uictualia ad
castra ferebant. et de felici nostrorum
euentu congaudebant. Sed illi de
ciuitate egrediebantur. et inter
saxa montium latitabant. insi-
diabanturque illis qui uictualia affere-
bant. et quotquot apprehendere poterant
occidebant. Quod ualde mestifica-
uit proceres. et super hoc consilium inierunt.
remediumque huic calamitati rep-
perirent.

liber

Bellū graue ante anthiochiam.

Castrū construxer(unt) ante portā ci
uitatis sup(er) pontē iuxta mathu
mariā. q(u)od illos ualde p(er)domuit.
q(uonia)m deinceps null(us) eo(rum) exire per
pontē ausus fuit. Et q(u)ia castrenses
ad hoc p(er)agendū op(us) n(on) sufficiebant.
boemund(us) (et) comes s(an)c(t)i egidij adpor
tū s(an)c(t)i Symeonis p(er)rexer(unt). unde
op(er)arios p(re)cio eductos adducere stu
duer(unt). Quos cū adducerent turcos
q(ui) nocte illa de ciuitate exier(unt). in
insidijs positos inuener(unt). q(ui) subita
neo cursu tā fortit(er) n(ost)ros inuaser(unt).
q(u)o adusq; illos q(ui) equites erant absq;
ulla certaminis reuerberatione
in montana fugauer(unt). pedites q(ui)
fugere n(on) potuerant dirā nece p(er)pessi
sunt. s(ed); q(u)anto fuit acrior. tanto (et)
glo(r)iosior. Et q(u)i ibi mortui s(un)t fere

mulle fuerunt. sed occidentes domini unde
gauisi non sunt. Relatio enim huius oc
cisionis ad castra peruenit. cunctosque
principes. proceresque commouit. Qui equis
prosilientes. ad ulciscendam mortem suorum
ordinatis agminibus prouolant. in
ueniuntque eos adhuc in campo occi
sorum capita detruncantes. Illi uero
nequaquam perterriti. in sua confidentes
multitudine ad pugnam egrediuntur.
sed nostris toto corde tota uirtute in
deum confidentibus. postquam pedites
nostri equitibus consociati sunt. in breui
superantur. Cumque autem uiderent illos qui ad
montana fugere ceperant ac
currere. nostrorumque agmina fortiter
crescere. et crescendo fortius consis
tere. terga uertunt. et uersus pon
tem fuge uiam arripiunt. Sed ualde
impediuit difficultas itineris an

gusti. quia nec fugere usque po
terant nec conuerti. Retro uerti
fas non erat. quia hostis urgebat.
dextra leuaque diuerti impossi
bilitas angusti itineris preire
uetabat densa multitudo fugi
entis. Sicque eis diuino nutu con
tigerat. quia nec fugere nec pug
nare licebat. Ibi turco nec toxi
cata sagitta proficiebat nec equi
uelocitas subueniebat. Ibi ma
iorem stragem pedites egerunt. quam
qui equis presidebant. qui seriati
ut falcatores prata uel messem
detrucabant. Illic saciari
pos sent enses et tela aliarum
gentium turcorum sanguine. sed quia
francigenarum erant. nec ob
tundi poterant nec repleri
cruore. Non tantum pugnabat.

illi patiebantur. isti percutiebant. illi
moriebantur. Nec tantum infatigata
manus dilaniare poterat. quantum quodlam
aret repperiebat. Inter uiuos mor
tui stabant. quia suffulti densita
te uiuorum cadere non poterant. Et
tanta calamitas eos oppresserat. quia
alter alterum ad mortem opprimebat.
Tantus illos timor inuaserat. quia sub
sequens precedentem ut fugere posset
prosternebat. Dux itaque godefridus
milicię decus egregium. ut uidit quia
illos nemo ferire poterat non post
dorsum equi celeri uolitantis. anticipa
uit pontis introitum. Et que lingua
ualet explicare. quantas strages
dux solus illic dederit. super corporibus
gentis iniquę. Illi fugere ceperunt.
armaque sua infra proiecerunt. gla
dium ducis ut mortem expauesce
bant.

itam uitare n̄ poterant. Ille exertis
brachiis ense nudato eo͞r ceruices
amputabat. illi minime renitentes.
nuda corpora inuiti offerebant.
Ibi loc͞. ibi ira. gladius͞. ualidaq; man͞
pugnabat. & hoc totū in membris
miseror͞ redundabat. Cūq; unus
exeis audacior ceteris & mole cor po
poris p̄stantior & uiribus; ut alt͞
golias robustior. uideret ducē
sic sup̄ suos immisericiter seuientē.
sanguineis calcaribus; urget equū
aduersus illū. & mucrone in altū
sublato. totū sup̄ uerticē ducis
tris uerberat scutū. Et n̄ dux ic
tui umbonē expandisset. & se in
partē alterā inclinasset. mortis
debitū p̄soluisset. S; ds militē
suū custodiuit. eūq; scuto sue
defensionis muniuit.

Nota inauditum factum ducis godefridi.

Dux quoque ira uehementi succensus. pa-
rat rependere uicem. eiusque tali modo ap-
petit ceruicem. Ensem eleuat. eumque a sinis-
tra parte scapularum tanta uirtute
intorsit. quod pectus medium disiunxit.
spinam et uitalia interrupit. et sic lubri-
cus ensis super crus dextrum integer
exiuit. sicque caput integrum cum dextera
parte corporis inuersit gurgiti.
partemque que equo presidebat remisit ciui-
tati. Ad quod horrendum spectaculum
omnes qui in ciuitate erant confluunt.
et uidentes sic admirati sunt. conturbati
sunt. commoti sunt. tremor apprehendit eos.
Ibi dolores ut parturientis. ibi uocem
eiulantium. quia ille unus fuerat ex amiral-
dis eorum. Tunc euaginauerunt gladios suos.
~~suos~~. intenderunt arcus suos. parauerunt sa-
gittas suas in pharetris. ut sagitarent

ducē. cupientes sicut ꝑmissū esset. tantā militię xpianę extinguere lucē. S; d̄s eoꝝ prauę uoluntati n̄ c̄sensit. q̄a dux retro cesset. sustinere eni telo ꝝ saggittaꝝ grandinē diu n̄ potuit. O ꝑdicabilis dextera ducis inuicti. ac animosi pectoris robur excellens. Laudand᷒ ensis. q̄ in sua integritate ꝑseuerans. uibranti dexterę sui famulat᷒ ꝑstitit obsequiū. Et cui᷒ cor eructuare. cui lingua enarrare. cui᷒ man᷒ scribere. q̄ pagina uellet suscipe alioꝝ facta pncipū. q̄ illi c̄pares fuerī moribus uictoria. Victoria ducis ꝑ cetis iis ꝑlioꝝ. qm̄ pars dimidiati corporis q̄ remansit. testimoniū laudis fuit. Fluct᷒ ū q̄ occisoꝝ corpora absorbuit. alioꝝ mirabiles actus

occiderunt. Sed sicut uentus turbinis an
nose arboris confringit brachia. sic in
cisa cadebant morientium membra. Alii
in fluuium rapido cursu se inmerge
bant. emergentes pontis ligneas co
lumnas amplexabantur. sed nostri desuper illos
lanceis perforabant. et perimebant. Cru
or effusus sanguineum flumini dabat
colorem. cunctisque cernentibus magnum
incutiebat horrorem. Quippe densitas
corporum fluminis impediebat cursum.
et retrogrado incessu ire cogebat
retrorsum. Et quod mirum sunt. Super pontem
et eum quinque milia pstrata fuerunt.
que omnia inter precipitata sunt. Et quis innu
merare potuit. quot inuicto deserentes
precipiti saltu in fluuium mergi compu
lit. In illo conflictu occisus est
cassiani magnus regis filius. et duo
deci admiraldi regis babylonie. qui

cum suis exercitibus miserat ad ferenda
suffragia regi antiochie. Et quos admi
raldos vocant reges sunt. qui provinciis
regionis presunt. Provincia quidem est que
unum habet metropolitanum. xii.
consules et unum regem. Ex tot itaque
provinciis convenerunt. qui ibi admiraldi
mortui sunt. Et qui ibi capti sunt. in vii
milibus computati sunt. Vestium. armorumque
ceterique cultus gloriam. nemo retinere
potuit pro ulla memoria. Sic itaque
superati sunt turci magnanimiter a
francis. Siluitque deinceps garru
la vox eorum stridentium. et cotidianorum
clamositas eiulatorum. Iam vero demissis
vultibus ibant. Plerique omnino
deficientes. furtim de civitate
exeuntes fugiebant. Nox super
veniens litem diremit. Nostri vic
tores ad castra redierunt. Illi vero ob-

feratis ianuis intra urbem receperunt.
In crastinum vero ut primum lux matutina
processit. turci de ciuitate exierunt. et
collegerunt corpora mortuorum. quae inue-
nire potuerunt. et sepulture tradiderunt.
Quod xpiani exercitus iuuenes ut
audierunt. multi in unum conglobati
ad cimiterium cucurrerunt. et quos illi cum
magno honore tumulauerant.
isti cum magno dedecore foris ex
traxerunt. Subterrauerant quippe illa
ultra pontem ad matomariam quae erat
ante portam ciuitatis. et plurima
palliis inuoluerant et bizanteos
aureos. arma. arcus. sagittas. et
alia multa cum eis reposuerant.
Sic enim est eorum consuetudo sepelire. nostri
vero est ea libentissime tollere. Ab
stractis itaque corporibus uniuersis.

capita exciderunt. scire cupientes
numerum illorum qui ad ripam flumi
nis necati sunt. Truncata siquidem
capita ad castra attulerunt. et cadaue
ra feris et uolucribus inhumata re
liquerunt. Quod ab altis menibus et tur
ribus excelsis prospicientes uehementer
indoluerunt. et genas scindentes. cri
nesque uellentes. mathomum pre
ceptorem suum in auxilium sui cepe
runt inuocare sed mathomus non
potuit restaurare. quos xpistus per suos
milites uoluit exterminare.

Explicit lib. IIII. Incip. V.

Cumque hec crebro uicissitudinum
actitarent impulsu per am
biguos quidam aduenit. qui nuncios
principis babilonie uenisse nuntiis
preconabatur aduenire. et a principibus

castrorum fiduciam dederit ueniendi secu
re. Qui libenter annuunt, seseque eorum
susceptioni sollempniter premuniunt.
Tentoria uariis ornamentorum generibus
uenustantur, terre infixis sudibus; scuta
apponuntur, quibus in crastinum quintane
ludus scilicet equestris exerceretur. Alee,
scaci, ueloces cursus equorum flexis
in girum frenis non defuerunt, et militares
impetus hastarumque uibrationes in
alterutrum ibi celebrate sunt. In quibus
actibus monstrabatur, quia nullo pauore
trepidabant qui talia operabantur. Talia
quippe iuuentus excolebat, sed etate
sensuque seniores in unum conuenerant,
cautelasque consilii et prudentie confere
bant. Interim babylonienses nuncii,
cum appro[illegible]ximarent, tantosque
tanto gaudio tripudiantes conspica
rentur, mirati sunt, quoniam relatio usque
babyloniam cucurrerat, quia et [illegible] fa
me cruciabantur et pauore concutie
bantur. Adducti igitur ante principes sunt.

liber

7 in hec uerba retulerit q̄ eis cōmissa sunt.
Dn̄s n̄r admiraldus babilonie mādat
uobis francorum principibus salutē 7 a
miciciā. si eius uoluntati uultis
obedire. In aula regis p̄ saru dn̄iq;
n̄ri magnus p uobis ēgregatus ē con
uentus. septēq; diebus ptelatū est consi
liū. qd eis sup hoc eēt agendū. Mirant
enī ut qd sic armati queritis dn̄i n̄ri
sepulchrū. gentē suā a finib; diu pos
sessis exterminantes. immo qd nefari
ū est pegrinus. in ore gladii trucidan
tes. Quod si de ceto impera 7 baculo
uultis ire. cū honore maximo reruq;
opulentia uos illuc facient ptransire.
De pedib; equites facient. q paupes sunt
in toto itinere nec in reditu amplius
esurient. Et si per mensē [illegible] ad sepul
chrū uobis diurnare placuerit. bono
rū copia n̄ deerit. facultas eum
[illegible] di p uniuersā ierlm uob̄ deli
berabitur. ut quo honore placuerit.
7 tēplū 7 sepulchrū ueneret. Quod si

hec uobis indulta contempnitis. et inani
more magnitudine uirorum confiditis et
armis. apud nos ducimus esse temerarium. quod
quilibet humana potestas congrassetur
contra babylonios regesque persarum. Si qui sunt
qui uobis applaudunt super his aperite. qui uero
displicent in commune edicite. Ad hec com
munis sententiam principum respondit.
dicens Nulli sapienti mirandum est. si ad
domini nostri sepulcrum cum armis uenimus gen
temque uestram abstitis finibus eliminauimus.
quoniam quicumque de nostris huc usque in baculo et
pera uenire soliti erant. turpi ludibrio
iniuriabantur. et ignominiam contumeliasque
tolerantes. ad extremum puniebantur. Ter
ra autem hec gentis illorum non est licet
diu possederint. quia nostrorum ab antiquis tempo
ribus fuit. eisque propter maliciam suam uestra
gens aduersa abstulit. Que tamen ideo
uestra non debet esse quia diu eam tenuistis.
celesti enim censura nunc est decretum. ut
misericorditer reddatur filiis. quod iniuste
patribus est ablatum. Nec glorietur gens

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

uestra quia superauerit effeminatam gentem grecorum. qui diuina suffragante potentia. in ceruicibus uestris meritum recompensabitur gladio francorum. Et notum est potentibus his qui ignorant. quia non est hominum euertere regna. sed eius per quem reges regnant. Ipsi dicant se uelle nobis indulgere. si imperia et baculo amodo uolumus transire. Inse ipsam reddat eorum misericordia quin uelint nolint. thesauris eorum nostra ditabitur seu euacuabitur inopia. Iherusalem cum nobis a deo concessa sit. quis preualet auferre? Nulla uirtus est humana. que nobis omnino terrorem incutiat. quia cum morimur nascimur. cum uitam amittimus temporalem recuperamus sempiternam. Idcirco renunciate his qui miserunt uos. quia arma que in patria nostra sumpsimus. etiam cum capta erit Iherusalem non dimittemus. Confidimus enim in eo qui docet manus nostras ad prelium. et brachia nostra ponit ut arcum ereum. quin et uia nostris gladiis aperietur. et omnia scandala eradicabuntur. et Iherusalem

capietur. Tunc nostra erit non per hominis in
dulgentiam. sed per celestis censure equitatem.
De multis enim dominus hoc iudicium prodit. quia
iherusalem nostra erit. Legati vero quod ultra
pretenderent non invenerunt. sed audito hoc
verbo scandalizati sunt. antiochiamque
nostris consentientibus introierunt.

His ita transactis. tertia die post transactum
hactum plurimi castellum ceperunt edifi
care de quo superius mentionem fecimus.
et constructum est in introitu pontis ad
mathomariam. scilicet in loco cimite
rii. ante ianuas civitatis. Destruxe
runt omnes tumulos lapideos mortuorum.
et ex illis castrum munierunt. Quod cum perac
tum fuit. commendatum est raimundo
egregio comiti sancti egidii. Hoc factum
valde constrinxit illos qui erant intra
civitatem. quoniam ab illa parte non preva
luerunt exire. Nostri vero iam secure ibant.
quocumque ire disponebant. Tunc perceres
elegerunt viros obtimos. equosque ve
lociores. et non longe ab urbe transierunt

fluuium. et predam maximam inuenerunt. equos
et equas. mulos. et mulas. asinos et came
los. et animalium quinque milia. Omnia hec
egregia cohors adduxit ad castra. et
celebrata est apud xpicolas leticia
magna. Quod infortunium ciues ue
hementer attriuit. quam habundantia
rerum que nos roborauit. perdita illos de
bilitauit. Illic si ubi preda capta fu
it. erat. antiquum castrum scilicet incuria et
uetustate dirutum. et adhuc uigebat
ibi quoddam monasterium. Quod ut ma
gis suos constringerent inimicos. proce
ribus placuit reedificare. et forti mu
nitione circumuenire. Quod cum in bre
ui paratum fuit. inquisitio facta est. quis illud
custodiret. Et dum custodia tractaretur.
et plurima inuentum procederent uerba.
tancredus illustris princeps et egregius
iuuenis. sicut erat alacer in sermonibus
et factis. in medium prosiluit dicens. Ego
custodiam castellum. si dignum custodie
mee recompensabitur meritum. Precium

quo omnes in commune taxaverunt et quadringen
tas argenti marcas ei contulerunt. Tancredus
castellum intravit. eumque peditum turmis
fortique milite plusquam aliam munici
onem firmavit. Quod feliciter deo opitu
lante suscepit. quoniam ipsa die magnus
armeniorum populus et suranorum ad civita
tem veniebat. et urbanis victualia op
tima afferebat. Quos omnes in insidiis
positus apprehendit. nec tamen eos quia
xpiani erant occidere voluit. sed cum
ipsis sarcinis ad castrum suum conduxit.
Quos tandem tali conditione illesos abi
re permisit. quod promiserunt ei in fide xpi
ana quod sibi afferrent per competenti
precio necessaria. quoadusque caperetur
antiochia. Quod illi strenue im
pleverunt. sicut et spoponderunt. Tancredus
vero vias ac semitas obstruxerat his
qui erant in civitate. quod nullus aude
bat exire. Propterea pacis induci
as quesierunt. dicentes quod illo temporis
nec vallo apud se tractarent. qua lege.

qua condicione se et ciuitatem xpianis deli
berarent. Crediderunt principes. et dispositis
pactionibus et tempore constituto. tenen
de pacis sacramenta dederunt et acceperunt.
Porte ciuitatis aperiuntur. et eundi inuicem
alteri ad alterum facultas conceditur.
Tunc libere franci per circuitum murorum
ibant. et ad propugnacula cum ipsis ciuibus
stabant. et ciues cum gaudio ad castra ue
niebant. **Walo truncatur. nece cuius
pax violatur.**

PROCESSU denique temporis. cum iam
suprema dies induciarum adueni
ret. Walo quidam xpianus miles et in ar
mis egregius. et inter precipuos nominatis
simus. hic infidele genti nimium credulus.
quadam die per uirgulta eorum spaciabatur.
et locorum temperie oculos pascebatur. Hunc
inermem uirum armati canes ag
gressi sunt. et membratim diuisum miserabili cru
ciatu discerpserunt. Heu heu morte Wa
lonis pax infringitur. data fidei sacra
menta uiolantur. porte urbis iterum

obstruuntur. et perfidi gentiles intra menium
turriumque suarum cauernas recluduntur.
Luctus in castris permaximus habetur. quoniam
ab omnibus uiris ac mulieribus mors uiua
lonis crebris singultibus lamentatur. Con
iunx uero illius uniuersos ad lacrimas concita
bat. que se ultra morem aliarum mulierum
miserabiliter laniabat. Et que alios adhuc
tum commonebat. propter singultus crebraque
suspiria nec loqui nec clamare poterat
Erat autem illa alto principum uel procerum san
guine procreata. et secundum carnis huius infir
mitatem forma pectoris egregia. Uerum
que erat immobilis uelut columna marmo
rea ita ut sepius mortua esse putaretur.
nisi uitalis calor palpitans in supremo pec
tore sentiretur. Sed et adhuc pulsitabat
uena latens sub cute minime pilosa.
pube que ciliorum discriminata. Cum uero respi
rabat. oblita feminei pudoris se in ter
ram uolutabat. et genas unguibus secans.
aureos crines disrumpebat. Occurrunt
alie matrone que de se illi talia facere

ꝑhibent. ⁊ pia custodia obseruant. Qui
cū loqui potuit. in hec uerba prupit
v. dicens. Rex in ꝑsonis triū miserere uua
v. lonis. Et uite munus sibi confer ut es
v. d's unus. Quid meruit uualo q̄d mortuus
v. est sine bello. Virgine matre satus uua
v. lonis t'ge reat. Quē de bellor͂ tot casib;
v. eripuisti. Et ꝑmisisti nec tandē marty
rizari. Heu quantū desiderabat uidere
sepulcrū. ꝑ quo contēpsit omīa q̄ habu
it ⁊ se ipsū. Quo infelici infortunio fu
it elongatus ab eo ensis suus. q̄ sic con
ueniebat lateri eius. O me saltē fe
licē. si licuisset in in supmo spū ei ocu
los claudere. uulnera ei lacrimis me
is abluere. ⁊ manib; uesteq; detergere.
⁊ dulcia membra sepulcro cōmittere.
Hiis q̄stibus euuardus fr̄ suus interuenit.
⁊ eā in quantū admisit uis doloris cō
pescuit. Illud sane p̄tereundū n̄ ē.
q̄d ante mortē uiri huius contigit. dū
tēpus in duciarū integrū ⁊ fidele ꝑ
mansit. de pyrro. Vir. ꝑb; hic vir.

bem. nostris dedit antiochenam.

Erat quidam admiraldus de genere turcorum.
in illa ciuitate regia. cum quo boemundus plu
rima et priuata tempore pacis habuit collo
quia. Hic inter cetera quadam die requisiuit
ab eo. ubi posuerat castra ille candida
torum exercitus innumerabilis. quorum in
omnibus bellis fulciebantur auxilio. Dicebat
enim quia aduentum illorum nunquam poterant
sustinere. sed statim ut uidebant illos in
cipiebant pauere. Illi ipsos ut uentus
turbinis opprimebant. et isti uulnerabant.
Illi obruebant. et isti occidebant. Cui
boemundus ait. Putasne alium exercitum
esse. quam hunc quem uides nostrum. Pyrrus
respondit. Per mahomum preceptorem meum
iuro. quod si hic adessent. tota hec plani
cies illos non caperet. Omnes habent equos
albos mire celeritatis. et uestimenta et
scuta. et uexilla eiusdem coloris. Sed ideo
forsitan absconduntur. ne uirtus uestra nobis
manifestetur. Sed per fidem quam habes in christum.
ubi castra eorum locata sunt. Boemundus

itaq; spū dī illustrat⁹. ilico sensit uisionē
hanc quā uiderat dī ēē nec qd querebat
ex tēptatione. s; ex bona uoluntate p
cedere. & respondens inqt. Licet sis ext
neus a lege nra. qr uideo te bona erga
nos uoluntate. bonoq; spū animatū.
apiā t aliqd nre fidei sacmentū. Si tan
tū pfundi intellect⁹ habes. grās crea
tori omniū referre deberes. qui t osten
dit exercitū candidatorum. & scias qa in
terra n conuersant. s; in supnis man
sionib; regni celorum. Hi sunt q p fide xpi
martyriū sustinuer. & inimicm tram
ētra incredulos dimicauer. Horum pci
pui st signiferi. georgi⁹. demetri⁹ mau
rici⁹. q in hac tēporali uita & militaria
arma gestauer. & p xpiana fide capite
plexi st. Hi quotiens nob expedit iubē
te dno nro ihu xpo nobis suffragant.
& p hos inimici nri pcipitant. Et ut
me uerū cognoscas pfiteri. inquire
hodie & cras & in die alia. si in tota ac
regione eorum castra poter inueniri.

Quos si inuenimus. redarguti amenda
tio in tuo conspectu erubescemus. Et cum in
tota regione nequeris illos inuenire.
si nobis necesse erit in crastinum uidebis ad
esse. Unde quod tam cito ueniunt. non a suis regnis
sedibus in quibus morantur. Cui respondit pyrrus.
Et si de celo ueniunt. ubi tot albos equos. tot
scuta. tot uexilla inueniunt. Cui boe
tius. Tu magna et super sensum meum requi
ris. propterea simul accedat capellanus meus.
qui tibi super his respondebit. Ad hec capellanus
inquit. Cum deus omnipotens anglos suos siue iustorum
spiritus mittere disponit in terram terre assu
munt sibi aeria corpora. ut per ea nobis
innotescant. qui uideri non possunt in spiritu
ali essentia sua. Ideo armati apparent.
ut quia in bello laborantibus auxiliaturi
ueniunt indicent. Si enim ut peregrini
uel ut sacerdotes stolis dealbati apparerent.
non bellum sed pacem nunciarent. Expleto
siquidem negocio pro quo ueniunt. ad celestia
remeant unde uenerant. et corpora
que ut inuisibiles apparerent acceperunt.

in eandē reponunt materiā q̄ sūpser.
Nec mireris si om̄ps factor omniū tn̄s
mutat materiā a se factā in qualibet spe
cie. qui uniūsa de nichilo adduxit in es
sentiā. Et pyrr⁹ ad hec. Ipsū quē asse
ris creatorē mira dicis & racionabilia.
nob q; hactenꝰ in audita. His boimundꝰ
adiecit. & ait. O pyrre. tine t magnū
uidet ēē miraculū qd p nos opatur
dn̄s nr̄ ihc xpc in quē credimꝰ. quanto
nos sumꝰ pauciores. tanto & fortiores.
uos uo quanto numerosiores tanto & inbe
cilliores. Cui hanc uirtutē attribuis.
humanitati an diuinitati? Homo nē
a se ipso. sꝫ a creatore suo. a quo habet ēē.
habet et posse. Ex hoc ergo conicere potest.
quod licet unus creator creauerit nos ac
uos. uberiorē tamē sue uirtutis pstat
habundantiā nob quam uob. Certi quippe
in illiꝰ uirtute sumꝰ. quia nō solū antiochiā
uerū etiā romaniā & siriā ipsā etiā
ierl̄m obtinebimꝰ. quē hoc nob pmisit
di filiꝰ omnipts ihc. Pyrrus hec & ē similia

uerba boemundi prudenter intellexit. ipsum
que boemundus amori suo uehementer illexit.
Cumque contigisset inimico humani generis
suadente quod superius dictum est de uualone
Pyrrus cum suo boemundo loqui amplius non ua
luit. sed tamen occulte per internuntium hec
sibi mandauit. Noui te esse nobilem ui
rum. fidelemque christianum. Commendo me tue
fidei et meam domum. faciam tibi quicquid me hortatus
es facere. Tres turres quas in antiochia
custodio tibi tradam. et unam de portis tibi
tueque genti aperiam. Ut ne friuolum istud
esse credas. uel ne de mea fide diffidas. mit
to filium meum tibi. quem unice unicum diligo.
eumque sicut et me ipsum fidei tue commendo.
Quibus uisis et auditis. boemundus magno
succensus est gaudio. magnaque in eo apud
deum excreuit deuotio. Lacrimas ab
oculis erupit. et deo gratias agens. manus
in celum extendit. Nec mora principes
in unum conuocauit. eisque talia in
tulit dicens. Egregii principes et uiri
bellatores. Optimum nobis est quantum in iu-

riarum passi sumus in hac obsidione. quanta que patimur et quamdiu voluerit deus patiemur. Si deus alicui hanc civitatem per aliquod ingenium dare vellet, dicite si vestra auctoritas ei illam concederet. Ad hec multi exclamaverunt in unum dicentes. Nos simul eam habebimus, qui simul angustias necessitatum toleravimus. Tunc boemundus modicum subridens ait. De civitate que tot dominis subiecta erit. Nolite fratres ita dicere. sed ei in proprio subiciatur qui eam poterit adquirere. Qui ut vidit quia nil proficiebat ad castra sua redit. et tamen nuncios pyrri qui ad se venerant detinuit. Principes vero amoto boemundo consilium inierunt dicentes. Nos bonum consilium non habemus qui verbis boemundi viri sapientissimi contraimus. Si a primo die quo huc convenimus hoc fieri potuisset, magnum nobis proficuum inde provenisset. Nullus nostrum pro ambitione urbis antiochie de terra sua exivit. eam habeat cui deus dare voluerit. Nostra omnium una sit intentio. sancti scilicet sepulchri liberatio.

Placuit omib; . boemand' reuocat'. eiq; an
tiochia si eā adq̄rere potest. beniuole ab
omīb; concedit'. Boemund' itaq; haut
signis. uiros sibi fideles noctis crepus
culo remittit ad amicū . ut ei remmci
et modū & t'minū. Pyrr' remandat
ut in crastinū cōmoueat' exercit' fran
coꝝ. q̄si tre debeat ad p̄dandū in terrā
sarracenoꝝ. Et cū nox obscurare cepit.
reuertant' ad castra ex parte ciuitatis.
in qua ipse erectis excubabo aurib' in
turrib; meis. Prope murū parati ueni
ant. & nichil ūquā timeant. Credidit
hoc ēsiliū boemund' q̄b; dā suis famili
arib; . hugoni magno. & duci godefrido.
podiensi epo. & comiti raimundo. Dixit
itaq; eis. Nocte uentura diuina opi
tulante grā. tradet' nob' antiochia. Ex
posuit q; eis nūtiū. Qui auditis om̄i
bus gratulati sūt. & benedixer' dnm̄.
In crastinū ēgregauer' duces bellatoꝝ
ingentes militū cuneos. peditūq; q̄
plures turmas. & egressi montana

transiere. quasi predaturi intra sarrace-
norum. Nocte adueniente cum summo silen-
tio redierunt. seque bone spei preparauerunt.
Boemundus uero ad locum sibi ab amico desti-
natum perrexit. cum suis tantum militibus. et
cum paucis longe remansit a menibus. cete-
risque cum una scala direxit ad ipsa menia.
que erecta pertingere potuit ad propugna-
cula. Que cum erecta fuit. ex tanta mul-
titudine nullus primor ascendere presumpsit.
Cumque omnes sic hesitarent. tunc unus miles
fulgerius nomine. carnotensis natione
ceteris hic audacior ait. Ego in nomine
ihesu christi primus ascendam. ad quodcumque me deus
uocauerit suscipiendum. siue ad martyrium.
siue ad obtinendum brauium. Quo ascenden-
te ceteri subsecuntur. et in breui ad ipsa mu-
rorum fastigia peruenerunt. Pyrrus autem stabat
illic prestolans eorum presentiam. et egre ferens
nimiam tarditatem. Qui cum boemundum
minime uideret inquisiuit ubi esset. Et
in proximo adesse dicitur. sed pyrrus de absentia
eius uehementer contristatus est dicens. Quid facit

piger ille. quid tardat. quid uero moratur.
Mittite qui dicat. quo citius ueniat. Mitti
te qui dicat. quia lux hodierna propinquat.
& crebro cantus gallorum presignant adesse se
renum. Nuncius eligitur. qui nunciet hec bo
emundo. Quod ut audiuit festinus accur
rit. sed cum ad scalam peruenit. fractam inuenit.
Interea fulcherius qui cum lx. iuuenibus ar
matis ascenderat exceptis turribus pirri
tres alias bellica uirtute occupauerat. &
in eis duos fratres pirri occiderat. Quod licet
pyrrus non ignoraret. a promisso fidei pac
to non retardauit. sed ut audiuit quia scala
fracta erat. uenienti boemundo. & omni
francorum multitudini. portas aperuit.
Et cum graues gemitus ab imo pectoris tra
heret. longaque suspiria. nulla eum tamen a
promissa fide illata remouit iniuria.
Quem boemundus in ipso porte introitu
summisso capite salutauit. eique de colla
to beneficio gratias egit. Sed cum causam sue
lamentationis didicisset. ad modum in
doluit. & de militibus suis qui eum custodirent.

resque suas tuerentur. Fidelem custo
diam dereliquit. Nec reticendum, quia
sub illa nocte stella cometa que
regni mutationem presignat, inter
alia celi sidera rutilabat, et sue
lucis radios producebat. Et inter
septentrionem et orientem igneus ru
bor in celo choruscabat. His itaque arden
tibus signis in celo radiantibus et au
rora terris lucem referente, exerci
tus dei portas antiochie intrauit.
in uirtute illius qui inferni portas
ereas contriuit et uectes ferreos
confregit, cui cum patre et spiritu sancto
subiectum omne regnum et imperi
um: cui potestas permanet in secula
seculorum. amen. Explicit lib. V. Incipit
Universi fideles. VI.
Videte huius pyrri fidem attendite.
et attendentes si quid ex fide per
fidem promittitur absque ulla contra
dictione perficite. Nulla hunc
memoria mortis fraterne nulla

uis doloris. nulla instigatio mero-
ris auertere potuit quin promissę fi-
dei stabilitate magisque ualuit
apud ipsum fidei pactio. quam du-
orum germanorum diri cruciatus inter-
emptio. Et si illud antiquum pro-
blema sansonis in medium uolu-
mus adducere. huic equipol-
lens possumus proponere. Sanson
ait. De comedente exiuit cibus.
et de forti dulcedo. Nunc uero
de infideli processit fides. et
de extraneo familiaris et integra dilectio.
Et ne fastidiosam uideamur facere digres-
sionem. ad inceptam redeamus hystorie pro-
positionem. Quarto nonas iunii christiani
in urbem antiochie intrauerunt et in ore
gladii de suis eam inuasoribus uindicaue-
runt. Fulcherius et sui complices qui cum eo
murum ascenderant. turres undique in-
uadebant. et incautos uigiles somnoque
solutos spiculis gladiisque confodiebant.
et de summo illarum fastigio ad terram

ꝑciebant; Qui in domib; sopiebantur.
sonitu clamoris exciti scire gestientes
qd hoc esset. cū foras exirent n̄ re
uertebant. qm̄ gladios inueniebant
paratos. q̄b; excipiebant. Qui
xpiani erant Kyrieleyson &
alias dō laudes ꝑsonabant. ut ꝑ hoc
scilic& n̄r is innotesceret. qa n̄ tci
sed xpiani erant; Passim sternunt
plateę ciuitatis corporib; morienti
um. qm̄ tc̄ null eox resistebat. sed
querebant om̄s latibula & fuge
ꝑsidiū; Nulli honor impendit. pueri
cū puellis. iuuenes cū senib;. senes
cū iuuenib;. matres q̄q; cū filiabus
interficiunt; Qui fugere poterant ꝑ por
tas exibant. morte tam̄ minime eua
dentes. qa in manib; de castris uenien
tiū incidebant; Contigit aūt ut &
inter fugientes cassian rex & dn̄s
ciuitatis. uilib; pannis obsitꝰ euade
ret. & in t̄rā tancredi fugiendo ꝑue
niret; Sed malo sui infortunio ar-

menni eū recognouerit· & ei ilico cer
uicē amputauerit· & caput illius ad
ꝑncipes attulerit· & balteū balteiq;
ꝑciū sexaginta bizanteos ad ꝑciaue
runt; Pars aūt magna t̄cox fugit
in castrū qd ciuitati īminet· qd ita
loci posicione & natura munitū ē· qa
nulli9 machine artificiū timet; Illic
ē enī mons urbi contiguus· cui cacu
mī porrigit ad sydera· quix attinge
re posset intuentiū lumina· & de ip
so posset circūspici regio tota· In eo
confugit numerosa multitudo t̄cox·
habuerūtq; illud solū receptaculū;
Erat aūt huic castro una turris ni
mis uicina· quā boemund9 cū suis
satellitib; iā obtinebat· illudq; cas
trū ꝑeā in pugnare parabat; S; illi
resūptis uirib; turri satis eminenti
ores· sagittas & spicula instar gran
dinis desuꝑ inmittunt· sic qd nris
minime licebat contra eos pugna
re· i· se clypeis cooꝑire· & armis de

fendere. Locus enim artus angebat. et hostis
desuper opprimebat quia non erat alia uia de
certantium. quia prestabat latitudo muri.
Postea contigit quia tecti irruentes contra tur
rim unus impellebat alium. nec retro ire erat
facultas. nec in leua uel in dextera ulli
erat diuortium. Quotquot impetus irruentium
super nostros impingebat. illi in lanceis. spiculis
et mucronibus excipiebant. et sic uulneratos
ad terram proiciebant. et ex eis illos qui turrim
desubtus moliebantur effodere prosternebant.
Sicque mortuis in uiuo necem inferebant.
et cui in anima uita deerat. in corpore
mors apparebat. In quo conflictu boemorum
dux grauiter sagittatus est in femore. nec
tamen claudicans ualebat incedere. San
guis uberrime de uulnere cepit stillare.
et cor nobilissimi principis a uirtute pristi
na cepit deficere. Qui nolens et inuitus
in alia turri retro cessit. belloque dereli
quit. In eius infirmitate aliorum uirtus cor
ruit. quoniam unusquisque miserabilem casum sui
ducis admodum indoluit. Pugnam dimitt

tunt turcis turrique relinquunt. Unus tamen
in superiori turris fastigio remansit cuius
egregia funera universis nostri exercitus
unanimiter plausit. Iste enim ut uidit se so-
lum esse derelictum, tamen in se animum gerens
inuictum, ut ursus inter molosos cepit se u-
trique defendere, lapidesque et cementum de
parietibus auellebat et super illos qui eum inpug-
nabant proiciebant. Tandem mille sagittis
ut credo onustus, ut uidit quia mortem non eua-
deret, mortem sibi accelerauit: quoniam cum clypeo
et armis ubi turbam densiorem esse conspexit
in medium prosiliuit, suisque interfectoribus con-
iunctum fuit. Non est lingua carnis que ad
plenum ualeat enarrare, quod Francorum manus
ibi ualuit persudare. Et nisi castelli muni-
cipium tam forte fuisset, ipso die uenturis
calamitatibus suorum magnum leuamen dominus prestitisset
tisset. Sed uoluit deus ut urbs Antiochena
difficulter adipisceretur ut adepta carior
haberetur. Citius enim adquisita uilescunt;
diu desiderata carius amplectuntur.
Nox interueniens litem diremit et diur-

no

labori contulit moderamen. quia pugne ademit necessitatem. sed fellis non tribuit dormiendi facultatem. Ubi enim inter muros hostis adest. nulla requiescendi facultas esse potest. In crastinum idem feria vi. alii spoliata cadavera mortuorum extra muros foras trahebant. alii de turribus cum castellanis iaculis et sagittis decertabant.

De adventu corbaran ad antiochiam

Cumque sic res agitur. ecce illi qui stabant in turribus et muris. eminus contemplantur immensam nubem agitati pulueris. De qua diversa sentientes. alii dicebant. constantinopolitanum imperatorem esse qui sibi veniebat in auxilium. alii quod verum erat. agmina persarum. Sed qui primi veniebant ut viderunt urbem antiochie. in unum consederunt. prestolantes retro venientis robur sue militie. Erat autem corbaran princeps militie regis persarum. qui ex longo tempore collegerat sibi illud agmen diversarum gencium. Erant quidem ibi perse. et medi. arabes.

& turci. azimite & sarraceni. curti & publica
ni. & diversarum nationum alii multi; De agula
nis erant ibi tria milia. qui nulla arma non
soli modo enses gerebant qui omnes undique
ferro cooperti. nulla arma adversantia
timebant; Et qui eos vexilla & lanceas fer
re aspernabantur. & in eos qui ferebant nimia
ira succendebant; Cumque hi in unum convenissent.
cursores suos ante urbem direxerunt; quatinus nostros provo
carent ad bellum. & de civitate exire suade
rent; Sed nostri extremo belli conflictu fatigati
erant. salubrius esse iudicaverunt intra moenia
remanere. quam extra bella movere; Illi vero
per campos & plana currendo nostros ad bella
ciebant. diraque convicia eis improperabant;
Lanceas & gladios in altum eiciebant. & in
manibus recipiebant; Sed cum neminem de nostris
potuerunt extrahere. disposuerunt ad castra
remeare; Quos cum reverterentur insecutus est
eos unus ex nostris rogerius de barnevilla cum ali
is tribus armatis. sperantes quod aliquid possent
elicere ab eis; Sed ipsi nolebant cum paribus
certamen inire. quia iam audierant enarra

re

multa de francorum pluribus. posueruntque insidias
post se sub rupe cauata. et quosdam ex suis
dimiserunt. qui eos quasi lacessirent in pugna.
Cumque nostri transirent insidias. turci de suis
cauernis exierunt. eosque a tergo inuaserunt.
Qui preibant reuertuntur in occursum. celeremque
contra eos dirigunt cursum. Qui cum se depre
hensos esse cognoscerent. flexis in partem fre
nis. fuge tutelam sperauerunt consequi. sed nulla
tenus potuit inueniri. Rogerius socios premit
tit ante suos uultus. et ipse arma post
tergum reiecta. creberrimos illorum sustinet
ictus. Iamque pene euaserat. iamque saluti proxima
loca tenebat. cum equus illius solo proruit.
et cadenti inherens. ipse cecidit. Qui in nul
lo modo releuari potuit. quoniam equi mole oppressus
fuit. Heu quantus dolor et stridor denti
um tunc erat super muros antiochie. cum gene
rosa francorum pubes uideret inclitum mi
litem suum rabidos canes ita discerpere.
Auertebant oculos nec poterant uidere.
cum eum membratim dilaniabant. ad extre
mum caput eius amputauerunt. contoque infi

gentes quasi triumphi vexillum ad castra por-
tauerunt. Erant autem castra illorum iuxta pontem
ferreum. Sensadolus autem filius regis antio-
chie nuper defuncti ierat contra corbaran.
supplexque ad pedes illius procubuerat. rogans
ut sui misereretur. et contra francos adiuua-
ret. qui patrem suum occiderant et de inclita
urbe exhereditauerant. Non habebat
refugium nisi in solo urbis oppido. quoniam iam tota
ciuitas francorum sub iacebat imperio. Pater meus
inquit dum adhuc uiueret. legationem tibi trans-
misit ut ei sub uenires. ut te aut magnis
muneribus ditaret. aut antiochiam et uniuer-
sum regnum de te reciperet. Idem tibi promitto. quia
si potes recuperare antiochiam a te illa susci-
piam. omnique tibi fidelitatem faciam. Quod si non
potes. fugiendum tibi est. et omnibus hominibus
nostre nationis. Non enim sufficiet eis roma-
nia siue syria. neque corozain. quoniam therosoli-
mam dicunt esse suam regnumque damasci.
Erant autem ibi reges harum prouinciarum.
qui audiebant istud uerbum. His dictis
corbaran respondit. Si uis ut te omni

modis adiuuem tuoque regno restituam. Cas
tellum quod adhuc habes redde in manu mea
qui restituet tibi per illud antiochiam; Cui iterum
sensadolus ait; Si per uales francos eliminare
ab urbe. mihique eorum ceruices ceras delibare.
et tibi tradam castellum et inde tibi faciam hominium;
Consensit utique et traditum est castellum. et cor
baran deliberauit cuidam fideli suo ad
custodiendum; Tali autem conditione recepit
in custodiam. ut si franci uincerent custo
diret. si uincerentur et ipse sicut et alii relic
to castro confugeret; Cui ille; Et si nos uic
ti simus. de castello quid faceremus. Dignum
est ut uictores habeant castellum. quorum uic
toria castello maius erit premium; His ita
gestis corbaran super his conticuit. et ad
alia constituenda tempus disposuit; Et
cum sederet in solio. attulerunt ante eum fran
cigenem ensem ualde despicabilem. et obtusum.
et feda rubigine tectum; Attulerunt et lan
ceam eadem deformidate consimilem. que etiam
sua abiectione ensem faciebat prepollentem;
Que cum corbaran uidisset. ait; Quis dicet

nobis ubi sint hec arma reperta. aut qua de
causa nostro conspectui sint presentata. Cui illi
qui attulerant dixerunt. Gloriose princeps et decus
regni persarum. hec arma cuidam francigene
abstulimus et tibi attulimus. ut videas et cognos
cas quibus armis illa pannosa gens minatur
nos et fines nostros depredari. immo et omnem asi
am depopulari. Tunc corbaran subridens ait.
Liquet quia satis est illa gens insensata et ra
tione parum utitur que talibus armis estimat sub
iugare sibi regnum persarum. Gens quippe est presump
tuosa. et alterius iuris nimium ambitiosa.
gens videlicet que in sua confidit animo
sitate. que per mathomum male intravit fi
nes syrie. murosque regie civitatis antio
chie.

Hec dixit. notariumque suum ac
cersiri precepit. Cui accersi
to inquit. Sume plures sce
dulas. et atramentum. et scri
be religioso pape nostro ca
liphe. regique persarum sol
dano super omnes glorioso. maioribusque

regni persarum proceribus: ut longeva obtine-
ant uitam, pacem continuam, salutem corporis
diuturnam. Fortuna felix et iocunda bene
nobis prosperatur sedisque successoribus arridet.
quoniam francorum exercitum intra muros antiochie
inclusum teneo, et castellum quod ciuitati
preeminet iam in manu mea habeo. Unde uobis
certum sit, quia rumores quos de eis audiera-
tis, non sunt illius generis cuius et audistis quia
nec liquor tantus efficitur quantus est et clamor qui
eum subsequitur. Quia uero precepistis ut omni-
no eos de terra delerem gladioque uitam priua-
rem, nolite aduersum me indignari si
plerosque de melioribus uinculatos uobis
transmittero, qui et erunt in uestra de libe-
ratione utrum uelitis eos mori seu uiue-
re. Nobis enim conueniens esse uide-
tur ut qui nos captiuare uene-
rant, captiui fiant et dura
apud nos seruitia exerce-
ant. Honorificum quippe
erit regno persarum si
exulat in eo frater regis francorum;

Vos aut̄ in pace et sūma tranq̄llitate uiuite. omiq; corporee uoluptati operā impendite. filiosq; sine cessatione p̄create. q̄ alijs si necesse fuerit francis obsistant. et cū uīre defecerint uires t̄ ualeant. faciē uīe p̄sentiā n̄ ante uidebo. q̄ adusq; totā syriā et romaniā. atq; bulgariam uīe ditioni subiugabo. Hec corbaran loquut' ē in sup̄bia et abusione; que sibi conuersa sūt in ignominia et cōfusione;

Mira et stupenda u̇ba mat̄is corbaran

Post hec mat̄ eī uenit ad eū merens et tristis. lugubrēq. afferens uultū. Et cū in secreto cubili ambo conuenissēt. dixit mat̄ ad filiū; fili solatiū mee senectutis. et unicū pign' totius mee dilectionis. ad te festina uenio. fatigata longitudine itineris; Ego erā in aleph ciuitate mea magna. cū de te sermo grauis aures meas p̄culit. suoq; impulsu maximū cordi meo dolorē impulit. Dictū est m̄i. qm̄ tua agmina disponebas. et contra xp̄ianos pugnare uolebas;

Propterea festina nem- atemet ipso scire
uolens utrū res se ita habeat at n̄; Dix
aut ad matrē filius; Mat- nichil umq̄
uerius audisti; Et mat ad filiū- quis
in q̄t iniquus fili tale consiliū ł dedit.
Noncdū es expertus uirtutē dī xp̄ianoꝝ-
& p̄cipue gentis francoꝝ; Si legisses scrip
ta omniū p̄phetarū antiquoꝝq; sapientū-
p̄fecto n̄ ignorares q̄a ipse ē omps & ds
deoꝝ omnium; Si pugnas aduersus xp̄ia
nos- pugnabis ctra ipsū & ipsius anglos;
S; dementissimū ē contra omnipotentē pug
nare- qm̄ id ipsū ē se uelle destruere;
De ipso q̄dē in uictissimo dō dicit p̄pha;
Ego occidā- & ego uiuere faciā- p̄cutiā
& ego sanabo & rel- usq; gladius m̄s de
uorabit carnes; Fē nimi dolosū ē contra
hunc ēflictū inire- q̄ gladiū suū sic
nouit acuere- acutū inebriare- ine
briato carnes macerare; Fili pharaonē
regē egypti q̄s submersit in mari ru
bro- cū omni exercitu suo; Quis exhedi
tauit seon regē amorreoꝝ- & og regē

basan. et omnia regna chanaan. et dedit
suis in hereditatem. Ipse idem deus osten-
dit quanto amore diligat populum suum. quan-
taque tutela circumuallet eum cum dicit; Ecce
ego mittam angelum meum. qui precedat te et custo-
diat semper. obserua et audi uocem meam et ini-
micus ero inimicis tuis et odientes te af-
fligam et precedet te angelus meus; Genti nostre
inimicus est deus ille. quia nec audimus uocem eius.
nec facimus uoluntatem eius. et idcirco de re-
motis partibus occidentis excitauit in nos
gentem suam. deditque ei uniuersam terram hanc
in possessionem; Non est qui eam possit eis auer-
tere. non est qui eam ualeat amplius exterminare;
Post hec inquit filius matri sue; Credo mater
quia aut insanis aut furiis infernalibus
exagitaris; Quis tibi dixit. quia gens ista nos
potest exterminare? Plures mecum sunt
optimates et admiraldi. quam sunt omnes illi
in simul congregati; Dic mihi mater; hugo
est uexillarius. et apuliensis boemundus.
et gladiator godefridus. sunt illi dii eorum.
Nonne sicut et nos aluntur temporali cibo.

Nonne est caro sicut et nostra potest in
cidi ferro. Ad hec mater respondit; Non sunt
dii quos tu nominas. sed homines et mili
tes dei excelsi; qui dat eis animos exagge
rat vires. et reddit magnanimos. sicut
ipse loquitur dicens; Persequetur unus de vestris
mille et duo fugabunt decem milia. quod
etiam in his expertum est. quia nostros fugaverunt
de tota romania; Propterea fili obtestor
te per omnia nostrorum numinum nomina. ut te
avertas a facie istorum. et ne moveas contra
eos bellum; Stultum est enim ut superius
dixi contra omnipotentem sevire. et in
gentem suam debachare; Ad hec filius
matri; Karissima noli lacrimari. noli
crebris gemitibus anxiari. quoniam nulla
arte. nullo ingenio potest remanere
etiam si in prelio scire me interire; Tunc
mater tristior effecta. iterum filio suo
dixit; Scio quia pugnabis et non modo mori
eris. sed antequam transeat annus hac
vita decedes; Modo es in omni regione
orientali fama laudabilis preditus. in

aula regis p̄sarū nulli sc̄d's· cū aut̄ in
uict' fueris iuxta que n̄c ē est gl'a in
gloriosus eris; Quanto enī quisq; ceteros
antecellit· tantomagis sordescit si tur-
pit̄ ruit; Nē ꝯ omī flore omīū orientaliū·
regū ac ducū stipatus· tanta in nume
rabiliū satellitū caterua uallatus si supa-
tus eris· cū q° ulterius pari aut ipari
numero decertabis· Tu q' olī cū paucis
multos solebas in fugā conuertere· nc̄
disces paucos cū multis ut canē p̄cursa-
re lepores; Tunc filius re̦ impatiens
uerba matris diutius ferre n̄ potuit·
s; ea int̄ rūpens ait; Ut q'd mat̄ acre
concitas in anib; uerbis· nosq; ad fasti
diū ptrahis sermonib; in peritus· Nulla
uirtus bellantiū ualet nobis resiste
re· nec ualet alt̄ exercit' nr̄o p̄ualere;
S; dic m̄ mat̄ mea· unde nosti q°d uin
ci debem' in hac pugna· & q'd mori
debeo n̄ m̄ s; antequā transeat annus
morte subitanea· & q°d xp̄iana gens
fines nr̄os sit possessura· Cui mat̄ ait;

acentū annis & in fia. inuenerūt patres
nri in sacris deox. responsis. & in sortib;
& diuinationib; suis. & animaliū extis.
qd xpiana gens. sup nos esset uentura
nosq; uictura; Concordant g sup hoc a
ruspices. magi. & arioli. & numinū nrox
responsa. & pphārū dicta. in quib; dicit;
q solis ortu & occasu ab aqlone & mari
erit tminum nri. & nullus stabit cōtra uos;
Credimus qa hoc totū uenturū ē. s; nes
cim si nc in pximo ē. s; ppe qb; dā nrox
uidet. qa hoc assidue rerū mundi ru
ine psignant. & astrorū intuitus pre
nunciant; De hoc siquidē pho qd cōmis
simus es dicā t ueritatē. & de morte
tua q inde habeo noticiā; Ex hoc mi
lites ad patrandū bellū hoc. colligere
cepisti. sollicita indagatione pscruta
ta sū. qcūq; m posset uentura pdicere.
& cōsonant qa nullus xpianos pote
rit supare; Cū astrologus siderū cur
sus. septē scilicet planetas & duode
cī signa sapient contēplata sū. &

quicquid phisiculari potest cum aruspicibus ;-
et extis armis pecudum; Cum sortilogis
sortes temperavi et omnia in unum con-
cordant. gentique francorum victorie ti-
tulos pronunciant. et necem tibi sicut dixi
superius intendant; Tunc ille mater inquit
cessa ab his de cetero. quia cum francis
pugnabo quam citius potero; Illa videns
quod nil proficeret. non diu morata quo vene-
rat rediit. secumque reportavit quicquid spoliorum
adipisci potuit.

Iam vero de his que interim in urbe
gesta sunt aliquid referamus. Turcis libera
facultas erat in tranchi castellum et exeun-
di. nostrosque die noctuque iaculando et sa-
gittando ad bella ciebant. et cum certan-
tium vires deficiebant. novi recentesque su-
bibant; Sicque novis iugiter supervenientibus
virtus illorum crescebat. nostrorum vero cotidiana
lassitudine deficiebat; Nulla eis quies
erat. nec arma deponebant sed in procinc-
tu militie semper erant; Telis et sagittis
platee civitatis impediebantur et tecta do-

inimicorum honerabant. Omni die ante castel
lum fit noua congressio; multociensque
fiebat inimicorum ipsorumque una commixtio. De
nostris tamen deo protegente pauci morie
bantur; de illis uero cateruati periebant;
Et dum tempus sic perlabitur, fames omni
hoste crudelior nostros inuadit, unus
quisque eorum de die in diem attenuatur; uul
tus marcescunt, brachia deficiunt, et
tremebunda manus uix terre uel licat
herbas et frondes arborum et radices uep
rorum siluestrium; Hec omnia coquebant
et perdiutius sumebant; Crus asini lx
solidis comparabatur, et qui emebat dimi
diam partem substantie non estimabat; Panis
paruus appreciebatur uno bisantio; Car
nes asinorum, equorum, camelorum, boum, bu
balorum consumebant, insuper et eorum
coria concoquebant; Matres filios suos
fame pereuntes ad ubera suspendebant,
sed pueri in mammis nichil prorsus oculis
palpitabant; Quadam die corbaran in
citauit nostros ad prelium scilicet extra

urbē ab illa parte in qua erat castellū. s(ed)
milites & equi fame cruciati: diu n(on) po
tuer(unt) sufferre ueloces ī(m)petus illo(rum). Con
globati q(ui) in unu(m) in(tra) ad ciuitatē regre
di salubrius esse intellexer(unt). S(ed) opp(re)ssi
a turcis portā nimis angustā repperer(unt).
in tantu(m) q(uo)d q(ui)dā ibi usq(ue) ad mortē at
triti s(unt). Sicq(ue) fiebat pugna intus &
exterius: nec dabat(ur) ulla q(ui)es n(ost)ris fame
p(er)euntib(us). P(ost) hec & his similia aliq(ui) de
n(ost)ris militib(us) īmoderate p(er)territi fuga
in ipsa nocte lapsi s(unt) funib(us) ad p(ro)pug
nacula ligatis: quib(us) man(us) suas omnino
detonauer(unt). & sic ad mare pedibus
tetender(unt). Quo p(er)uenientes: dixer(unt)
nautis ut fugerent q(uonia)m om(ne)s xp(ist)ia
ni aut mortui aut uinculati erant.
Illi aut(em) dolentes in mare se miser(unt).
& turco(rum) se potentatui subtraxer(unt).

De fuga Stephani comitis carnotensis.

Stephanus carnotensis comes
q(ui) int(er) alios p(ri)ncipes uidebatur
magnus: in consilio p(ro)uidus & mo(rum)

honestate p̃clarus. antequã antiochia capta fuisset. grauj in firmitate detent' ē. & ad q̊ddã castrũ q̊d suũ erat secessit. cuj nom̃ alexandreta fuit; Hic ut a fugientib; audiuit hanc de nr̃is relationẽ. occulte montana urbi p̃minentia ascendit. ut uideret q̊d ĩ ña esset. utrũ ne relatio uera fieret; S; ut innumerabilia t̃cor̃ tentoria alonge conspexit. nr̃osq; in ĩta urbẽ inclusos ẽẽ depꝛhendit. pterrit' nimio timore aufugit & ad castrũ suũ remeans. fundit' eũ expoliauit. & sic uersus constantinopoli equitare cepit; Illi ů q̊ĩ in urbe obsidebantur. sũmo desiderio eius aduentũ p̃stolabant̃. putantes q̊d ĩpatorẽ secũ adduceret. & cũ eo reb; necessariis succurreret; At ipsẽ in diuersũ tendens ut ad philomenam uenit. ĩpatorẽ ibi inuenit eiq; secreta allocutione dixit; Dñe ĩpator. nr̃i antiochiã reuera obtinent. S; castellũ q̊d ej sup ẽ. adhuc turci possident. innumeraq; t̃corũ agmina eos deforis obsident. & q̊ĩ in castello sunt

in tus oppugnant; S; q̄d sup̄ his restat n̄i
qa iā aut mortui sunt, aut in p̄ximo om̄s
morient̄. Tu aut̄ reuerenter im̄pator.
si nr̄is credis consilio ulterius n̄ p̄gredie-
ris; s; ad urbē tuā reuertens; Nichil ē
quod humana eius potestas ulla ualeat
subuenire. s; si illuc ieris cū tuo exerci
tu poteris interire; His auditis sermoni
bus im̄pator ualde tristis effectꝰ ē. quod si
bi dixerat in secreto. p̄ncipib; suis ac
magistratib; p̄palauit in ap̄to; Om̄s con
tristant̄ nimis q; funera lacrimantur;

Lam̄tatio guidonis sup̄ boemundū

Erat ibi quidā miles nomine guido.
qui p̄ militiā celebre nom̄ sibi adqui
sierat. multūq; boemundo familiaris
extiterat; Qui cū hoc audisset. ita in
uoluit. quod acsi mortuus esset in t̄rā
corruit; Et cū resumpto spū ab illa mentis
alienatione reuerteret̄, flere inmodera
te cepit genasq; unguib; sulcando.
crines manib; decerpendo om̄s cogebat
ad luctū dicebatq; O d̄s om̄ps ubi est

uirtus tua. Si omps es cur hoc fieri
consensisti. Nonne erant hi et milites
tui et pegrini. Quis unquã rex aut
ĩpator aut potens dñs familiã suã ita
pmisit occidi si unquã adiuuare po
tuit. O boemunde honor aliorum diui
tũ. corona sapientũ. gła militũ sola
m̃ desolatorum robur militie et totius
mundi decus insigne ut q̃d tale
infortuniũ contigit q̃d turcorum de
lubrio subiaceres. Heu heu cur m
concessũ ẽ uiuere post te. Que m
de cetero lux grata. que species ame
na. q̃ gła delectabilis. que uita io
cunda te minime supstite. O dñs
immo si dñs siuerũ ẽ q̃d iste nugacis
simus et fugitiuus comes attulit
q̃d amplius erit de ma sepulcri tui
Ut q̃d ita occisi st̃. q̃si ñ haberent
dñm serui tui. O boemunde ubi ẽ
illa fides tua. q̃ semp habuisti in
saluatore tuo dño ihu xp̃o. O ipa
tor et egregii milites. qui mecũ tan

ta

tantaque q, funera lugetis. q̄s pfecte
credere potest. tanta militia pie- sic
rit; pcerto si in medio cāpo ab omi
orientali populo fuissent circūsep
ti. non ante oms occiderent quia
ulciscerent. Nunc u̇ ex ciuitate
habebant. in qua se defendere po
terant. et ita interempti sunt.
O imp̄ator certissime scias. q̄a si
turci nr̄os occiderīt. pauci de
ipsis remansert. Postea ne paueas
illuc ire. q̄a antiochiā poteris
re habere; Imp̄ator q̄dē consilio
illius noluit assensū pbere. sed
uerbis nugacis comitis nimiū cre
dulus. retro destinauit abire.
bulgarieq; loca pcepit deuasta
re. ut si turci in partes illas de
uenirent. nichil penit inueni
rent; Cū illo parit et ipse guido
et alii q̄ cū ipso imp̄atore ierant
reuersi st̄. quia ultra ire n̄ psūp
sert; Sic q̄ nr̄i oms humane so

79

latio destituti sit & p. xxti v. dies cū
hostib; & fame & gladio: & penuria
in desinent decertauerunt.

Explic lib. vi. Incip vii.

Superna pietas humano desti
tutis auxilio n̄ puidisset: ex
francigenis ia ciuib; antiochenis nul
lius sup esset; S; cū ia uita diffide
rent: omiaq; morte in ceptarent:
placuit dō saluatori regi regū ihu
xp̄o: ut cuida sacerdoti suo appare
ret: dū quada nocte in ecclia sue
caste genitricis dormiret; Erant
aut cū eo ipsa uirgo mat maria: &
beat petrus apls: cui pastoratū oviū
suarū dedit ipse dns; Cui & ait; Ag
noscis me? Cui sacerdos; Non; Tu quis
es dne? Tunc in capite saluatoris
crux cepit apparere. Cui iterū dns;
Ad huc agnoscis me? Iterū sacdos
respondit. Non alit agnosco te: n
qa cruce in tuo capite uideo: sic
in imaginib; q fiunt in honore

dn̄i nr̄i ihu xp̄i uidere soleo; Et dn̄s
ad eū; Ecce ego ipse sū; Sacerdos ū ut
audiuit quia dn̄s ē. statī ꝓstrauit se
ad pedes ei᷒. suppliciter obsecrans ut
suis xp̄ianis subueniret. fame &
hostiū inpressione laborantib;. Cui ait;
Nonne tibi uidet̄ qd̄ bene adiuuerī
eos huc usq;. qui & nicēā illis tradidi
ciuitatē. & om̄ia que eis superuenere
bella uincere feci; In obsidione an
tiochie eorum miserie condolui. nec ū
ad extremū ciuitatis in tuitū ṗbui;
Om̄s tribulationes & īpedim̄ta que
passi st̄. ideo euenire ꝑmisi. qm̄ mul
ta & nefanda opati st̄ cū xp̄ianis
mulierib; & paganis. que ualde dis
plicent in oculis meis; Ad hec mat̄
misericordie uirgo piissima. & beat᷒ petrus
ap̄ls ceciderunt ad pedes ei᷒. rogantes
ut populi sui misereret̄; Adiecit aut̄
beat᷒ ap̄ls sue ṗdicationi. & ait; Dn̄e
gratias ago tibi. qm̄ ecc̄liam meā in po
testate seruorum tuorum dedisti. quia

ꝓpt malicia inhabitantiũ in ea· tot
annoꝝ curriculis paganoꝝ feditatib;
sordidari ꝑmisisti; Inde in celis letan
tur sci angeli· & consortes mei tui
apli. Tunc dns ait suo sacdoti; Va
de & dic populo meo ut reuertat᷑ ad
me & ego reuertar ad eũ· & infra
qnq; dies mittã eis sufficiens auxili
um· & cotidie cantent. hoc responsũ.
Congregati st inimici nri & glant
totũ cũ ṽ Disꝑge illos Et cetera; hac
ita uisione cõpleta· honorabilis pbr
somno excit᷑ euigilauit· expansisq;
manib; ad dñm orauit ꝑut sps scs
dabat eloq illi; Inde in die illa ad
ꝑncipes exercitus hora tcia median
te ꝑrexit· inuenitq; eos sursũ ante
castellũ ꝑstantes contra inimicos
& mouentes inuicẽ bellũ; Quib;
conuocatis· leto & hilari uultu dix
O belligeratores regis etni· adnun
tio uob ex parte nri saluatoris
gaudiũ & exultationẽ· suaq; tam

mittit benedictionem et si ei obedien
tis consequimini et gratiam. Tunc omnibus
attente audientibus et undique confluentibus
entibus omnem seriatim exposuit visio
nem. Qua exposita subiecit et ait.
Si hunc decredetis visionem fallacique
eam esse suspicamini quia vera est faciam
vobis quod libuerit experimentum. et si
mendax inveniar omni iniuria affici
te corpus meum. Tunc podiensis episcopus ius
sit afferri crucem sanctumque euangelium ut
coram cunctis iuraret hoc esse verum.
Quod ita factum est. Et ut divina boni
tas bona bonis accumularet. suosque
lugubres servos magis magisque
letificaret affuit ibi quidam peregri
nus nomine petrus. qui et hanc vi
sionem retulit coram omnibus. Audite
populus domini et servi dei excelsi vocem
meam et sermonibus meis inclinate
aurem vestram. Dum in obsidione huius
civitatis eramus quadam nocte astitit

mihi in uisione sanctus andreas apostolus dicens;
Bone uir. audi & intellege me; Et
aio ad eum; Tu quis es domine? Et ille; Ego
sum andreas apostolus; Adiecitque; Fili cum ur
bem hanc intraueritis. & eam in potesta
te habueritis. ad ecclesiam beati petri
celeriter uade. & in locum quem monstra
uero tibi. inuenies lanceam qua perforatum
fuit latus saluatoris nostri; hec tantum solum
modo apostolus dixit mihi; Ego uero tantum au
sus non fui hoc alicui indicare. existi
mans me uanam uisionem uidisse; Nunc
autem ista nocte iterum apparuit mihi
dicens; Veni. & ostendam tibi locum ubi
lancea abscondita est sicut promisi tibi;
Festina ergo ut illam abstrahas dextra
quoniam portantibus eam sequetur uictoria;
Et ostendit mihi sanctus apostolus locum. quem
uenite & uidete. & inde eam mecum
extrahite; Cumque omnes ad ecclesiam beati
petri currere uellent. addidit
ad huc & ait; Mandat uobis sanctus

andreas ne timeatis. s(ed) confitemini
& penitentiã agite a malis opib;
uris. qm in ſra quinq; dies suy ini
micis uris iterũ triuphabitis. Tunc
omis unanimit(er) glorificauer(un)t dm.
q(ui) dignabat(ur) consolari dolores ipsor(um);
Statim u(er)o cucurrer(un)t ad ecclĩã beati
petri. cupientes locũ uidere ubi
habebat lancea inueniri; Foder(un)t
aut(em) ibi. xiii. homines a mane usq;
ad uespã. sicq; eã dño disponente
repperer(un)t. Fitq; magna leticia
in omi populo. magnisq; uocib; p(er)sona
bant. te dm laudam(us). & glã in excel
sis dõ; Tunc omis in simul iurauer(un)t.
quia nullus eor(um) p(ro) ulla tribulatione
seu morte fugeret. nec ab incepto
itinere s(an)c(t)i sepulcri discederet; Omis
itaq; plebeia multitudo gauisa est.
cũ sacramentũ hoc iurarent maiores;
Et alter alterũ in uirile robur sua
debat. & de diuino auxilio ad q(uo)d fi
ducialit(er) uniq(ui)sq; p(ro)stolabant(ur) applau
debat;

Nocte quoque insecuta ignis de celo ue-
niens ab occidente apparuit et inter
Turcorum exercitum corruit; Quod signum
corda omnium uehementer obstupuit,
et maxime Turcorum in terra quorum tentoria
cecidit; Inter se enim uaticinari ceperunt
quod postea contigit, quia ignis de celo des-
cendens ira dei erat, quia uero ab occiden-
te uenerat, Francorum agmina designa-
bat, per quos ire sue animaduersionem exerce-
bat; Iam uero qui seniores erant ceperunt
a feruocitate sua quantulumcumque mansu-
escere, et ab ea qua prius habuerant
torpescere; Sed quia multorum infinitus erat
numerus, nostrosque ad plurimum certabant,
nec die nec nocte requiescebant,
placuit senioribus murum inter se et illos
construere, ut uel sic liceret admo-
dicum respirare; Una enim die tam acriter
in nostros irruerunt, quod tres in una turri
que erat ante castellum incluserunt, ex quibus
duo uulnerati de turri exire compulsi
sunt, et capite plexi sunt; Unus uero usque in

uesperū fortit̃ resistens pmansit.
duosq; ex illis occidit. & sic dē in ceps
gladio uitā finiuit; Quib; dū inue
nit cū boemund᷒ uellet succurrere.
uix aliquē potuit extrahere. quia
illos ñ tantū hostis urgebat. quantū
ualida fames opprimebat; Unde iratus
ignē poni pcepit in domib;. que erant
ab illa parte ubi & palaciū cassiani
erat. ut qui exire sponte nolebant. sal
tē exire cōpellerent inuiti; Tunc
cū igne tanta uenti tēpestas exorta
est. quod tantū flamma inualuit. quod
usq; ad duo milia domorum & ecclarum cō
bussit; Boemund᷒ ut uidit flamā ig
nis ita insurgere. penitentia duct᷒
uehementer doluit. quoniam de ecclia beati
petri. sceq; dī genitricis marie mul
tisq; aliis ptimuit; Durauit itaq; in
cendiū ab hora diei tcia usq; in noctē
mediā. & sic flante uento a parte dex
tera. in se ipsā reuersa ē flāma;

Ubi nuncii xpianorum loquuntur
ad corbaran

Lancea ut superius diximus dei nutu in
venta. seniores et magistratus militie ac
ceperunt consilium. ut ad corbaran legati
onem suam mitterent. itemque mandata su
umque consilium per interpretem sui sermonis de
ferrent. Cumque de multis fieret inquisitio
nec aliquis presumeret hec ferre manda
ta. tandem duo inventi sunt. herluinus et
petrus heremita. Hi cum intrepide iter
suum ad turcorum castra direxerunt. et hinc
ad corbaran tentoria pervenerunt. Conve
nerunt undique turci audire gestientes quid
dicerent christianorum nuncii. Erat autem
corbaran residens in solio. indutus regio
cultu habituque pomposo. Ante cuius faciem
venientes minime se inclinaverunt. sed
erecta cervice astiterunt. Quod cum turci vi
derent egre tulerunt. et nisi nuntii essent.
superbe continentie ignominiam vindi
cassent. Tunc nuntii nil cunctantes.
licet omnes ira commoti circumfremerent.
superbo principi dixerunt. Corbaran. francorum
proceres te mandant. Unde te contigit

tā temulenta audacia: qđ armata
manu contra eos uenisti. cū tu & rex
tuus gensq; tua in eo℞ conspectu cul-
pabiles estis: q tias xp̄ianor̄ imoderate
cupiditate inuasistis: eosq; oms in iu
ria affectos occidistis: Infernales diis
tuis te turpius ñ potueris dehonestare:
quia qđ te miser contra eos pugnare;
Si ratio iuris tecū esset. & censura eq-
tatis nobiscū agere uelles: nos tecū
iuris honore seruato ratiocinarem9:
& qa xp̄ianor̄ esse debet. in contradi-
cibili sermone ostenderem9. Qđ si apud
te eq ponderis sit ius & ratio ut uo-
luptuosa uoluntas: fiat int tuos &
nr̄os determinata pugna: & uictorib;
absq; alio sanguinis dispendio: tota
hec concedatur patria; Qđ si nec ita
nec sic cōplacet: aut fugā ptim9 inite:
aut colla ur̄a nro℞ ensib; & laqueis
pparate; hic dictis sermonis mediator
conticuit. corbaran uo ira magna in-
flāmat9 uix loq potuit. & tandem

in hec verba prorupit dicens; Responsio

Vere gens francorum. corbaran.
gens superba. s; nostro gladio refre
nabitur hec superbia; Quod autem requirit
denominatum plurium: ut quibus cedet vic
toria cedat et patria: quoniam sine alio
sanguinis dispendio: aut patria vo
lunt ditari aut a manibus nostris liberari;
Sed tale salubre consilium non invenerit.
cum perfeminata gente contra nos ar
ma sumpserint; Tamen ite adhuc. illisque re
nunciate: quoniam si volunt deum suum ab
negare. sueque christianitati renuntia
re: in tantam gratiam omnes recipiemus: quia
et terram hanc eis donabimus. et multo
meliorem. et de omnibus equites faciemus;
Quod si facere neglexerint. omnes in proxi
mo morientur. aut vinculati in terram
meam captivabuntur; Responsio

Post hec herluinus herluini.
qui illorum noverat linguam: sub
iecit et ait; O princeps nullius multi
e. s; tocius malicie. si scires quantum de

ĩtissimũ ẽ apud xpianos dicere nega
xpm̃ nũquã de ore tuo polluto egre
deret tale uerbũ; Scim̃ ꝑcerto ipso
dõ quẽ negare suades reuelante.
qa in ꝓximo ẽ nr̃a salus & uir in teri
tus: uim̃ gaudiũ & uim̃ detrim̃tũ,
qs tu uobis sero transmisit ignẽ q uos
omĩs ita ꝑterruit; & de loco in q ten
toria fixeratis ita exturbauit. Sig
nũ hoc in portentũ uobis ueniet.
nobis in salutẽ; qm̃ ipsius dñi nr̃i cer
tã inde habem̃ legationẽ; Corbaran
diu n̄ ualens ferre conuitia herlu
ini: ꝑcepit a conspectu suo illũ amo
ueri; Dixeruntq; ei q illic astabant
ut cito recederet: sin alias nũquã
ei ulla legatio ꝑficeret q̃n statim
interiret; Ille cũ sociis ita disces
sit: & ad urbẽ remeauit; Hec ꝑte
reundũ: q a istis recedentib; corba
ran suis dixerit; duxistis nc pan
nosos illos multumq; despicabiles:
& nullius ꝑsone homunculos quia

constanter locuti sunt nec ira maiori et
tela micantia expavere. Unum est de
illis quia desperati sunt et mori volunt et
malunt mori quam captivari. Propterea o
fortissimi milites cum ad prelium venerint
undique eos circumvallate ne alicui
sit locus divertendi nec spatium diu
vivendi quoniam si eis aliquandiu liceat vi
vere antequam omnes interficiantur mag
nas strages de nostris operabuntur. In hoc
apparet quia corbaran stultus erat qui
sic loquentibus nuntiis suis terrorem incu
tiebat. Nec mirandum si insipiens lo
quitur amentiam quia spiritus sapientiae non in
trat in malivolam animam. Quo ordine p
Petrus heremita cesserunt ad prelium
et herluinus ad principes exercitus
reversi sunt et quae corbaran responderat
narraverunt. Podiensis episcopus nutu et
assensu omnium triduanum omnibus in
dixit ieiunium. Unusquisque puro corde
confessus fuit et qui aliquid ad edendum
habuit non habenti distribuit. Illos

tres dies deduxerunt cum omni humilitate
et puritate cordis; ecclesias processionando
circueuntes et dei misericordiam implorantes.
Tertia die illucescente misse per ecclesias
celebrate sunt omnesque sancta divini corporis
communione communicati sunt. Communi
deinde consilio in tota urbe sex acies
constituunt, et que prius que posteri
us irent ordinantur. Prima acies fuit
hugonis magni et flandrensis comitis.
secunda vero ducis godefridi. In tertia fuit
robertus comes normannorum cum suis. Quar
ta autem fuit podiensis episcopi qui secum por
tavit lanceam nostri salvatoris et cum illo
fuit magna pars exercitus comitis sancti
egidii. Ipse enim comes ad custodiam
civitatis remansit. Quinta tan credi
fuit. et sexta fuit boemundi cum quo
expeditiores ad bellum fuerunt et milites
quidem suos necessitate compulsi vendide
rant. Episcopi et presbiteri monachi et clerici
sacris vestibus induti cum militibus extra
portam civitatis exierunt portantes in

manib; suis cruces. quib; populum dni sig
nabant. & magnis uocib; ad celum
manib; extensis clamabant; Saluum fac
populum tuum dne. & benedic hereditati
tue & rege eos & nc & in eternum; Esto
eis dne turris fortitudinis. a facie in
imicor suor; hos & alios psalmos conci
nebant. illos precipue qui tribulatio
ni conueniebant; Similit & illi q sup
murum erant & in turrib; idem faciebant.
& cantabant; Egressi itaq sunt milites
xpi contra satellites antixpi. p portam
que est ante machumariam; ciderit
Qua de causa aquitanicum apostatam &c

Corbaran uero in quodam monticulo
stans. exeuntes aspiciebat. &
dum exirent dicebat; State quieti mi
lites mei. & omnes exire permittite. ut
eos melius ualeamus comprehendere; ha
bebat autem iuxta se positum aquita
nicum quendam. quem nos prouincialem di
cimus. qui fidem nram abrenuntiauerat.
& edacitatis gula coactus de ciuita
te

exierat et ad adversariorum castra se
contulerat; hic de nostris multa nefan
da dixerat, quia fame moriebantur
et omnis fuge subsidia moliebantur; equos
suos comederant; victus inopia tabes
cebant; nichilque intererat nisi quod aut fu
gerent aut dicioni corbaran se sub
derent; Unique dispositę acies sunt orch
mib; de civitate exirent. corbaran cuius
erat unaquaque requirebat, et apostata me
ei seriatim referebat; Sol vero super hamatas
loricas et lanceos radios inferens ocu
los intuentium reverberabat et adver
sariis terrorem immittebat, ut divina
testatur scriptura: quia terribilis est castrorum
acies ordinata; Ut autem insimul omnes
conspexit, intra semet ipsum infremuit
circumstantibus dicens: Magna est gens
illa honesteque armata; Non mihi videtur
quod velint fugere, sed instare quod ue
velint obsequi sed persequi; Conversus itaque
ad apostatam suum inquit: furcifer omniumque
scelestissime que frivola dixisti nobis

sup hominib; istis qa eos suos comede
rant & fame cruciabant. fugaq; ma
chinabant. l' mathomu in capit tu
u retorquebit istud mdaciu. ca
pitisq; lues supplicio; Te arcersitus
gladiator tiranni paruit impio.
& euaginato gladio caput illius
pcidit. dignaq; sue garrulitatis &
apostasie morte subiit; Te qppe man
dauit ad muraldo suo q suu custodi
ebat thesauru. ut si igne accensu
in capite sui exercit uideret. fu
ga ptin arripet. & omia que sua
erant secu gestaret. aliosq; fugere
copelleret; Sciret eni qa franco gen
tis erat bellu. sibi u uictoria cesse
rat in contraria; Illi u milites ut p
imu in qnda planitie uener; podien
se epo in nuente steter. & cu sumo
silentio sermone illius audier; Erat
aut uestit lorica & in dextera ei
in altu erecta saluatoris lancea;
Qui os suu in hec uerba apiens dixit;

Omnes qui in xpo baptizati sumus. filii
dei et fratres inuicem sumus. Quos igitur iunxit
una spiritualis copula. iungat et dilec
tio una. Pugnemus igitur unanimes ut
fratres pro animabus et corporibus nostris. Sic
positi in extremis. Recordamini quan
tas tribulationes passi estis pro peccatis
uestris. sicut nunc uobis innotescere dig
natus est in uisionibus suis dominus deus noster. Nunc
uero purgati estis. adeoque per omnia reconci
liati. Et quid timeretis? Nullum uobis
contingere potest omnino infortunium.
Qui hic morietur. uiuet in eternum. quia
pro temporali uita gaudia adipiscetur eterna.
Qui uero remanserit superstes. super inimi
cos suos triumphabit uictoria. diuitiis
quoque illorum ditabitur. et nulla angustiabitur
inopia. Vos scitis quid perpessi estis. et
quid in presentiarum ante uos uidetis. O
rientales diuitias adduxit uobis an dominus
te faciem uestram. immo in manibus uestris. Con
fortamini et estote uiri robusti. quia

iā mittet dns legiones scōx suox
q ulciscent nos de inimicis uris.
Hodie uidebitis illos oculis uris.
& cū uenerint de eox terribili ri
gore ne timeatis; Non enim debet esse uob
inassueta uisio illox qm uice alta
uener nobis in auxiliū s; human
aspectus pauescit in aduentū sig
nox eiusm; Considerate qm aduer
sarii uri extento collo sicut cerui
aut damule pauescentes aduen
tū urm aspiciunt paratiores ad
fugā q ad pliū; Et uos bene nosti
eox plia. qm tracta sagitta plus
in fuga quā in pugna cfidunt;
Ite g contra eos in nomine dni
nri ihu xpi ad bellū & ipse dns
ds nr omps sit nobiscū; Cūq; oms
respondissent amen extensis in lon
gū legionib; prior erecto uexillo
ante cedit hugo magn; Qui uti
re uocat ē magn qm hoc p uile

cõmendauit actu et morib; hunc sub
secuti st alii sicut supius st ordinati
fuitq; eox plixa extensio a flumine
scilicet usq; ad montana cui spacia
st duo milia; Tc u corbaran cepit
retro ire et montanis appinquare.
nri aut paulati illu insequebant.
qui moderato gressu oms gradie
bant; Tc turci in duo st diuisi; quia
pars una ad regione maris pcessit
pars altera maior in capo remanis
sit; putauert q nros sic in trasi in
cludere et a dorso sagittare; Sed
ordinata e septima acies que con
tra parte diuisa affligeret; Ordi
nata e aut ex militib ducis gode
fridi et normanni comitu cui p
fuit qda dux nomine rainardus;
hunc contra illos miser et pliati st
multiq; hinc et inde ceciderr; Et
ut alie sex acies ad iactu sagitte
appinquauer, turci uenint retro recu
santes tensis arcub; trahunt s;

frustra. q'a uenit flauus ex obliq' ex-
iact' redegit in uanu. Q'd cu turci
uider. uersis frenis retro fugiunt.
sicq; p'ma acies mix quesiuit in bel-
lo bellu nec inuenit. quesiuit que
pcuteret aut aq'o pcuteret' nec reppe-
rit. Interea missus e nuncius aboemu-
do hugoni magno. ut ei ferret auxi-
liu. quia nimiu urgebatur opp'ssione
t'cor. Mox hugo magn' conuersus ait
illis. O uiri bellatores. nos fugit pug-
na. queram pugna. eamq; ad boemu-
du egregiu duce. Illic e pugna qua
queritis. illic instat ferreus hostis qm
desideratis. Et citius dicto uolat illuc
q'sq; satelles. iunguntq; simul egregii
comites. Q'd ut uidit dux ducu gode-
fridus. qd' magn' anim' suus ita sceleri
cursu cu suis omnib; discurrebat. in-
secut' e illu. qm & ipse abello uacabat.
Illic q'ppe incubebat robur militie
psarii. & maior fortitudo. & bene de-
cebat ut illic concurrerent godefridus

et hugo; Erat enim uir ab altero quasi alter
idem una habentes in se amicitiam; hugo
magnus cum ad pugne conflictum prior ue
nisset in tumultu est unum de aduersariis
qui ceteris audacior erat aliosque ad pug
nam clamando hortabatur spumantemque equum
dirigit contra eum et lancea ei guttur
perforauit et sic os illius oppilauit quid
miser faceret Solo stati corruit et
diis infernalibus animam commendauit;
Post hec contigit nimis grande incommo
dum quia odo bengentiacus qui uexillum fe
rebat sagitta doxicata uulneratus
fuit et doloris uulneris inualescen
te cum uexillo terre corruit; S. beuuen
sis guilelmus ense nudato uiam per medios
hostes aperuit et signum tellure leua
uit; Quid dux ducum godefridus quid bo
emundus quid clara iuuentus ibi egerunt
nec lingua dicere nec scribere manus nec
pagina ualet suscipere; Nullus ibi iners
ibi iners fuit nullus timidus quia nec
locus habebat et hostis sup

unū quīq; urgebat. Quantomagis enī occidebantur: tantomagis crescere uidebantur. Sicut enī putredini muscę confluere solent: sic & ipsi undiq; conueniebant.

O vos sic certatū. & tā longi certaminis perplexitas poterat tędiare. nec numerus illorū uidebatur decrescere. albatorū multū innumerabilis exercitus uisus ē de montib; descendere. quorū signiferi & duces esse dicuntur. Georgius mauricius. mercurius & demetrius. Quos ut primū uidit podiensis epc. exclamauit uoce magna dicens. O milites. ecce uenit auxiliū quod uobis promisit deus. Et certe nri ualde expauissent. nisi fuisset spes quā in dno habebant. Tc tremorē maxim irruunt in hostes & uersis uultib; scutis terga cooperuit. & fugā quo unicuiq; locus dabat arripiunt. Pars illa quę a parte maris pugnabat. ut uidit fugā suorū. igne sparsit

sup gramen capi qd celsiter arsit
qa illud siccaverat ardor estatis; hec
ido fecer ut hoc signo illi q in tentori
is erant stati fugerent et secu dicio
ra spolia tollerent. Illi u q et in monta
nis erant cognito signo ptin fuger
cu omib spoliis que portare ualuer
S qd eis pfuit. cu diu eis fere nr li
cuit. Ermenii naq; et siriani ubi ui
der qa uicti erant et nri eos seqbant
obuia illis ueniebant et occidebant;

hugo u magn et dux godefrid et
comes flandrensis cu suis agminib
equitabant iuxta aquá ubi robusti
or et densior erat exercit eor. tan
toq; impetu urgere cepit qd ad
sua tentoria q tendebat remeare
n potuer. Et cu cus pseq ualerent
illoe eqs q moriebant ascendebat
suosq; qui erant macilentiores et
afflicti fame [illegible] frenis a capi
te abstractis in capo relinquebant;
Omnia mela unit dio omnipotenti

& in ipsa potestas. Miles turcus longo
afflict' ieiunio p̄sed̄t tumētes adipe
& pinguedine. ita ut etiā nec ad
sua bona q̄ attulerant auderent
respicere; Spē turcus bonꝰ erat in men
tib; eorum. q̄ & uires suggerebat corporum
& audatiā p̄stabat animorum. Non illū
retardat ulla cupiditas spoliorum. nul
la ullius rei auaritia. q̄m illius maxime
magis titillat uictoria; Sicut in ma
cello bestiarū corpora solitū ē dilani
are. sic & nr̄is licitū erat turcos mace
rare; Euolat sanguis de corporib;
uulneratorum. euolat puluis agitatꝰ
equorum pedib; discurrentiū; Ether ob
nubilatur. & quasi crepusculū fie
ret obtenebratur; Contigit autē q̄a
fugientes in q̄ndā collē deuener̄.
& ibi se contra nr̄os recolligere sp̄a
uer̄; Tē gyrard' senex demelione. q̄
longo tēpore egrot' iacuerat in
obsidione. equo celeri transuecti in
p̄uide se iniecit in illos. eorum q̄; iacu
lis

est confessus et sic digna morte p(er)empt(us).
Q(uo)d ut uider(unt) q(ui) eu(m) inuenim(us) subseq(ue)ban
tur. euuard(us) scilicet de puteolo. paga
nus beluacensis. drogo. et thomas et
clarenbald(us) cetaq(ue) iuuenes hugonis
magni nil hesitantes in illos irruunt.
Et quide(m) forte certam(en) inuener(unt). sed
tam(en) d(e)o iuuante crescente cat(er)ua suo(rum)
uirilit(er) dissipauer(unt). Ibi multu(m) cruoris
effusu(m) e(st) multo(rum) truncata capita. q(ui)
si ut cep(er)ant fugerent. euadere potu
issent. P(er)secuti s(un)t aut(em) illos usq(ue) ad fon
te(m) farreu(m) et usq(ue) ad castellu(m) cachreal.
et ultra n(on) potuer(unt) p(er)seq(ui). q(ui)a nox obscu
ra fine(m) rei i(m)posuit. Mortui s(un)t aut(em)
illo die centu(m) milia equitu(m). s(ed) p(ro)pter
fastidiu(m) nulli(us) numerat(us) e(st) de tota mul
titudine peditu(m). Miles fatigat(us) q(ui)a
longe ab urbe erat, ad tentoria que
suo(rum) fuerant inimico(rum) rediit. multaq(ue)
q(uae) ad edendu(m) n(on) sufficiebant inuenit.
Antequa(m) e(ni)m timor d(omi)ni uenisset in
cordib(us) illo(rum) in sartaginib(us) et cacabis

et in lebetibus et in ollis parauerant car
nes ad obsonium. sed miseris que parauerant
non licuit coquere nec auferre; Ubi uide
ri potuit uenerandus sacerdos podien
sis episcopus lorica uestitus et casside et lancea
sancta in manibus, qui pre nimio gaudio rorabat
uberrimis ora fletibus; hic illos hortabatur
ut deo gratias agerent, pro quibus uictores ex
titerant. dicebatque eis; Ex quo milites
esse ceperunt nulli uobis compares fuerunt.
quia nulli in tam breui tempore tot tantaque
bella bellati sunt quanta et uos pegistis.
ex quo mare constantinopolitanum trans
istis; Mutatus quippe est a fide christiana extra
neus qui uidet quod hodie uidistis. et in di
dilectione non est continuus; hec et his si
milia uenerandus pontifex dicebat et
uerbis talibus populum sibi commissum instru
ebat et iocos risusque eorum temperabat;

Peracta nocte illa in crastinum
quindecim milia camelorum sunt inuenta
equos uel mulos et mulas boues et asinos

oues. et multi generis pecora quis dinu
meraret; Inuenta sunt uasa aurea
et argentea multa nimis. pallia et
spolia magni precii. diuersaque uarie
tatis; Cum his omnibus ad ciuitatem
triumphantes uenerunt. et ab his qui reman
serant et clericis et presbiteris et monachis
cum sollempni processione suscepti sunt; Ad
miraldus uero qui in castello erat. ut
uidit principem suum et qui cum eo erant
a campo fuga diuerti. innumerasque
albatorum cetuum nubila cum candidis uexil
lis per plana discurrentia. admodum
expauit. unumque ex uexillis nostris ob
tutelam donari sibi poposcit; Comes
sancti egidii qui illic ad custodiam ciuita
tis remanserat. suum illi uexilli por
rexit et gratanter accepit. acceptumque
muro castelli affixit; Sed ut cogno
uit a quibusdam langobardis qui astabant
ibi. quia boemundi non erat cui tota
ciuitas concessa erat. signum suum
reddidit comiti. et signum consumit

boemundi. & boemundus misit ei. Quod
cum recepit. boemundo mandauit ut
ad se ueniret. Ille inermi pede legati
oni ambulauit. & quid dicere uellet aus
cultauit. Gentilis fidei pactum requirit.
& qui cum eo erant & discedere uellent.
nullius in iurie lesionem paterentur.
& usque in terram sarracenorum conducerentur.
qui uero secum xpianus fieri uellet.
faciendi licentiam haberet. Boemundus
in inmenso gaudio repletus dixit. Amice quod
exposcis libenter fiet. Tu sed prestolare mo
dicum. quia istud principibus meis renunti
abo. & celeriter reuertar ad te. Et
mox festinanter cucurrit & aggre
gatis in unum principibus uerba gentilis
enarrauit. Placuit omnibus deo omnipo
tenti gratias agentibus. Boemundus ad
iam domesticum regreditur gentilem. &
requisitus ab eo conuentionis confirmat
sponsionem. Ille uero reddidit se episcopo po
diensi & sancte xpianitati cum trecen
tis suis militibus ualde speciosis &

unienib; fuitq; int xpianos tc maius
gaudiu de eox xpianitate. qa de castel
li redditione; Boeminncl castellu re
cepit et illos q xpianizari noluer. in
terra sarracenox conduxit; Triduano
p acto ieiunio baptizati st gentiles
cu leticia magna. et creuit ibi laus
di et gla xpiana; Ipsi referre postea
soliti erant. qa cu de castelli arce
bellu oli aspicerent. innumera su
bito candidatox militu milia se ui
disse. quox in tuit ipsos uehementer t
ruit; Nec miru fuit. qa omne castel
lu funditus intremuit; Cuq; inde
rent eos agminib; xpianox consoci
ari. suosq; in exidiu fugaq; euerti.
ptin intellexer. celestia numina
esse. dniq; xpianox supari n posse;
Inde conpuncta fuer corda illox.
seq; xpianos fieri spoponder;

De morte hugonis magni quando

Actu est n qde bellu hoc. iiii. K.
iulii. uigilia scilicet aplox pet
ad imperatore missus est.

et pauli. Sicq; diuina respiciente mi
scdia. pcella antiochene tribulatio
nis q̄ ferre p. x.cem mses intumuerat.
sedata sunt. et regia ciuitas q̄ longo
tractu tēpo. iugo diabolice captiui
tatis inclinata fuerat. amissā p̄stine
libertatis grām recuperauit. hostes
ū q̄ eā captiuauerant. fiunt et ipsi
captiui. et in latebris siluarū cauer
nisq; petrarū. et fossis montiū s̄t dissp
si; Armeni enī et siriani habitatores
patrie illius. p dies plurimos scrutati
ti s̄t illos. et inueniebant alios semi
neces. alios uulneratos. alios parte
capitis carentes. alios uentri suo
ne omnino uitalia exirent. manus suas
apponentes. et de tractis eo spoliis
intericiebant. Itaq; inimici dī depo
pulati s̄t. et xp̄iani serui dī excelsi
in glōsa urbe cū gaudio et leticia
aggregati s̄t. Cūq; quadā die con
uenirent. conciliauerunt ut ad
constantinopolitanū imꝑatorē

legatos mitterent: suaq; ciuitatē ut
recipe uenirent denuntiauerūt; Et p̄h
dolor iudicauer̄ om̄s ut q̄a mitte
bant regi regalis nuntius debebat
ire: & electus ē hugo magnꝰ uere
regalis & genere & morib; Quem
nullatenus misissent: si n̄ reuersuri
scissent; hic cū regi legationē suā
ad implessent: morte interceptꝰ occu
buit: & q̄ regredi disposuerat: ad
extremū n̄ potuit, Constantinopo
litanꝰ aūt imperator alexiꝰ precep
tū tante urbis n̄ p̄sūpsit uenire:
q̄m recognoscebat fidē & sacramēti
iura: & data pignora francis se in
uiolasse: & nequaquā custodisse; Sic
q̄ om̄s conuentiones delete fuer̄t:
que int̄ eos facte s̄t; Quom diuisi
s̄t principes kl̄ octob expectantes.

In terea p̄ncipes urbe residen in
tes tractare cep̄int de uia do
minici sepulchri quid agerent.
an mox incip̄ent aut quando temp

tinuarent; Ad hoc siquidem communis
assensus adducit. ut usque ad kalendas oc
tobris iter inceptum non protelaret; Estatis
enim ardor nimius incanduerat. et terra
sarracenorum quia ingressuri erant.
inaquosa et nimis arida erat; Propterea tempus
exspectauerunt quo terre humidum sit. et quo
tellus absconsos latices erumpit; Defini
endum simul enim erat. quid tantus populus
in terra ageret. et ubi et quomodo uiueret;
Accepto inde consilio preco queritur.
qui dicat quid inde definitum; Preco quesitus
et in uentus ascendit et preconat est.
ut qui omnino egens erat. conuenti
onem faceret ac seruiret; Principes
autem diuisi sunt per castella sua. et ciui
tates;

Erat autem quidam miles de
exercitu comitis sancti egidii. no
mine raimundus. cognomine pilet.
animo uirilis. et corpore spectabi
lis; hic perfecto odio turcos inimicabat.
nec diutius tolerare potuit ut lon

go

tepore feriarent; hic plurima alli
gauit sibi militū peditūq; multi
tudinē. & in terrā sarracenorū trans
duxit eā; transitīq; duarū ciuitatū
terminos. & peruener̄ ad quoddā castrū
qđ talamania uocat̄. cuiꝫ gens sim
ana principabat; Suriani uros illic
receperūt. seq; eorꝫ dño libentissime
tradiderūt; Otto quo ibi dieb; transac
tis. perexer̄ ad aliud castrū. in quo
latitabat multitudo magna saracē
norꝫ; ad quod peruenientes. militari im
petu in uaser̄. & in remissa manu
cotidie pugnantes. uespascente die
expugnauerūt; Quo ita capto omnes occi
derūt. preter eos qui xp̄ianitatē recipe
uoluer̄; hac itaq; depopulatione fac
ta. reuersi s̄t ad prius castrū quod
talamania diximꝰ nuncupatū; In quo
duob; dieb; permanentes. die tercia
omnes exier̄t. & ad urbē que marra di
cit̄ perexer̄; Erat aut̄ ibi aggrega
ta ñ minima multitudo turcorꝫ &

saracenorum ab aleph aliisq; ciuitatib; et castel
lis q̄ in circuitu ei͂ s̄t. illorum p̄stolantes occur
sũ; Ad quã cũ appropinquare ceperunt. illi
barbari contra eos exierunt; conflicti
diu cũ nr̄is tenere noluerunt. q̄ in fugã
uersi intra urbẽ se receperunt; Nr̄i u̾o diu
ibi residere n̄ potuerunt. quia estiuũ car
ma eos uehementer urgebat. nichilq; in
ueniri poterat ad bibendũ; Iamq; diez
in clinante umbra reuersi s̄t ad castrũ
suũ talamania; Plurimi q̄dẽ xp̄iani pa
trie illius incole cũ nr̄is ierant. s; cũ
nr̄is redire contempserunt. quos turci nimi
fidiss occultati ceperunt et occiderunt; Stul
ticia siq̄dẽ sua perierunt. q̄a si cũ nr̄is re
uerterentur. nemo te moreretur; S; sicut
in cõmuni u̾bo dicitur. nichil timet gens
stolida. donec eã opprimit in felix for
tuna; Raimundus u̾o ad illã ultra n̄
rediit ciuitatẽ. q̄a n̄ habebat exer
citũ quo obsideret eã. s; in castro suo
usq; ad p̄finitũ tempus kalendarũ
octobriũ remansit. semperq; terrã

Isaracenorum interim captiuauit.
Illi autem qui in antiochia
remanserunt. cum magna tranquilli
tate et gaudio fuerunt. quo usque dominum
suum podiensem episcopum amiserunt. hic cum summa
pax esset exercitui dei mense iulio cepit
infirmari. sed non diu elanguit quia christus
non est passus illum longa egritudine cruci
ari. kalendas augusti sancta eius anima uin
culis carnis soluta. translata est in para
disum dei in sede gloriosa. in festiuitate sci
licet beati petri. que dicitur ad uincula. Et ut
censura diuini iudicii . ad actum esse cla
rescat in die quo princeps apostolorum exiit ex
uinculis carceris. die anniuersaria solu
tus est pontifex illius a corporeis uincu
lis. Nec umquam pro nulla tribulatione tantus
fuit in illa dei milicia meror. tantaque
tristicia. quanta et pro morte sua. hunc omnes
debito iure lacrimabant. quia ipse con
silii erat diuitum consolator merentium.
sustentator debilium thesaurus indigen
tium. reconciliator discordantium. Hic

multis dicere solitus erat. Si vultis ēē

triumphatores & amici dī. munditiā cor
porū custodite. & pauperum misereminī.
Nulla enī res ita a morte liberat uos.
sicut elemosina. quia & melius ptegit
qm̄ arma. & acutior ē in hoste qm̄ lan
cea. Qui non ē idoneus p se orare det
elemosinā. & orabit p se. Pro his & huiuscemodi opib' & sermonib' carus erat dō &
omī poplō. Si quis autē uellet omiū uir
tutū karismata annumerare. uideret
iā ab historia elongare.

Hoc itaq; uenerabili
pontifice adimaro decent ut decebat
in ecclā beati petri antiochie tumula
to. comes scī egidii in terrā sarracenoꝝ
transiit. urbēq; qm̄ albariā memorant
adiit. Quā undiq; forti milite circū
cingens inuadit. diuq; missilib' & sagit
tis cū his qui erant in menib' decerta
uit. S; ut uidit se ita pficere parū.
erectis ad murū scalis loricati milites
ascenderunt. & in fugā ire hostes copu

lexiunt. Miles ut ascendit murū fit
celsior hoste. hostis & ille fuit uirib'
inferior. Muro descendunt sup addi
ta tecta domoꝝ. de domo ū saliunt
p plana uiarū. Huc illucq; senes fugi
unt. pueri. iuuenesq;. S; p̄rsus nulla
pfuit ulla fuga. Precepit enī comes ut
om̄s uincularent. & qui in xp̄m saluato
rē credere nollent decollarent. Illic ui
si sunt tot capite plecti. totq; pueris
cū puellis subtracta ē uita longi tem
poris. Iudiciū enī dn̄i fuit hoc. quia xp̄i
anoꝝ fuerat ciuitas illa. eisq; simili mor
tis ludibrio ablata. Nullus ex tanta mul
titudine reseruat9 ē. n̄ qui sponte xp̄o
confitens baptizat9 ē. Sicq; mundata ē
ciuitas illa. & ad cultū nr̄e fidi reuoca
ta. Tunc comes cū suis optimatib' habuit
consiliū. ut in ea ordinaret epc̄. cui' con
silio & auxilio ciuitas regeret. & fides
ihu xp̄i in cordib' nouit baptizatoꝝ so
lidaretur. Elect9 ē ꝗ uir sapiens & pso
nat9. litterarū eruditione pollens. &

utraq; p̄scientia p̄dit. & ad ordinandū anti
ochie ē missus.

Estiuuorum temp' solis ardore repressum
cū iam transiret. noxq; die horarū nu
merositate transcenderet. milites xp̄i
quaq uersū estuauerant ad antiochiā
remearunt. & in kalendis nouembrib' die
festo sollempnitatis omniuorum sc̄orum ibi con
uenerunt. Et benedicta sit glā regis
etni. quia numerosior fuit turba rede
untiū qm̄ fuerat cū se ab inuicē diuise
runt. Ex multis enī mundi partib' se
cuti erant multi egregii milites & pedi
tes priorum uestigia. cottidieq; crescebat
xp̄iana militia.

Erorumq; ita in unū residerent. & de uia
sc̄i sepulcri quo dirigerent iter dispo
nerent. boemundus pactionē urbis re
quirit. quā sibi spoponderant. Comes sc̄i
egidii Raimund' dicebat id n̄ possē fieri
ppt sacram̄ta que p̄ boemundū fecerant
constantinopolitano imp̄atori. Unde p̄
dies plurimos fact' ē in ecclā sc̄i petri i

conuentus. magnusq; uerbor ex utraq; par
te conflictus. Cumq; in comuni conuentu
nequiret fieri ulla diffinicio. que paci con
ueniret. epi & abbates. & saniores sensus con
silii duces & comites. locu in q est cathedra sci
petri apli intuert. & illic int se diuisert. qlit
& boemundo seruarent pmissa. & impatori fac
ta sacramta. Cu u a loco consilii exiert consi
liu tam omib; patefacere noluert. Itaq; domes
tico affatu reuelatu est comiti sci egidii con
siliu. & ipse laudauit dispositu. ita tam ut boe
mund pageret cu eis iter inceptu. Boemund
ide requisit laudauit. & utiq in manib epor
fide astipulatione pmisit. qa ab ipsis uia sci
sepulchri nuqua desereret. neq pro discidio
ullo qd int se habuert ab eis conturbaretur.
Tc boemund muniuit castellu qd supeminet
ciuitati. comes palaciu cassiani. & turri que
sup porta urbis est. a parte port sci symeonis.
Quia u nos data longo narrationis hystori
ce tractu antiochia detinuit. nrosq peregri
nos milites p octo menses sua obsidione fati
gauit. nec ulla ui humana l arte l ingenio

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

superari potuit. de eius situ uel esse aliquid loqui-
mur. eisque qui eam numquam uiderunt aliquid in-
de aperiam. **De situ antiochie urbis.**
VRBEM hanc ut eius hystoria testatur. lx.
& v. reges constituerunt. qui omnes eius prin-
cipatui famulatum subiectionis prebuerunt. Cir-
cumdatur autem muris duobus. Prior fit ex lapi-
dibus magnis in quadrum sectis. & subtili artifi-
cio politis. & in eo ordinate & distincte sunt
in suis locis quadringente turres & sexagin-
ta. Hic murus se intuentibus uenustate sue
compositionis arridet. & spaciosius est latitudi-
ne nimis ampla. Continentur autem septa murorum
.iiii. montes. magni scilicet & in altum emi-
nentes. In altiori ipsorum castellum constructum
est. quod ita naturali positione munitur. quia nec
bellicosum timet impetum. nec cuiuslibet ma-
chinationis ingenium. Trecentas & sexagin-
ta ecclesias obtinet in sui confinii territorio. &
patriarcha habet centum & quinquaginta. et
tres episcopos sub principatu suo. Ab oriente
.iiii. magnis montibus premunitur. ab occidente
uero quodam flumine irroratur. cui nomen phar-

far indicit. Hanc antiochus rex cu filius ut
supdiximus lx.v. regib constituit. nomq;
de suo nomine indidit. hanc itaq; urbe
regia tamq; famosissima obsedert nri pere
grini milites p octo mses & diem unu. &
trib ebdomadib int fuerunt inclusi a gen
te parthoz. Qua diuino supata subsidio
postea quietauert in ea p iiii. mses. & dies
octo.

Quib; explitis. Raymund comes sci egi
dii. prim de antiochia cu gente sua
exiit. & ad urbe que rugia dicit puenit.
Alia die ad altera uenit ciuitate qm no
minant albaria de qua supius diximus. has
duas ciuitates copendiosa militia suo sub
iugauerat impio. xpiq; mancipauerat ser
uitio. Quarta die exeunte nouembrio. ue
nit ad urbe que marra nuncupat. qm Ra
ymund miles pylet suus primus inuaserat.
s; recessit fortit inde repulsus. Erat au
te ciuitas illa populosa. & ab omi gente q
erat in circuitu eius nimis constipata. Que
gens aduersa ut nros eminus conspexit.

eis extra ciuitatē occurrere tēptauit. S; pri-
mus agnouerunt. quia uens cōpendiosa uire
pfert temulente multitudini. & pcipue
gens illa cuius spes ē & fiducia in nomine dni.
Nri eni ut uiderunt illos ad resistendū para-
tos. clipeis pectorib' oppositis lancearūq; mu-
cronib' ppositis. militari impetu illos irrum-
punt. Sicq; p mediū subeuntes disrūpunt.
Ibi confregit dns potentias. arcū scutū & gla-
diū & bellū. quia postqm gladiis agit pug-
na. inutilis ē arcus & sagitta. Qui porte ci-
uitatis ppinquior fuit beatiorē se ēē existi-
mauit. qui u longe aberat toto corde affec-
tuq; pobtabat. aut ut porte uicinior fieret
aut ut ad se porta ueniret. Multū quip-
pe illis pfuit quia ppe ianuā ciuitatis con-
gressio illa facta fuit. Tam non om̄s q in-
colomes fuert egressi. salutari recessu sunt
regressi. Illi potissimū malos regressus ha-
buert. qs nri in primo impetu inuenerunt.
De nris equis plurimos sagittauert. s; de
suis sessorib' ad terrā deuolutis multo plures
reliquert. Ipsis itaq; int urbē receptis.

nostri ad iactum sagitte unius tentoria ponunt.
Excubata igitur tota nocte cum in crastinum diur
ne luci solis iubar se immisceret. nostri armis
instructi urbem undique uuallauerunt. acerri
moque egressu inuaserunt. Tela sudes lapidesque
uolant. ignesque faces quibus arderent in
trorsus tecta domorum. Sed obsistente hostium
inmensa multitudine. illa die nostri nichil preua
luerunt. sed lassi ad tentoria remearunt. Ipso die Bo
emundus cum gente sua multisque aliis comitem
secutis. ibi peruenerunt ad castra metantes urbem
undique uuallauerunt. Quod uidentes qui introrsus
erant. nimio terrore percelluntur. omnesque porte
ciuitatis obiectu lapidum ab eis obstruuntur.
Acceperunt igitur comites in inuicem consilium.
quoniam ex equo non fiebat prelium. Precipiunt fie
ri arietes ferratas trabes. que manibus mi
litum funibus appense et tracte in murum im
pellerentur. et sic crebris earum percussionibus mu
ri destruerentur. facta est lignea turris la
pideis turribus satis altior. et machinis om
nibus que introrsus erant eminentior. Habe
bat autem tria solaria. que erant bene scutis

& troclees p̄munita; In duob; supiorib; erant loricati cū telis & fustib; & sagittis: & lapidib; pilis & facib; Subt9 erant nichilominus armati: q̄ totā īpingebant: sup q̄s ipsam turrī cōstituerant; alij q̄ de facta testitudine muro applicuer: & fossatū q̄d erant ingens adequer: ut turrī muro possent sociare: & ipsius munimine ptecti: ipsū murū ualerent pforare; Q̄d ita factū ē; S; inseri ciues ecīa fecer: q̄ddā instrumētū: q̄ grandes lapides aduersū turrī iaciebant: & etiā ignē grecū q̄ eā arderent emittebant; S; di grā ptegente omīs conat9 eoꝝ omīsq; machinationes frustrate sr̄: & ad nichilū redacte; Nā turris lignea ubi muro fuit appxima; omīs q̄ in illa parte muri erant: ut sub se despiciens pstituit;

villem9 de monte

pissero: ipse fuit cū multis alijs in supiori solario; Erat aut̄ cū eo uenator q̄dā nomine euuard: q̄ ipsū bucinandi erat p̄dit; Nā sono tumultuose uocis

et aduersarios exterrebat. et suos ad bella
incitabat; Et dum guillelmus cum suis qui circa
se sunt deuastat. ita missis molaribus saxis
ipsa domorum tecta confringebant. qui sub eo
erant murum fodiebant. et alii ad muri
propugnacula scalam erigebant; Qua erec
ta cum nullus auderet ascensionis esse
prior. non pertulit quidam gulferius de daturre
miles honestus. sed incunctanter ascendit
murum. pluresque uiri fortes secuti sunt
eum; Gentiles uero ut uiderunt eos super
muros ascendentes. ita uehementer commo
ti sunt. et undique in illos insurgunt.
tantumque iaculis et sagittis coartauerunt. quidam quo
niam qui murum ascenderant. se ipsos ad terram
deposuerunt et mortem quam euadere putabant
confracti ad terram inuenerunt; Quod cum uidis
set clara iuuentus nostrorum. gulferium scilicet
cum paucis pugnare super propugnacula mu
rorum. immemor sui sed memor suorum confertim as
cendunt. partemque muri sua multitudine
cooperiunt; Stabant autem iuxta ligneam turrim
sacerdotes et leuite ministri domini. inuocan
tes

ppugnatorē gentis xpiane. ihm xpm
filiū dī & dicebant; Dne miserere nri.
te enī exspectauım̄ & cetera; Effunde irā
tuā in gentes. q̄ te n̄ nouerī; & reliqua Dū
sic ageret' q̄d alij pugnabant. alij plorabant
& psallebant. alij muros suffodiebant. gal
ferius grauiori pugna desudabat. q̄a om̄s
aduersarij in eū & in eḡ cōfortes erant. &
ipse cū suis contra om̄s; Clipeus eī erat om
nuī suor ptectio fortis. ab his uidelicet q̄
erant in muro; Ouri breuis & arta latitudo
sociū sibi coniungi n̄ admittebat. nec ad
uersariū n̄ unū uenire pmittebat; S; de
gulferio null' hostiū triūphauit. cū
tam ipse de cōpluri. b. triūphauerit Prop
terea nemo iā illi occursare psumebat
q̄a infortuniū q̄d aliis ense illius conti
gerat. un' q̄sq; sibi metuebat; Tela sagit
tas. sudes. lapides. illi iaciebant. cantūq;
clipeū eī ex his onerauerant. q̄ iā ab uno
homine leuari n̄ poterant;
adeoq; fortissim' uir fatigat'
erat iāq; sudores toto corpore intrā

defluebant. Itaque ut ei alter succederet gran
dis necessitas exigebat. Cum illi qui murum suf
fodiebant civitatem cum magno impetu
intraverunt. detruncantes universos quos primi
tus invenerunt. Qua inopinate rei admira
tione stupefacti sunt omnes qui erant super mu
ros. et certo gradu vitalis calor ossa reli
quit eorum. frigidusque atque pavor possedit cor
da regum. Quid faceret gens data neci
sensuque aliena. quia sui undique hostes ur
gebant et intra et in muro. Gulferius
enim qui paulo ante fatigatus deficiebat.
novas iterum resumpserat vires. et iam non cli
peo protectus aut galea sed ense urbeum te
nens in dextera fugientem celer insequitur
hostem. pluresque mortificavit formidi
ne quam gladio. qui se ipsos precipitaverunt de mu
ro. Erat autem supra portam una turris que
prestantissima et fortior ceteris videbatur.
in ea mandavit boemundus ditioribus civibus
precepitque ut fugerent. quoniam ipse eos a mor
te liberaret. si se ab eo redimerent. Quod
et illi fecerunt. seque illius fidei crediderunt.

Cessavit q̄ tc̄ illa ferveris p̄secutio: q̄a ui
tia p̄tendi abnuebat uespe obtenebratio.
Sabbatū ū cū esset. nec uictorib; nec uic
tis poterat ēē reqes; Misit comes circa
urbē excubitores: & int̄ & extra. ne ull̄
fugeret. & spolia urbis secū auferret;
In crastinū ut dies lucescere cepit.
nr̄i ad arma currunt. & p̄uicos & ppla
teas tectaq; domoq; ceu leena raptis ca
tulis seuiendo discurrunt; Ulamant
traduntq; neci pueros iuuenesq; Quosq;
grauat longeua dies: curuat ue senect̄;
Nulli parcebant. s; plures ut citius fi
nirent. laqueis suspendebant; Mira res
miruq; spectaculū: q̄d tante gentis mul
titudo & armata sic impune occidebat:
q̄d null̄ eoȝ reluctabat̄; Quia ū unicuiq;
nr̄oȝ erat q̄cq̄d reppiebat: ipsa mortuoȝ
exta euiscerabant. & bisanteos & nūmos
aureos inde extrahebant; O detestanda
auri cupiditas; Omīs uie urbis riuis sangui
nū infiebant: & cadauerib; decubantī
ū sternebant; Et ȝ gens ceca: & omnibus

mori destinata. Nullus ex tanta mul
titudine fuit. qui nomini dñi ihu xpi
uoluerit confiteri. Boemundus denique
illos quos in turris palatio iusserat in
cludi ad se uenire fecit. annoseque eta
tis mulieres & decrepitos senes. ac in
ualido corpore inbecilles precepit inter
fici. puberes ac masusculę ętatis adul
tos ualidoque corpore utrosque reserua
ri. ac ut omnes uenderet conduci antiochi
am. facta est autem maceratio hec turcorum.
xii. die decembris ac in die dominica. nec ta
men tota fieri potuit die illa. In crasti
num autem quicumque in quibuscumque locis inuenieban
tur. eidem plexioni capitis subiciebantur.
Nullus locus erat in urbe tota. nullaque
fouea. quę de eorum cadaueribus seu cruori
bus non esset inquinata.

RBE quoque sic adqui
sita & a rebellibus turcis liberata. bo
emundus pacis comitis requisiuit. ut scili
cet antiochiam absolutam sibi redderet
& in pace eam habere sibi permitteret. Co

mes ꝰ u̇ econtra dicebat id nullaten᷒ sine
ꝑiurio posse fieri ꝓpt sacramentū qđ
ipso etiā mediante factū fuerat con
stantinopolitano imperatori. Boemund᷒
itaq; reuersus est antiochiā suāq; ibi
dimisit societatē. Dietauit aut̄ in illa
ciuitate exercitus francoꝝ ꝑ mense
unū & dies quatuor. & in hac mora
tēporis obiit morte ꝓciosā epc̄ ori
ensis. Longo quidē tēpore nimiūq; pro
lixo hiemauert̄ ibi quia nil quod ede
rent. quod rapent poterat inuenir.
Sicq; famis iniuria cōpellente: ētigit
quod etiā dictu horribile est. quia cor
pora gentiliū in frusta scindebant
7 coquebant 7 comedebant. Hac g̃ in
cōmoditate ꝑmot᷒ comes sci egidii.
mandauit cunctis ꝑncipib; qui erant
antiochie. ut ad rugā ciuitatē conue
nirent. 7 de uia sci sepulchri ibi int̄ se
disponerent. Illi quidē illic ēuenert̄.
s; de quo 7 ꝑ quo uenerant minime locu
ti st̄. s; de pace & ēcordia int̄ comitē

& boemundū colloquū habuerit; Quib; mini
me conciliatis · omš pncipes antiochiā re
uersi sꝰ · & comite & uiā dimiserit; Reman
serat aūt cū comite ñ solu sui · s; & multa
uiuent · cui in erat ardor uiā pficiendi;
Ipse q̄ plus in dño confidens quā in pnci
pib; ad marrā ubi eū pegrini pstolabant
est reuersus · fuitq; dolor magnꝰ in omi
exercitu xpianoꝝ · de dissensione pncipū;
Omš q̄de nouerant q̄a puria iusticia
cū raimundo erat · nec ullꝰ amor
nec ambitio eū ad indebitū declinare poterat;
re poterat; Qui tam̄ ut uidit quia ppt̄ eū
remanebat uia sc̄i sepulchri · admodū in
doluit · & discalciatis pedib; amarra usq;
capharda puenit; Ibi quatuor dieb; pen
dinatis · cū pncipes iterū conuenirent ·
& de eadē re uerboꝝ conflictus haberet ·
dixit comes raimundꝰ Viri frs & dñi · q
uiris omib; & uobismetipsis abnegastis
ppt̄ amorē dī · ostendatē m̄ · si sine puri
rio possū cū boemundo sicut requirit
pacificare · aut si aliť fieri ñ potest · si

pro amore eius debeo periurari; Cumque huius sermonis iudex nullus esset qui presumeret. et omnes concordiam laudarent. et quomodo fieri deberet non dicerent. ab invicem discesserunt. et ad antiochiam redierunt;

Sed normannus comes cum suis omnibus remansit cum raimundo. sciens et intelligens quia iusticia erat cum eo; Igitur hi duo comites agmina sua disponunt. et ad cesaream tendunt; Rex enim cesaree sepius mandaverat comiti marre et capharde quia cum eo pacem vellet habere. eique de suo gratanter servire. hac fiducia illuc perrexerunt. et prope civitatem castra posuerunt; Rex autem ut vidit agmina francorum iuxta se posita. vehementer obstupuit et indoluit. et ne eis ullum mercatum presentaretur prohibuit; In crastinum misit comites duos de suis. qui eis vada fluminis insinuarent. et ubi predam capere possent conducerent; Erat autem nomen fluminis pharphar. Conduxeruntque illos in vallem satis idoneam.

bonisque temporalibus locupletam. Huic preerat
quoddam munitissimum castellum, sub quo inuenerunt
usque ad xv.cim milia animalium in ea ualle fer
tili pascentium. Que omnia nostri rapuerunt. Et
cum castellum obsidere uellent, illico castel
lani se castello reddiderunt pactumque huius
cemodi tenendi in perpetuum federis cum co
mitibus habuerunt. In fide sua promiserunt et
per legem suam iurauerunt quia numquam amplius
nocerent christianis peregrinantibus; eisque sic
et hominibus sue gentis preberent mercatum
et hospitium. Manserunt autem ibi per dies quinque.
Sexto uero die oneratis camelis et iumentis
frumento, farina, ordeo et caseis rebusque aliis
ad edendum idoneis gaudentes exierunt et
ad quoddam castellum arabum peruenerunt. Dominus
autem castelli sapienti usus consilio uenit
obuiam comiti raimundo et pacificatus est
cum illo.

Inde uenerunt ad quandam ciuitatem in quadam
ualle speciosam et spatiosam constitutam
muris et turribus bene munitam et omni
genere fructuum habundantissime re

fertam

quia in colle illi appellant caphaliam. huius
urbis habitatores audito rumore fran
corum perterriti proprias sedes deseruerant
et ad alienas confugerant. Quippe infe
licitas que contigerat antiochie et marre
omnes perterruerat et fuge domesticos ef
feceratt. Cumque nostri circa eam tentoria uel
lent ponere et in gyrum obsidere. mira
ti sunt quia destituta ciuitate nec aliquis
obuiam ueniebat. nec in excelsis turribus
aut menium propugnaculis apparebat.
altumque silentium intus habebatur. nec ullius
uocis sonus audiebatur. Tunc mittunt explora
tores qui rem diligenter inquirerent et in
quisitam renunciarent. Illi autem profecti cum
porte proprius accessissent. ianuam quidem
apertam inuenerunt. sed intus neminem esse
uiderunt. Tunc secura uultibus preponentes
cum aliqua adhuc cunctatione portas
subeunt. sed nec uiros nec mulieres
nec bestiam aliquam intus inuenerunt. Pul
chros quidem apparatus ibi inueniunt.
horrea scilicet frumento plena. torcu

laria uino redundantia. archas plenas nuci
bus; caseis et farina; Tunc cito ad comites rede
unt. et quid inuenirent leti referunt; Non fu
it opus ibi tentoria figere quoniam deus facie
bat illos in labores aliorum sine ferro uel
pugna introire; Ibi actum est quod dicitur
in prouerbiis salomonis; Conseruatur iusto
substantia peccatoris; Ibi inuenerunt ple
nos ortos holeribus et fabis. aliisque legumini
bus ad precocitatem maturantibus; Ibi quieta
uerunt tribus diebus et custodibus deputatis
qui urbem custodirent. quedam ardua montana
conscenderunt. et in uallem descenderunt; Erat illa
uallis gratuita. et omnium frugum fructuumque
ubertate plenissima; Manseruntque ibi per dies
xv; Prope uallem erat castellum saracenorum
multitudine plenum; Quod cum die quadam uiri
aggrediuntur. saraceni de super murum proiecerunt
eis multas pecunias. multas peccudes plu
rimaque animalia. putantes quia nostri nil
aliud quererent nisi uictualia; Que nostri
gratanter receperunt. et ad tentoria con
duxerunt; In die altera collegerunt papilio
nes

et tentoria · et illic castra direxert · S; cu
illuc puenirent · ab omi gente uacuu
inuener; Illa eni nocte omis fugere s;
magna copia frugu fructuu lactis et
mellis dimiser; Ibi celebrauer nri puri
ficatione sce dei genitricis marie · glo
rificantes dnm · qui tanta bona inuntiabat
eis; De muneribus q reges camela et

Rex de camela tripol miserunt.
ciuitate misit comitib; raimundo
et roberto nuntios suos du ibi erant ·
rogans ea que pacis st · pmittens dona
concupiscibilia · et equos · et auru; Misit et
arcu aureu · uestes pciosas · et micantia
tela; Que omia nri receperunt · s; nil cer
ti te illis renuntiauer; Rex tripolis eo
de terrore pmot misit equos dece et
mulas quatuor · simulq rogans ea que pa
cis erant · s; dona quide receperunt · illiq;
quia nuqua pace cu eo haberent · ni xpi
anus efficeret remandauer; Comes sci
eni egidii multu desiderabat terra
illius quia optima erat · et regnu eius

qm̄ p̄ceteris erat nobilius. Itaq; quatuor
decī dieb; expletis. quinto decimo exerc̄
de optima ualle. & habier ad q̊ddā anti
quissimū castrū. cui archos erat uocabulū;
Quod licet haberet nom̄ castri. tam̄ egre
giis urbib; poterat eq̄perari & loci positi
one. & clausura muror. & eminentia turriū;
In hoc p̄pt̄ fortitudine gens magna con
fluxerat. quia nec arma. nec hoste nec ali
quod ingeniū metuebat. hoc tam̄ nr̄i ob
sidione uallantes. celeri cū festinatione
aggressi st̄. s; eor impetū castellani non
lit sustinuert; Septies enī illos inuaser
omī genere telorū & tormtor; tn̄ p̄ua
luer. s; magis quā lucrarent p̄didert; Te
quatuordecī de nr̄is militib; ocio uacare
nescientes. erga tripoli p̄rexer. & lx turcos
inuener. qui multos captiuos & plusquā mille
quinquaginta animalia rapuerant. & ante
se ducebant; Q̊s ut nr̄i uider. licet p̄pau
ci essent. in celū manus p̄tendentes. regēq;
sabaoth inuocantes. inuastarūt inuaser. &
dn̄o exercituū adiuuante supauer; Sex

de illis occiderunt et eorum equos retinuerunt et
ovantes ad castra cum immensa preda remea
verunt; Ingens gaudium fuit in omni ex
ercitu de paucorum magna victoria et
multa rapina; Cumque hec viderent alii,
exierunt plures de exercitu raimundi zelo
probitatis accensi: quibus prefuerunt raimundus cog
nomine pylet et raimundus vicecomes
de tentoriis et vexillis in altum protensis equi
taverunt adversum civitatem que tortosa dicitur;
Ad quam vehementes forti impetu ag
grediuntur, sed die illa nichil fecerunt. noc
te vero superveniente in quodam angulo seces
serunt, feceruntque tota nocte immensos rogos
ignium, acsi totus adesset retro comita
ns exercitus christianorum; Quibus flammarum
globis gens que erat in civitate perterrita:
existimantes quod in veritate omnis adesset, omnes
subito confugerunt civitatemque plenam bo
nis opibus reliquerunt; Est autem civitas illa
omni necessitate prorsus aliena in optimo
portu pelagi constituta; In crastinum
cum venirent ad eam sicut ad expugnandum

uener omnino uacuā in uener. Sūmas
q laudes dō referentes eā in trauert.
& quā diu apud archos durauit obsidio
ibi remanser. Est aūt & alia ciuitas n lon
ge ab ea q dicitur maraclea cuius pnceps
pacē cū illis iniit. ipsosq; & eo℞ uexilla
introrsus recepit; Omnia di uirt miran
daq; potentia. Cū pcul abessent pnci
pes qui uidebantur regere populū. &
sustentare. p pauciores & qsi minores ce
pit dns etiā ipsos inimicos supare; Ne
dicat humanā psumptio. nos antiochiā
aliasq; urbes subegim. nos tot ac tan
ta bella de uicim. qa pcerto nūq sup
assent. n cū eis fuisset p quē reges reg
nant; Cū uero dux ducū & miles militū
godefrid. audisset felices euent insignes
que tropheos pugnantiū. zelo uictori an
ci animatus. cū pmū tā ipse qm flandren
sis comes & boemund castra ab antiochia
mouer. & ad liciā ciuitatē puenert; c. ci.

De diuisione boemundi ab excercitu.

Ibi qppe diuisit se boemundus ab eis.

& ab omi exercitu dei: habuitq; a patre
suo q̄ francigena fuit: optima principia:
s; a matre que apuliensis extitit: retinu
it uestigia; Tc̄ dux & comes ad urbē q̄
gybellū uocat' acies suas direxer: eāq; ob
sidione cinxer; Illa siqdē tēporis hora ue
nit nuntius ad comitē sci egidii: qa tur
ci pparauerant se ad pugnandū contra
eū: essetq; bellū graue nimis & pmaximū;
Primus comes misit nuntiū duci & flan
drensi comiti: ut celerrime ad illud plīū
uenirent: sibi q; auxiliū ferrent; Quod ubi
dux audiuit: principi ciuitatis pacē quā sepe
iā quesierat mandauit; Pace ḡ facta: pac
teq; pmissionis munerib; receptis: ad spatiū
bellum conuolar: & ad obsidionē que erat
supra dictū castrū conuener: & in alterā
fluminis ripā qd ei pterfuit castra posuer;
S; cū dux uideret qa nichil pficeret: con
tra tripoli direxit acies cunctosq; paratos
ibi reppit hostes; Tensis enī arcub; mīi
hostes se opposuer: s; nři pfectis clipeis arcū
& sagittas uelut stipulas contēpsert; Pugna

& cōmitib; f. n̄ equa lance q̄m tractis sagit-
tis. illi ut eor̄ consuedo est fugere uoluer̄.
s; nisi inter ipsos & ciuitatē obstaculū se sta
tuer̄. Et q(u)ia plurib; uterer ūbis. Tantū ibi
humani sanguinis fusū est q(u)ia aqua rubi-
cunda facta est que in ciuitatē fluebat
& eor̄ cisternas replebat. Nobiliores ipsius
ciuitatis ibi mortui s(un)t. & q(u)i uiui remanser̄.
de contaminatione cisternarū multarū mul
tū ingemuer̄. Qua cede pacta. n(ost)ri minime
contenti q(u)ia ibi nichil lucrati erant n(isi) tela &
indumentor̄ spolia. in supra dictā uallē
desen cucurrer̄. & absq; numero oues boues
asinos diuersiq; generis peccudes dep(re)dati
s(un)t. & tria milia camelor̄ simul rapuer̄. Tan
ta copia bestiarū unde conuenerat. n(ost)ri ue
hement(er) mirati s(un)t q(u)ia in eadē ualle. (et)i xv. dieb;
hospitati fuer̄. Illi q(ui)d(em) cū tanta redeunt ad
castra rapina. Nulla unquā inopia fuit
in obsidione illa. q(u)ia naues ad q(u)endā portū
ueniebant. q(ue) om(n)ia necessaria afferebant.
Unde cū pascha celebrauer̄ ibi q(u)od fuit tē quar-
to id' amplius. Uiraunt aut(em) illud obsidere

trib; mensib; una die minus; fuit aut ibi
mortuus anselmus de ribodimonte. uir
p omnia laudabilis. & in suo militari or
dine pcipuus; Qui du in mundo fuit.
multa digna relatu pegit. qb; illud p
ferendu quod aquicingensis cenobij
indefessus adiutor in omib; extitit.
Similit ibi mortuus e poncius bolo
niensis cui timpora pforauit ictus
lapidis tormento iaculati. Guilelmus
picard. & uuarinus de petra mora. p
mus iaculo. alter obiit sagitta. His et
ptalib; obsidione illa nri dimiser. qa
illud inexpugnabile castru nullam
timebat uiolentia inpugnantiu. De
tensis itaq; tentoriis ad tripolim per
gunt. & pace diu a rege et ciuib; que
sitam stabiliunt. Datis g inuice dextris
fidei illor in tantu se peeres comen
dauer. quia usq; ad palaciu regis ci
uitate introierunt. Rex aut ut
fiducia pacis tenende ex sua parte
certior crederetur. ccc. pegrinos ex

uris dissolutis armentis et pecoribus donavit;
Dedit et quindecim milia bisanteorum et xv equos multa
honestate preditos. Insuper omni exercitui mer-
catum laudabile quod omnino privavit illos ab
omni necessitate. Pepigit etiam et iuravit illis
quia si iherusalem sibi possent acquirere et bellum
quod eis admiraldus babilonie inferre mina-
batur superare christiani efficerent et regis iherusalem
dicioni subicerent. Fuerunt autem apud tripolim per
tres dies. Videntes quod proceres et viri bellato-
res quia iam tempus novarum frugum instabat
concordati sunt quod iherosolimitanum iter ex
toto arriperent et omissis omnibus rectiore
via tenerent. Erat autem maii dies quartus
cum de tripoli exierunt et per quedam ardua mon-
tana ascendentes ad castrum cuius nomen bete-
lon pervenerunt. Altera vero die venerunt ad urbem
que dicitur zebaris in cuius confinio ni-
chil aque potuit inveniri quod extingue-
ret eorum nimia siti. Estus quippe erat et
equi et omnis hominum multitudo sitiebat.
In crastinum venerunt ad flumen cuius nomen
braim ibi pernoctaverunt et sitim suam deposu-
erunt.

Nox que subsequens fuit dirice accen-
sionis et ipsi ascenderunt montem in quo erat
uia nimis angusta in qua putauerunt
occursantes in uenire. Sed deus qui dux
eorum fuit solus et non erat cum eis deus alie-
nus fecit eos inoffensos transire; Tunc ue-
nerunt ad urbem baruth supra mare sitam.
deinde ad aliam que dicitur sagittam; Post
hanc ad aliam que sur dicitur deinde
ad acram. de acra ad castellum cuius nomen ca-
iphas. et sic ad cesaream; Est autem cesarea in-
signis ciuitas palestine in qua philippus
apostolus dicitur domum habuisse. que usque
hodie monstratur nec non et cubiculum fili-
arum eius uirginum prophetantium; Est autem
in littore maris sita. que olim pyrgos
id est turris stratonis appellata est. ab
herode rege nobilius et pulcrius contra
impetum maris utilius extructa. in
honorem cesaris augusti cesarea est
cognominata cuius etiam in ea templum albo
marmore construxit. in quo nepos eius
herodes est ab angelo percussus. cornelius

centurio baptizatus est. & agabus prophe-
ta zona pauli est ligatus; Iuxta illã uiri
sua tentoria fixer. & scm̄ dn̄i pente-
costen celebrauer; Vt inde uener ad
urbẽ ramulã quã saracem propter metũ eorum
dimiserã uacuã; iuxta quã erat illus-
tris ecclia sci georgii martyris in qua
scissimũ eius corpus requiescit. & quo
in loco ipse pro xpi nominis martyriũ sus-
cepit; In ea milites xpianorum pro ueneratio-
ne militis xpi epm̄ elegerunt electũ con-
stituerunt constitutũ decimus omnium
diuitiarũ suarũ ditauerunt; Et dignũ erat
ut georgius inuictus miles ex mili-
tie signifer istũ ab eis honorẽ reciperet;
Remansit itaq; illic epc cũ suis diues
auro & argento eqs & animalib; & ad
ciuitatẽ scam ierlm direxit iter xpia-
nus exercitus in uirtute nominis illius
qui in ea mortuus iacuit & die tertia re-
surrexit. cui ẽ cũ & spu sco equa potes-
tas & glra in interminabilis am̄; Explicit
liber viii. Incipit nonus;

O bone ihu ut castra tua huius
terrene iherlm muros uiderunt.
quantos exitus aquarum oculi eorum dedux
erunt. et mox terre pcubentia. sonitu oris
et nutu inclinati corporis scm sepulchrum
tuum salutauerunt. teque qui in eo iacuisti
ut sedentem in dextera patris ut uentu
rum iudicem omnium adorauerunt. Vere tu ab
omnibus cor lapideum abstulisti et cor carne
um contulisti. spiritumque scm tuum in medio eorum
posuisti. Itaque contra inimicos suos qui
in ea erant. iam scilicet alonge positi
pugnabant. quam ad auxilium suum trinitatem con
citabant. et melius lacrimis quia iacula
in torquendo pugnabant. quam licet uber
ti in terram defluerent. in celum tamen an
te te ppugnatorem suum conscendebant.
Qui surgentes ab oratione ad regalem
ciuitatem pperant. inimicos regis eterni
intus inuenerunt. circa quos tali ordine
castra sua posuerunt. A septentrione castra
metati sunt duo comites. normannus et
flandrensis. iuxta ecclesiam sci stephani

protomartyris ubi lapidatus est an-
deis· ab occidente· dux godefridus ⁊
tanchred' a meridie uero comes sci
egidii scilicet in monte syon· circa
ecclesiam sce marie matris dni· ubi
dns cenauit cu discipulis suis. Ten
toriis q̄ in ih'rlm circuitu ita dis
positis dum uexatione itineris fati
gati quiescerent· et machinas ad
expugnandam urbem preparent. rai
mundus pyletus ⁊ raimund' de tau
rina et alii quam plures de castris
egressi st· ut finitima regione lus
trarent ne scilicet hostes in prouisi
sup ipsos uenirent· et imparatos inue
nirent. In uener itaq; ducentos a
rabes et pugnauer cu eis superauer
eos· et plures occider· ⁊ xxx equos
inde habuer. Secda f̄ feria ebdomade
viiii scde· iiii scilicet id' aggressi st
ih'rlm xpiani· s; eo die non preualu
er. Nec tam fuit labor inanis. Sta
et enim ante murale prostrauer· quia

ad maiorem murum scalam unam erexerunt.
Et si tunc scalarum copia adesset. la
bor ille primus ultimus esset. Nam
illi qui per scalam ascenderunt cum hostibus
cominus iaculis et ensibus decertauerunt.
Multi in illo conflictu de nostris mor
tui sunt. sed multo plures ex eis. Hora
uesperi bello incompetens diremit litem
et nox superueniens utrisque contulit
quietem. Repulsio siquidem ista graue et
nimis longum laborem intulit nostris. quia
panes in uentre non poterant ad eden
dum per unum ualla [dece] dierum quo usque naues
eorum onuste ad portum iaphie uenerunt.
Et nimia sitis pressura illos attriuit.
quia fons syloe qui ad radicem montis
sion oritur. non poterat uix solos
homines adaquare. Equos uero et cetera a
nimalia ad ad aquandum ducebant
per sex milia. et tunc cum magna multitudine
custodia. Unde et cara erat aqua inter
eos. et carius uendebatur precio. Consilio
quoque inito elegerunt milites qui ad naues

irent. easque ab extranea gente custodi
rent; Itaque summo diluculo diei egressi
sunt centum milites de exercitu comitis
sancti egidii. raimundus scilicet pyletus.
qui semper fuit omni labori milicie do
mesticus et prorsus ocio peregrinus et cum
eo alter raimundus de taurina. et achardus
de monte merulo guilelmus etiam sabra
tensis. et ibant ut ad bellum parati ad
portum maris; Et dum irent .xxx.ta ex eis
diuiserunt se ab aliis ut semitas mariti .
discerent. et utrum inuenirent hostes
explorarent; Cumque paululum itineris perces
sissent. septingentos turcos et arabes
eminus conspiciunt. quos licet perpauci
essent incunctanter tamen inuadunt; Sed
numerositas inimicorum tanta fuit. quia
paucitas nostrorum resistere eis non potuit;
Hii tamen quos in primo impetu offenderunt.
neci perpetue destinauerunt. Sed cum facto
illo regressu regirare posse se estima
uere. circumuallati multitudine uelle
suum implere potuerunt; Tunc ibi mortuus est
.non.

achardus uir bellator fortis et egre
gius et quidam expeditib; antequam uero
bellum in eiret. nuntius equo celeri
ad pyletum cucurrerat qui arabes et
turcos nr̃os inuasisse nuntiaret; Quod
ut pyletus audiuit absq; mora equum
calcarib; urgens sero tam̃ illuc p(er)ue
nit; Jam enim achardus mortuus erat qui
tam̃ antequam decederet uitam suam mul
to sanguine et mortem morti plurimor(um)
comitauit; Ut uero illi nr̃os eminus p(ro)spex
er(unt) ut fugere accipitrem penna trepi
dante columbe assolent. sic illi fugiunt
et nr̃is terga dedert; Nr̃i uero p(er)secuti
s(un)t illos et multos occider(unt) et unum ex
eis uiuum retinuer(unt) qui turcor(um) dolo
sitates eis referret et quid machinarent(ur)
tur mali p(re)nuntiaret; Retinuer(unt)q; ab
eis centum et tres equos quos remiser(unt) ad
castra et ipsi ad naues iniuncta p(er)fi
ciunt mandata; Tam̃ quippe naues ci
bis onustę extinxer(unt) & uehementem sitti
extinguere non potuer(unt); Tanta enim sitis

erat in obsidione: ut tellurem cavarent
et glebas humitiores ori apponerent
rorantiaque marmora lamberent. Coria
boum et bubalorum aliorumque animalium re
centia suebant. et cum ad aquatum equos
ire disponerent, usque ad sex milia
milites armati pergebant; Tunc ea aqua
implebant. et ad castra referebant.
et ex illa olida aqua bibebant. Plerique
prout ferre poterant. ieiunabant. quia
siti ieiunia temperabant. Et quis crederet
quod fames proficeret. dolorem dolore ex
pelleret. Quomodo expugnata & capta nobilis urbs iherusalem annis

Duo hec paterentur. proceres alon
ge terre spatio ligneas trabes
adduci faciebant. quibus turres et ma
chine fierent. que civitatem expug
narent. Quibus adductis. dux ducum
godefridus suam turrim construxit. et
ab orientali plaga prope urbem condu
ci precepit; Et contra venerandus comes
sancti egidii consimile castrum statuit.

ex meridiana parte applicuit; Quinta
siquidem feria ieiunia nostri celebrauerunt
et pauperibus elemosinas distribuerunt;
Sexta uero feria aurora sereno lumine
choruschante turres egregii bellatores
ascenderunt et scalas menibus apponunt;
Stupent et contremiscunt adulterini
ciues urbis eximie cum se uident ual
lari tanta fortitudine; Quia uero uidebant
supremum diem sibi imminere et mortem sup
capita sua dependere acrius ceperunt
resistere et sicut iam de morte non dubii
propugnare; Illic eminebat in sua turri
dux godefridus non ut miles sed sagit
tarius; Cuius manus ad prelium et digitos
ad bellum dominus dirigebat qui iactis sagit
tis inimicorum pectora et utraque latera trans
forabat; Iuxta quem fratres eius eustachius et
balduinus uelut duo iuxta leonem leones
et duros ictus iaculorum et lapidum suscipi
ebant et quadruplici fenore recompensa
bant; Et quis omnium probitates referre
ualeret cum omnium que nunc sunt philosophorum

facundia tantis laudibus minime super
peditaret. Et dum sic desuper menia pug
nabatur, processio circa ipsa menia age
batur, et cruces et reliquie et sacrata alta
ria deferuntur. Tota itaque die alternis
ictibus decertatum est. Sicut appropinquavit
hora qua salvator omnium crucem subiit
miles quidam nomine Betoldus de castro
ducis muro primus insiluit. eumque insecutus
est Guicherius. qui leonem propria virtute pro
stravit et occidit. Statim dux milites suos
sequitur. et omnes alii milites ducem suum.
Tunc vero arcus et sagitte dimittuntur. et
fulminei enses arripiuntur. Quibus visis hos
tes illico murum deserunt et ad terram di
labuntur. et milites Christi celeri gressu
cum magnis vocibus persecuntur. Quas voces cum
audiret comes Raimundus. qui castrum suum
muro approximare gestiebat. protinus in
tellexit Francos esse in urbe. suisque militibus
ait. Quid hic stamus. In cassum labora
mus. Francigene urbem obtinent. et
magnis vocibus ictibusque personant. Tunc

celeri gressu cū suo comitatu ꝑrexit
ad portā que est secus turrī dauid.
et uocauit eos qui in arce erant. ut
sibi aperirent. Primus adinnauisus qui
turrī custodiebat. ut cognouit quis
esset ianuā ei aperuit. seq; suosq; et
sua fidei eius cōmendauit. ut se tue
retur ne destrueretur. S; comes dixit
quia id nunquā faceret ṅ sibi turrī
dimitteret. Qui ei assensū gratanter
tribuit. ⁊ comes illi ut petebat omnē
fiduciā spopondit. Dux uº godefridus
non arcē. non aulā. non aurū. non ar
gentū. non quelibet spolia ambiebat.
s; cū francigenis suis sanguinē seruorū
dei. qui in circuitu ihersłm effusus fue
rat ab eis uindicare satagebat. ⁊ irrisio
nes et contumelias quas ꝑegrinis intule
rant. ulcisci cupiebat. In nullo autē
bello talē habuit in ꝑficiendi faculta
tē. nec sup pontē antiochie. cū gygan
teū dimidiauit gentilē. Nunc uero absq;
ulla refragatione tā ipse quā guiche
rius

qui mediū secuit leonē. multaq; electoꝝ
milia militū. a summo capite usq; ad renes
secabant humana corpora. & dextra leua
que ꝑtiaq; latera. Nullus ibi nr̄oꝝ in
eis fuit meticulosius nulli ubi nemo re
sistebat. s; ꝑposse suo unusquisq; fugiebat;
S; fugere nemo poterat. quī multitudo
a se ipsa in se ipsā ꝑpleta. sibimet impe
dimēto erat; Qui tamē de tanta macera
tione de tanta caede elabi potuerū.
templū salomonis intrauerunt. & se ibi
longo spacio diei defenderū. S; cū ia
dies inclinari uideretur. nri timites solis
occubitū. animositate concepta adita
tēpli irrupimt. eosq; misera morte pes
sūdarū. Tantū ibi humani sanguinis
effusū est. quia cesoꝝ corpora unda
sanguinis impellente uoluebantur.
ꝑparimentū & brachia siue truncante
manus sup cruorē fluitabant. & extra
neo corpori iungebantur. ita ut nemo
ualeret discernere cuius erat corporis
brachiū quod truncato corpori erat adiū

innctū; Ipsi etiā milites qui hoc carni
ficiū operabantur· exhalantes calidi cru
oris nebulas uix patiebant. Hac itaq;
inenarrabili cede pacta· aliquantulū
nature indulsert̄· ⁊ plures ex iuuenib;
tā uiros quā mulieres uite reseruaue
runt· ⁊ suo famulatui mancipauert̄.
Mox p uicos ⁊ plateas discurrentes qc
qd inuenert̄ rapuer̄. ⁊ qd quisq; rapuit
suū fuit. Erat aut̄ ih͞rlm cc̄ referta
tēporalib; bonis· nec aliquo indigebat·
n̄ spūalib; deliciis. Tc̄ qppe filios suos de
longe uenientes ad se ita ditauit· qa
nullus in ea paup remansit.

Tantis itaq; ditati
diuitijs ad scm̄ dn̄i sepulcrū le
to incessu pcesserūt· ⁊ ei qui in eo sepult'
fuit· grās referentes capitalia sua ob
tuler. Ipso die sicut p pphetā fuerat
pdictū· sepulchrū dn̄i fuit glosū· cū
omis non incessu pedū s; poplitū· ⁊ cu
bitoy· pni incedebant· ⁊ pauimita im
bre multo lacrimarū inundabant.

Ibi triumphabat humilitas saluatoris. et lon
ge cedebat p̄positas fraudulatoris; Ibi ue
nerabatur xp̄m humilē xp̄iana plebs hu
milis. et uerecundabat ueteranū illū luci
ferū. qui suo se conferre uoluit creatori;
hac itaq; oblatione sollēpni deuotione cō
pleta. ad domos suas sibi adeo destinatas
redierūt. et nature necessariis indulgentes.
fessis corporib; cibi et somni requiē tradide
runt; In crastinū cū caput aurora terris
ostenderet. ne ullus in urbe infidelis loc
remaneret. ad templū salomonis cucur
rerunt armati. ut scilicet illos delerent
qui supra tēpli fastigia ascenderant; Maxi
ma enī illic copia turcor̄ conscenderat.
que libentius fugisset. si sup̄ius alis uolare
potuisset; S; q̄b; natura alas negauit. mi
sera uita infelices exitus donauit; Ut enī
nr̄os exaduerso sibi occursari supra tēplū
uiderūt. obuiā nudis ensib; uemebant.
malentes citissima morte occūbere. quā
miserę iugo seruitutis longissime p̄ire;
Nā se terre p̄cipites dabant. et ad tiā

que cunctis mortalibus uite prebet alimenta
mortem inueniebant. Nec tamen omnes occi
derunt. sed seruituti sue plurimos reserua
uerunt. Tunc constitutum est ut ciuitas mun
daretur. et iniunctum est saracenis uiuis
ut mortuos foras extraherent. ciuitatem
que ab omni spurcicia tanti morticinii
prorsus emundarent. Qui protinus iussis
obtemperantes et lugebant et extrahebant
et extra portam ingentes uelut castelli
nas defensalesque domos pyras construe
bant. Membra truncata in sportis collige
bant. et foris deferebant. et pauimenta
templorum domorumque a sanguine aqua elue
bant.

Eliminatis itaque omnibus
iminnens ab urbe pacifici nominis
de ordinando rege questio debebat a
gitari. ut scilicet unus ex ipsis omnibus
eligeretur qui tante urbi tantoque populo
preficeretur. Communi igitur decreto omnium
pari uoto generalique assensu dux gode
fridus eligitur. octauo scilicet die quo

ciuitas expugnatur; In quo bene assensus
omnium conuenire debuit· quia in illo regimi
ne talem se exhibuit· quod ipse magis regiam
dignitatem quam regia dignitas ipsum commen
dauit; Non honor illustrem faciebat eum·
sed honori multiplicabat gloriam propter eum; In
tantum enim regie dignitati profuit et pro
fuit· quod si fieri posset ut uniuersi reges
terre iuxta illum adessent· censura equitatis
omnibus principari iudicaretur· et merito eques
tris probitatis et uultuosa corporis elegan
tia· et nobilium morum prerogatiua; Congruum
quoque deinceps erat· ut qui sibi gubernato
rem corporum decentem et decentem elegerant·
rectorem animarum pari modo proponerent;
Elegerunt itaque
quendam clericum nomine arnulfum·
diuina et humana lege bene doctum; Erat
autem scriba doctus in regno celorum idem in sancta
ecclesia qui bene poterat de thesauro suo proferre
noua et uetera; Cuius quippe electio fuit facta
in festiuitate sancti petri ad uincula· que fes
tiuitas bene congruit uinculate ciuitati

que demoniacis nexibus diu fuerat illigata.
quoniam ipso die quo dignum habuit sacerdotem.
libera fuit et absoluta; Gratias saluatori deo
et liberatori suorum: qui totiens eam destrui et
ancillari permisit. totiensque destructam ree
dificauit. et ancillatam mirabili potentia
liberauit; his ut supra dictum est alternis
bellorum conflictibus gens gallicana fines ori
entis penetrauit. et in inmundiciis gentili
um quibus per annos circiter xl. ciuitas iherusalem
fuerat inquinata. diuina opitulante gratia
emundauit; In qua sacerdote canonice
consecrato et rege sublimato. francorum ce
lebre nomen omni orienti innotuit. et omni
potentia ihesu christi in ea crucifixi mentibus
etiam infidelium resplenduit;

Quo splendore renitentis gratie. cum
sacerdotis ac regis ordinatio sol
lempni gaudio fuisset exaltata. nuncii de ne
apolitana urbe ad regem godefridum uenerunt.
ciuium suorum mandata ferentes ut ad ipsos
scilicet de suis mitteret. et ciues ciuita
temque;

eorum in suo regimine suaque dicione reci
peret. Volebant enim de se ipsis suum dilata
re imperium magis affectantes suum quam
alterius principis principatum. Est autem nea
polis ciuitas carie. que est prouincia asie.
Rex accepto consilio misit ad illos eusta
chium fratrem suum et tancredum cum magna
manu militum et peditum. Quos illi cum mag
no ueneracionis offitio susceperunt. et
se ipsos et ciuitatem in sua dicione tradide
runt.

Cvm hec ita fieri percepisset ille tor
tuosus serpens. et lubricus anguis
qui fidelium semper inuidet felicitati. titu
lum scilicet nominis xpiani ita ampliari
uel dilatari. ad modum indoluit. et cle
mentem immo dementem admiratum ba
bilonie contra ipsos felle commouit. et
cum illo omnem orientem excitauit. Sperauit
et enim totius malicie presumptor. omnis illos
et urbem delere. et memoriam dominici sepul
chri funditus adholere. Sed sicut cogitati
ones hominum uane sunt. ita et potentie

euanescunt. Collegit ergo quecumque hominum
habere potuit. et pomposo apparatu asca
lonam peruenit. Quo cum peruenisset. nuncius
ad regem festinus uenit et rem ut erat ei
intimauit. Nec mora longa fuit quod rex
ad illos quos miserat misit. ut uidelicet fes
tinarent ad bellum uenire. quod preparaue
rat admiraysus babylonie. Ipse enim iam cum
innumera gente ascalone erat. et theroso
limam obsidere parabat. Quod ubi eustachi
us et tancredus ceterique bellatores uiri
audierunt. imminens belli negocium neapoli
tanis ciuibus ostenderunt. et uale eis facien
tes. cum bone gaudio et amicicie discesserunt.
Nostri quippe turcorum desiderantes occursum
montana ascenderunt. et tota die ac nocte
insomnes et inquieti cesaream peruenerunt. In
crastinum iuxta mare ambulantes ad
quandam urbem que ramula dicitur perue
nerunt. multosque ibi arabes qui belli precurso
res erant inuenerunt. Quos indubitanter
insequentes plures ex eis apprehenderunt.
qui ipsis omnem belli apparatum in ueri
tate

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

aperuerunt. Quare cōpta nuncios ue
locib; equis insidentes regi citius le
gauer͂. ut om̄s absq; dilatione cōmone
ret. & contra ascalonā ad bellū ꝓcede
ret; Est autē ascalona ciuitas in signis
palestine. xx. v. milib; distans ab ihero
solima. quā quondā allophili condider͂.
& ascalonā ex nomine celon qui fuit
nepos chā. ꝛ filius mesraim uocauer͂.
Fuit autē semꝑ aduersatrix ierlm̄. &
cū ei uicina sit. tam̄ nulla unquā fa
miliaritate contingi uoluit; In hanc
ꝗ̄ admirauisus babilonie erat cū nū
cii ad regē uener͂. & que supra diximus
retuler͂; Rex autē ut audiuit
patriarcha conuocari ꝑcepit. & ab eo
consiliū accepit. ut ꝑ totā ciuitatē
ꝑconaretur. quo in crastinū summo
mane om̄s ad ecclīam conuenirent.
quia post sacra missarū sollēpnia
dominici corporis eucharistiā ꝑci
perent. & ad bellū uersus ascalonā
equitarent; Rumor iste minime ꝑ

turbauit animos audientiū. s; nox sub
sequens uisa est illis tardiori successu
ꝓtensior ceteris extitisse; Vt primū
matutina caput aurora leuauit. ad
missā cunctos resonans cāpana uoca
uit; Missa ꝑoratur. populus dn̄o socia
tur. que benedicuntur sacra munera
dū capiuntur; Exiit ab ecclia plebs atq;
cucurrit ad arma. et ieiuna suū con
traria ꝑgit in hostē; Classica. sistra. tu
be. postquā rex exiit ab urbe insonue
re simul. quoꝝ clangorib; oms̄ in gyrū
montes cū uallib; econtrabant. terrorē
q; suis inimicis incutiebant; Ita ꝓce
dunt ad ꝓliū xp̄iane acies. dn̄m uictorē
belli corpore; et mente gestantes. et
ꝓptea non terrentur ulla hominū mul
titudine. quia non confidunt in sua
s; in ipsius ~~uirtute~~. Patriarcha qidē
dereliquit uices suas petro heremite.
ut missas ordinaret. orationes consti
tueret. ⁊ ꝓcessiones cōponeret ad se
pulcrū. ut ds̄ homo qui in eo iacuit.

populo suo fieret in psidiū. Cūq; rex
cū suo exercitu uenirret ad flumē q^o^d
est citra ascalonā inuenit ibi multa
milia boū. camelorꝝ. asinorꝝ. mulorꝝ. &
mularū q; non solū de ciuitate erant.
s; cū exercitu admiraysi uenerant.
que omnia centū arabes custodiebant.
s; ut primū nr̄os uiderīt. predā eis de
reliquerī. & fuge refugiū sibi quesierī.
Nr̄i uero psecuti st̄ illos. s; apphende
re non potuerī nisi duos. Predā autē
uniuersā rapuerīt. & ihrlm ex ea copi
ose ditauerī. Rex quidē die aduesp.ascente uociferari pcepit p uniuersū
agmen ut omīs quiescerent. & p^i^mo
diluculo consurgerent. seq; bello p
pararent. Patriarcha u^o^ anathemati
zauit omīs q^i^ in bello aliq^i^d raperent
ante consecutā uictoriā. Nocte q^i^ trans
acta aurora solito clarior incanduit.
& nr̄os asomno excitauit. Erat autē
f̄ia ^ta^ vi. in qua saluator generis huma
ni diabolū regē babylonię triūphau

crucis pstrauit. & nunc iterū ad
miratiusū sue babilonie p satellites
suos dn̄s supauit; Rex godefridus
ut superius diximus flumen trans
meauit. s; patriarcha cū episcopis
aliisq; religiosis uiris tā grecis quā
latinis citra remansit; Descendit
itaq; rex in quandā uallē speciosā
& spaciosā cū suis omib; & secus litt
maris in trauit. ibiq; suas acies
ordinauit; Ipse suā constituit pma
comes normanni scdam comes sci
egidii terciā. comes flandrensis quar
tā. comes eustachius. & tā credus.
& gaston debeherit quintā uniuersi
q; pedites. cū sagittis & pilis & telis
pposuer se militib;. & sic ordinati in
ceper obuiā babyloniensib; In dexte
ra parte iuxta mare comes sci egi
dii fuit. in sinistra uo rex ubi ma
ior hostiū fortitudo incūbebat
equitauit. int hos alii omis fuer;
S; non est pterimdū qd clemens

ad miratus sis dixerit. cũ ei qͦd nr̃i
equitabant contra eũ ad p̃liũ nuncia
tũ fuit. Deserotina enĩ p̃da quia nr̃i
ceperant nullus ei nunciaverant. qm̃
n̄ leta & p̄sp̄era nullus ei dicere p̄sume
bat. quia in gaudio semp̄ ee̅ uolebat;
Quicũq; enĩ ei aduersa nunciabat.
nullã deinceps gratiã in conspectu eius
inueniebat; Nec illũ tam ulla res pos
sessa suo districtu turbauerat. tante
facultatis erat qͦd remeabat; Et neqͥs
friuolũ ee̅ dicat quod dictum sumus.
a qͦdã uiro qͥ hec postea in iherl̃m retulit.
habuimus qui sponte sua factus est xp̄i
anus. & in baptismate uocatus ẽ boe
mundus; Summo itaq; mane dictũ ẽ ei
qͦd re uera franci parati erant ad p̃liũ.
& qͥa iã p̄pe erant uenientes contra
ipsũ; Tunc fertur dixisse clemens min
cio. Quod m̃ dicis non audeo credere.
quia nec etiã intra muros iherl̃m esti
mo illos inuenire; Cui & ille; Certissi
me sciat dñe magnitudo tua. quia

parati ad ꝑliū uenirent. & iā ꝓpe sunt; Tunc ꝑcepit ut om̄s sua arma caperent. & ad bellū ꝓpararent; Cumq; parati om̄s ex aduerso starent. & ipse nr̄os intuitus esset. dixit; O regnū babiloniȩ cunctis regnis antecellens. quantū dedecus hodie pateris. in hoc quod tantilla gens contra te uenire ꝑsumit; Ego uero numquā estimaui illos nec etiā initia septa cuiuslibet urbis introire. & ipsi contra me itinere diei unius ausi st̄ uenire. Aut sensū amiser̄. aut mori sicut uiuere diligunt. Precipio itaq; uobis o babylonici bellatores. ut om̄s istos de terra deleatis. nullusq; misereamini; Sic ḡ commissū est ꝑliū.

PRIOVS siquidē comes normanniȩ miles in territus. cū sua acie congressionē incepit. in illa scilicet regione. in qua uexillū admirauisi quod standarū uocant conspexit; Qui ferro ꝑ medias acies uiā inrūpens. multas strages dedit. & tandē ad illū standa

tenebat perveniens illum ante pedes ad
miravisi prostravit et vexillum accepit; Ad
miravisus autem vix evasit et ad ascalonam
fugiens ante urbis ianuas constitit et
miser miserrimam suorum cladem a longe per
spexit; Non dispari audacia rex et reliqui
comites in oppositos irruunt et sevissi
ma mutilatione dextra levaque perimunt
quoscumque sibi occurrerunt; Ibi turcensis arcus
nulli eorum profuit quia impetus nostrorum tam
celeriter tamque densissimus fuit quod nulli
trahere licuit sed magis fugere libuit;
Multa quippe milia ibi mortua sunt que
mortua non essent si fugere prevaluissent;
Sed multitudo tanta erat quoniam qui retro
erant premissos in mortiferis nostrorum gla
diis impellebant; Tancredus et bolon
ensis comes eustachius irruerunt in eorum
tentoria et multa ibi preclara egerunt que
si scriberentur digna essent memoria;
Nullus nostrorum segnis nullus pavidus
repertus est sed omnes uno spiritu animati u
nanimiter persequebantur inimicos

liber

crucis xpi; Mirum quippe erat quia tantorum
multitudinem armatorum paucitas nostrorum non
expauescebat, sed diuina suffragante gratia
magis ac magis conualescebat et eorum
ceruicositatem inclinabat; Sicque die tota
pugne conflictus mittitur usque quo sol cen
trum poli supius conscendit hora uideli
cet qua christus noster ihesus crucem ascendit; ipsa
eadem hora omne robur contrarie gentis
emarcuit; Qui ita sensu mutati sunt quia
nec fugere poterant nec se defendere
ualebant; Arbores ascendebant putan
tes ut ibi sic tuerentur, ne a nostris in
tuerentur. Nostri uero sagittabant illos
illos aucupes uolatilia, et ad terram de
mersos trucidabant ut in macello car
nifices animalia; Alii autem tenentes
gladios in manibus pedibus nostrorum prouoluti
terre se inclinabant, et erigere etiam
xpianos non audebant; Iam enim prima pars
babylonici exercitus tota fugiebat et
posterior de uictoria cuius erat adhuc
dubitabat non quia nichil umquam in

in

sperabat quiā fugā suor᷑ et uictoriā xp̄ia
nor᷑; Cū enī suos conspicabatur p̄ plana
cāporū fugiendo discurrere: estimabat
illos p̄sequi xp̄ianos: et uelle occidere.
S; postquā cōperer̄ q̄a xp̄ianis erat
uictoria: gaudiū q̄d habuerant supa
uit mesticia; Tunc et ipsi p̄territi fu-
giunt. et sequacib; suis fugiendi
prestant consortiū; Et ut uentus a
q̄lo dissipat nubes: et in musus turbo
aggeratas stipulas: sic nr̄i dissipabant
alas et cuneos fugientiū; Dū hec ita
fierent. dū sic milites xp̄i satellites
diaboli destruerent. et comes s̄c̄i egidij
qui iuxta mare pugnabat absq; nu-
mero p̄imeret et multo plures in ma
ri p̄cipites ire cōpelleret q̄d clemens
nē ū demens admirauisus stans ante
portā ascalone dixerit audiamus.
Sicut supra dictus p̄selitus iheroso
limis deinceps retulit q̄ iuxta illum
erat ut assecla et domestic᷒ uerna illi
us; Clemens ut demens dicebat. dū

gentē suā gens xp̄iana detruncabat.
Quamathome p̄ceptor nr̄ et patrone. ubi
Nota. est uirtus tua. Ubi ē uirtus celestium
numinū. cū qb; ipse glariis. Ubi ē crea
toris efficax potentia. cui semꝑ astat tu
a p̄sentia. Ut qd sic dereliquisti gen
tē tuā. quā in misericordit̄ destruit.
dissipat. interficit. gens paupma et pan
nosa. gens aliarū gentiū peripsima om
niūq; prius hominū fex. rubigo & sco
ria. Gens in quā que a nr̄a solita erat
querere panē. que nichil prius habebat
nisi baculū et perā. Totiens eis elemo
sinā dedim̄. totiens eoꝝ miserti sumus.
Heu heu quare eis pepcimus. Cur illoꝝ
miserie indulsimus. Quare oms non occi
dimus. Nē scire possumus qa huc ue
niebant n̄ ut ueri adoratores. s; ut
subdoli exploratores. Gram nr̄e felici
tatis uider̄. diuicias nr̄as concupier̄.
concupiscentiā secū in terrā suā detu
lerr̄. et istis nunciauer̄. Nē g̃ isti si
tiunt aurū argentūq; nr̄m. et ob hoc

tam crudeliter effundunt sanguinem nostrum.
Ergone sunt homines isti qui tantam habent
potestatem aut certe infernales dii?
forsitan infernus ruptus est et inde
populus iste erupit. Abyssus crepuit et
inde gens ista efferbuit. Nulla enim habent
uiscera humanitatis, nulla in eis pieta
tis. Si homines essent mortem timerent
sed unde emerserunt in inferno redire non
expauescunt. O gloria regni babylonie quam
turpiter hodie dehonestaris, que habitato
res tuos olim fortes nunc debilitatos amittis.
Que gens ulterius poterit huic nefarie
genti resistere? Heu heu nunc fugiunt
qui nunquam fugere didicerunt et turpiter proster
nuntur qui alios prosternere consueuerunt.
Proh dolor omnia nobis cedunt in contrarium.
Vincere solebamus et uincimur; in leti
cia cordis assidue uersari et nunc merore
afficimur. Quis enim ualet oculos suos a la
crimis abstinere et erumpentes ab intimo
corde singultus cohibere? Verum est quod in
collectione huius exercitus curam magne

sollicitudinis impendi multūq; tēpus frus
tra consūpsi; Fortiores totius orientis
milites innumerabili p̄cio conduxi; et
ad hoc bellū adduxi; et nūc ad extremū
et ipsos et p̄ciū amisi. Multo argenti
dispendio parauerā ligno ad construen
das turres ligneas; et omīs generis ma
chinas in circuitu iherlm ut eos obside
rē; et ipsi longe ab ea p̄uener̄ faciē meā.
Quē honorē habebo ulterius in terra
mea; cū sic me dehonestat gens aduena
populus extraneus. O mathome matho
me q̄s unquā uenustiori te cultu coli
tur in delubris auro argentoq; insigni
tis; pulcrisq; dete imaginib; decoratis.
et cerimoniis et sollempnitatib; omīq;
ritu sacroꝝ. S; hoc est q̄d xp̄iani nobis
insultare solent. q̄a maior est uirt
crucifixi quā tua; q̄m ipse potens in
celo. Apparet aūt nc. q̄m q̄ in eo con
fidunt uincunt; illi uero uincunt̄.
qui te uenerantur; S; hoc non exi
git in curia mā; q̄m auro gemmis

cunctisq; opib; p̄ciosis magis insignita
est sepultura tua quā sua; Ciuitas illa
que tuo nobilitat corpore nūquā de
cisa est ab honore. s; omī sublimitate
semp̄ excreuit. omīq; famulatu debite
uenerationis emituit, Ita ū inquo
crucifixus tumulatus est. nūquā de
inceps honorē habuit. s; destructa
& conculcata ad nichilū redacta mul
totiens fuit; Cuius g̊ culpa ita de
generes efficimini. cū omnē t̄ exi
bemus honorē. & nullā nobis repen
dis uicē. O iherl̄m ciuitas seductrix
& adultera. si ullo tēpore continge
ret q̊d in nr̄is manib; deuenires
totā te solo coequarē. & sepulcri tui
sepulcrū funditus exterminarē; Cū
hec & his eq̇pollentia clemens nimio
demens admiraldus uoce querula
rotaret. nr̄i assuete uirtutis sue
non inmemores. ante urbis ianuā
tanto impetu in babylonios irruerūt.
quia neminē eorū n̄ mortuū aut

plagis exhaustũ extra ianuã reliquer̃;
Tali itaq; modo diuina uirtus bellũ de-
uicit. et nr̃os uictoria cõmendauit; Et
quis ad plenũ ualet referre. q̊d occisi st̃
in angusto in introitu porte. Tc̃ clemens
flere iure potuit. cũ tot ante se suoꝝ
cadauera extincta uidit; Quidã adhuc
in supmo spũ positi. palpitabant. et clem̃
ti q̇ illuc eos ad duxerat maledicebant;
Fertur et clemens eiulando fleuisse. et
nr̃os maledixisse; Erant autẽ in mari q̊d
adiacet ciuitati naute et naues circũ
iacentiũ mari regionũ. qui iussu admi
rauit attulerant. totius opulentie sup-
plementũ. ad obsidionẽ urbis iherlm ne-
cessariũ; Qui ut uider̃ dnm̃ suũ et suos
tã turpit̃ confusos. timore pterriti uela
suspender̃. et in alto mari se impuler̃; Nr̃i
ũo cũ manib; erectis ad celũ cordib; dõ
grãs retuler̃. et ad eoꝝ tentoria reuer-
tentes. aurũ. argentũ. et innumera spo
lia uestiũ. copiãq; ciborũ. et multa ge-
nera animaliũ. omniũq; instrum̃ta ar-
moꝝ

in uener̃. In uener̃ etiã equos & iumta.
mulos & mulas. asellos & asinas. & drome-
dariũ unũ; Quid de ouib; & arietib; aliisq;
pecorib; referã: que ad esũ parata erant.
Lebetes & caldarię. cacabi. lecta. & eoz ex-
uuię: cophini plen auro & argento: au-
reisq; uestib; omĩsq; eorũ apparatus ibi
inuentus est. Ditissima p̃da locupletati
fc̃. q̃ tentoria admiraisi regalib; refer-
ta diuitiis habuer̃. Standarũ qd in sũ-
mitate argenteę haste pomũ habebat au-
reũ: comes normannię obtulit sepulchro
dñi: fuitq; appciatũ p̃cio .xx. marcarũ;
Ensẽ u° alt̃ emit: sexaginta bisanteis;
Dũ autẽ ita sic triũphalit̃ reuerterent.
inueniebant agmina rusticoz uasa ui-
naria & aquatilia deferentiũ: que ne-
cessaria ẽẽ putabant in obsidione suoz
dñoz; Qui uelut bestię stupe facti.
nusquã diuertebant. s; in climatis uer-
ticib; enses inioz expectabant. pleriq;
in mortuoz sanguine se uolutabant.
& quasi mortui int̃ mortuos latitabant;

Vt autem nostri peruenerunt ad fluuium ubi patriarcham
dereliquerant. quieuerunt. ut que fatigati
somnum suum dormierunt; Et ut dies terris
aurora preueniente. redditur. exurgunt
et iter sceptrum properauit; Qui ut ciuitati
ad duo milia proximare ceperunt. sicut tantum
phatores in sonuere tubis. sistris et acor-
nib; atq; omni genere musicantium ita ut
montes et colles armonie modulatis can-
tib; responderent. et quodam cum eis
dno iubilarent. Te realiter implebatur.
quod spiritaliter per ysaiam de ecclesia fidelium
dicitur; Montes et colles cantabunt co-
ram uobis laudem; Erat autem admodum gra-
ta. multifidaq; suauitatis delectabilis
armonia cum uoci multum sonituq; tu-
barum echonizarent tinnitus montium.
concaua rupium. et ima conuallium; Cum
uero ante fores urbis uenirent. ab his
qui remanserant cum diuinis laudib; et
tam non aetremis montib; sed acelestib; lau-
des dno preconantur; Et merito deus
super hoc laudabatur. quia nec peregrini

suis portis apertis recipiuntur cū
laudib; qui olī cū magna difficul
tate in magnis in iuriis suscipieban
tur datis etiā muneribus; De peregri his
nis e portis dñs p seruos suos p̄phas
ante p̄dixerat; Porte tue eis aperientur
iugiter die ac nocte non claudentur;
Hec p̄phetia nr̄is tēporib; adimple
tur quia nc̄ porte ih̄rl̄m filiis pe
grinoꝝ apiuntur q̄ eis in antea die
ac nocte claudebantur; Factū est aut̄
plimū hoc ad laudē ꝛ gl̄am ih̄u xp̄i
dn̄i nr̄i p die id͡ augusti;

His peractis placuit quib; dā in pa
triā nationis sue reuerti; Et cū
in dilate in iordane flumine loti fu
issent e palmarū ramos p̄ more apud
iericho in horto abrahe collegissent.
robertus comes normannie e robert͡
flandrensis constantinopoli nauigio
repetier̄. deinde franciā ad p̄pria sua
iuert; Raimundus u͡o comes usq; lao
diciā tc̄ regressus est. deinceps con

Fulcherius I,20
Duchesne IV,832
Rec. III, 363

stantinopolim locuturus cū imperatore
relicta uxore sua apud laodiciā. Dux
autē godefridus principatū hierosoli
mitanū retento sibi tam credo et aliis
pluribus rexit. quē ipse uir nobilitatis
et humilitatis consensu omnium suscepe
Rec III, 364 rat obtinendū. Igitur cū audissent
boemundus qui principatū antiochenū
uir prudens strenue regebat. et bal
duinus prefati godefridi ducis frater
dux similiter urbis edesse patrieq; af
finis mesopotamensis potestate do
minans famosa. iherusalem ab illis qui perue
nerant consodalibus ut dictū est cap
tā fuisse. letissimi effecti deo inde
laudes exsoluer supplices. Quod si
illi qui itinere festinantiori precesserant
eos bene operiti fuissent. quamuis tar
dius eos subsecuturi essent boemun
dus et balduinus cū suis particeps
eiusdē brauii fieri non est dubitan
dū. Erat enī necesse ut terra et ciuitates
cū tanto labore turcis ablate. solle

rē custodirentur. ne forte ab euntib;
cunctis terra incaute derelicta. re
cursu repentino a turcis usq; in ꝑsidē
iā depulsis retinuerit. qua de re de
trimentū non minimū omnib; franc̄
euntib; & regredientib; oriret̄. si tra
sic interim ab his custodita. ꝑmis & pos
tremis cōpendiū grande conferret.
Forsitan diuina ꝓuidentia hoc distu
lit. plus q̄dē in pagenđis. quā in hac
tis sue militie iudicans eos ꝓfecturos.
O quotiens interim ipse balduinus in me
sopotamie finib; circa eufraten ꝑlus
contra turcos factis fatigatus ē. Quot
autē capita de eis illic cesa fuissent.
recitari non posset. Sepe contigit ip
sū cū pauca gente contra multitudi
ne magnā eorum ꝑliari & deo iuuante
triūpho letari. S; cū ꝑlegationes bal
duinus ꝑmonuissent boemundū.
ut iherusolimā ambo cū suis iť solitū
& diu inceptū expleturi arriperent.
balduinus indilate reb; suis dispositis

tis

& locatis ituru se statuit. S auditis tur
cis . unū cornu patrie sue in gressione
tē allidi: incepto dimisso cū ad huc exer
citulū suū non congregasset. turcos
adiens multos cū paucis equitauit;
Qui cū arbitrarent balduinū iter suū iā
arripuisse. die quadā cū in tabernacu
lis suis securi hospitati fuissent. uiso
signo qđ ipse baiulabat albo: quantocius
fugere non distulerunt; Quos cū paulisp
cū duodecī militib; fugauisset. ad id
qđ prius inceperat regressus est; Resump
tūq; in gressus iter. mense nouēbri antio
chia derelicta usq; laodiciā puenit. ubi
stipendio uiatico ēpto. & clitellis redinte
gratis. iter resumpsit; Et cū gibellū ante ua
leniū oppidū postea transisset. boemundū
in tentoriis suis hospitatū. qui eū expectabat
assecutus est; Aderat cū eo archi eps quidā
natione pisanus qui nauigio therosolimā itu
rus: cū quibusdā tuscanis & italicis laodi
cie applicuerat; Aderatq; alius eps apulus.
cū balduino affuit tercius; His itaq; ami

cabilit glomeratis. estimabant numero
esse xxv. milia tam peditum quam equitum. et
sic per eandem viam quam prior exercitus ierat
incesserunt. Et cum fines saracenorum interio
res introissent. et ab odiosis regionis in
colis nec panem nec aliquid victum neces
sarium. vel dono vel emptione habere pos
sent. stipendio primo magis magisque con
sumpto. contigit multo fame anxiari.
Et quod quoque et iumenta deficiente annona
dolore geminato nimis angebantur.
ibant nec manducabant. Erant tunc in
ipsis agris crescentes herbe. arundi
nibus fere similes. quas vocant canamel
los. ex canna et mele compositum. unde mel
silvestre dicitur illud quod de his sapienter
conficitur. Has propter mellitum saporem fameli
ci dentibus tota die ruminabant. parum ta
men proderat. utique. pro amore domini hec et ce
tera huiusmodi fames frigora pluvias sus
tulerunt. quibus scilicet in opioribus necesse fuit equos
asinos camelosque comedere. Insuper quando hy
emps erat. algore nimio et imbrium afflu

entia sepissime torquebant. nec erat so
lis tantus estus qui eos exsiccarent. cum per quinque
dies continuatos madidi exstiterint. Un
de plures tabernaculis carentes tali in
commodo mortui sunt. Vidi ego Fulcherius
carnotensis qui his intereram. quadam die ple
rosque utriusque sexus. bestiasque plurimas
imbre affluenti algidissimo angustiose
mori. insuper tardiores ab insidiatoribus
perimi in artis meatibus cum raptum pre necessi
tate irent. Longum quippe est recitare.
quia nec anxietas nec labor nimius de
fuit illis. Videretis milites inclitos equis
suis quoquomodo mortuis pedites effici. videretis
iumentis deficientibus capras sarracenis
ablatas. verveces etiam summissos sarcinis
valde fatigari. Bis in via non amplius
pane et annona mercatione carissima a
sarracenis tripolitanis et cesariensibus habui
mus. Sane aut vix aut numquam poterit
quis magnum aliquid nisi cum magno labore ad
quirere. Magnum quoddam fuit cum usque
iherusalem pervenissemus. qua visitata labor

diuturnus consummatus est. Quaque in
gressi cum sancta sanctorum desideratissima prospice
remus: gaudio immenso repleti sumus.
O quotiens memorati fueramus illius pro
phetie dauitice. que est. Adorabimus in
loco: ubi steterunt pedes eius. Quod de
nobis tunc completum uidimus: quamuis mul
tis aliis pertingat. Illuc enim ascendimus tri
bus tribus domini ad confitendum nomini eius.
Die autem illo quo iherusalem intrauimus: sol re
trogradus descensione hiemali peracta: re
cursum ascensibilem presumpsit. Cumque sepulchrum
et templum dominicum et cetera cuncta sacrosancta
uisitassemus: die quarto bethleem adiuimus.
ut nocte illa dominice natiuitatis annuam
reuolutionem celebraremus: ubi natus ipse fu
it xpc in orationibus peruigiles persistimus.
Qua nocte cum decentissime obsequio quod
competebat ab episcopis et clero decantato: dedux
issemus: hora diei tercia missa quoque tercia
expleta: iherosolimam reuersi sumus. O quantus
erat adhuc fetor circa muros urbis intus
et extra de cadaueribus saracenorum tot ibi

ad huc marcentiū· quos ciuitate capta
trucidauerant consocii nr̄i· qua de re
nares nr̄as & ora oppilare nos oportebat;
Cū autē nos & equi nr̄i quiete tā neces
saria paulisp̄ uegetati essemus· & patri
archā in monasterio sepulchri dn̄ici p̄
fecissemus· illū scilicet q̄ archi eps̄ fue
rat pisanus dabertū nomine· renouati
stipendio· iumentis sarcinatis· regressio
ne appetiuimus fluuiū iordanē; Tc̄ qb;dā
de exercitu nr̄o posteriori in ihrlm̄ rema
nere· & qbusdā de priori placuit nobiscū
remeare; Dux autē godefridus· regnū
III,367 ut antea nobilitauit; S; cū in iordane
flumine loti fuissemus· anni die p̄ma
in iericho ramos palmarū cesos· ad offe
rendū nobis coaptauimus· sedaq; die
it̄ remeabile cepimus; Tc̄ placuit p̄nci
pib; nr̄is p urbē tyberiadē iuxta mare
galileę transire· quod mare duo de ui
ginti passuū milia habet in longū· &
quinq; in latū; Deinde p cesaream phi
lippi· idest paneas; Ibi alibani montis

radice unius fonticulus dictus dan oritur
qui riuulo suo protenso in mare galilee se
ingerit. et inde procedit. cum alio consociatur
ior dictus: quia parte altera inde ma-
re intrat: quod percurrit et inde exit.
qui duo postea simul iuncti: faciunt
iordanem flumen: et in abyssum illam influ-
unt que redundat in illo loco: quo quondam
ciuitates praue subuerse sunt so-
doma scilicet et gomorra: lacu
magno sine fundo; Venimus autem
ad castrum illud quod balbac nuncupant.
situ forti constitutum: ubi obuiam nobis
accesserunt turci damascenii ferme. ccc.
milites. et quia crediderant nos esse sine
armis. et fatigatione itineris debili-
tatos. arbitrati sunt quoquo modo dampnose in-
quietare; Quod si forte balduinus rotha-
ensis hoc precauens. non custodiret cum
paucis armatis postremos exercitus
nostri. die illo nimirum multos de nostris
occiderent. quia inermes erant; di-
cibus eorum et sagittis ab imbribus tantis

ciis glutinatis quia cū glutine coaptant
non habebant unde se ptegerent. Boemun
dus q̄dē ante sollicitabat exercitū; Itaq;
dō auxiliante nichil apud nos lucratus ē;
Tū autē ante illud castrū tentoria fixi
mus die illa. Illincq; die sequenti sane
extorti. re[uiā]sipsimus maām. plus mari ap
ppiantes. & ut eundo sic & redeundo an
[app]te tortuosam & laodiciā urbes
transiuimus; Apud laodiciā in qua
iterū raimundū comitē inuenimus.
nichil mercationis stipendiariē habere
potuimus. rara enī ibi habebat̄ annona.
Qua ppt̄ usq; rothasiā uel edessā pp̄are
non cessauimus. Boemundus uͦ ad antio
chiā puenit. ubi a suis gaudent̄ suscept9.
regimē suū deinceps p menses sex obtinu
it; S; cū mense iulio sequente. urbē me
letiniā cū pauca gente appeterent. quia
ei q̄ eiusdē urbis patronus erat gabriel
nomine. & senior armenius q[ui]dā redditu
rus erat. ia plegationes conuentione
facta mutue amicitię. obuius illi fuit

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

ad mraldus quidā nomine manisman cum
multitudine turcorum magnum boemundum
cū suis sic imprudenter ambulantem intercipe
cupiens; Et non longe ab urbe p̄fata in silu
eis undiq; subito gens illa nefaria calli
de insinuans adversus francos 7 apu
los irruentes, Quib; itaq; in subito repenti
no occurrentib; q̄a franci pauci erant
plurimi ire non audentes statim in dispersio
ne fugitivi versi sunt; De quib; multos turci
occiderunt et pecuniā eorum multimodā cor
ripuerunt. boemundū vero cōprehensum in captio
ne abduxerunt. Cū autem hoc infortuniū undi
que ab illis qui evaserant divulgaretur orta est
inde genti nostre desolatio grandis; At cum
balduinus qui dux edesse urbis erat congre
gatis francis quoscumq; potuit edessenis scili
cet et antiochenis hostes p̄dictos ubi audi
erat eos esse quaerere non formidavit; Danis
man autem hoc audito qui balduini probitatem
francorumq; animositatem metuebat non ausus
est amplius ante meletinā esse quia obside
re inceperat. sed paulatim ante nos tanquā

ad ꝑpa sua remeans fugitiuus abiuit. Qua
dere doluimus. cū ꝑ tres dies ultra urbē
illā ꝑsecuti eos fuimus. q̄ libentissime
contra eos dimicaremus si nos opiri uelent;
Cū autē regrederemꝰ. urbs ꝑfata unde
turcos fugauerat balduino reddita est.
& gabriele patrono urbis amicabiliter
homine balduini effecto. idē dux ad
edessā urbē reuersus est; Ubi ꝑlia plura
ipso anno contra turcos egit. triūpho su
perans eos. de nobiliorib; occidendo &
capiendo; Dū aut̄ ꝓsꝑitate sua baldui
nus sic frueret. nunciatū ē ei godefri
dū frēm suū apud iherosolimā obisse.
anno scđo ab ihrłm capta. xv. k aug; Cū
cū ꝯꝑtū fuisset. q͂d eū omis popłs ihe
rosolimitanus expectaret. urbis scę reg
niq; regē futurū. iā de eo facta electio
ne. accepto consilio locauit terrā suā
quā possidebat. & cōmisit cuidā balduino
cognato suo; Et colligens exercitulū suū
de. ccc. fere militib;. s; de peditib; septin
gentis it suū iherosolimā iturus. vi. nonas

octob incepit; Non nulli mirabantur quod cum gen
te tam pauca erat ausus incedere per tot hostium
regiones. quia propter de collegio nostro plerique
nobis nescientibus latenter tremebundi et timi
di recesserunt; Cum autem hoc comperissent turci et
saraceni. congregauerunt de regionibus suis eq
tes et pedites. quotquot potuerunt et ubi magis
nobis officere arbitrati sunt armati obuiam
in stiterunt; Nos quidem per antiochiam iuimus. de
inde ante laodiciam gibellumque nec non tri
poli. eracleam et tortosam atque archos oppidum
transiuimus; Ubi rex urbis illius baldunino
comiti hospitato in suo tentorio panem in
mi. mel siluestre ueruecesque legauit. et man
dauit ei quod ducach rex damascenorum. et
ginahadole alter admiratus cum turcis multis
et saracenis arabibusque in uia qua ituros nos
sciebant. nocturnus iam expectabant; Quod
licet non omnino certum crederemus. postmo
dum tamen uerum esse probauimus; Erat enim non
longe ab urbe baruth scilicet quasi miliariis quinque
distans transitus unus iuxta mare nobis et
aliis euntibus ineuitabilis. et exercitum

cuius transitus angustissimus. quem si
hostes inde premuniti transitum prohibere
voluerint. nullatenus centum milia ingre
di potuerunt. quin centum aut lxta viri armati.
in introitu eius artum in obtineant; Quo circa
nos gentem videlicet tam parvam intercipere un
dique et occidere inimici nostri contra nos illic
congregati speraverunt. nos autem illuc usque per
venimus; Et cum precursores nostri predicto me
atui appropinquassent. viderunt de turcis illis
plures ante ceteros contra nos procedentes.
adventum nostrum sollerter explorantes et presto
lantes; Quos cum speculatores nostri viderunt
intellexerunt inimicum maiorem gentem hosti
um in loco iam ante fato instare. quod mox
per nuntium unum balduino notum fieri non
distulerunt; Quod cum audisset. ilico militiam
suam quantacumque per acies divisam competenter
ad preliandum ordinavit; Et vexillis leva
tis paulatim contra eos progressi sumus. et
cum bellum fore certissime crederemus.
cordibus puris compuncti. auxilium domini
devote cum precibus postulantes ad eos

peruentis accessimus. Mox contra precursores il
los [illegible] nostris [illegible] cepit, unde
plerique occisi sunt et eorum de nostris quamplures militibus
[illegible] ubi unam amiserunt. Et cum certamen illud
non diutius ab utraque parte dimisissent, sumpto
consilio iussum est castra figi, ubi propius
hostibus eramus, ne uideremur ab eis timi
dis fieri, si locum illum tanquam refugi re
linqueremus. Sed aliud monstrauimus, ali
ud uero cogitauimus; audaciam finximus, sed mor
tem metuimus. Difficile fuit remeare sed
difficilius ante ire. Ab hostibus illis undique
obsidebamur; hinc isti marinis nauibus, hinc
illi accelsis montibus nos incessanter coerce
bant. Illo die tam homines quam iumenta ni
chil boni alicuius uel quietis baldwinus
nocte etiam tota extra papiliones nostros perui
giles omnes languimus. Mane autem facto sumpto
consilio uel ut uinceremus uel moreremur, tentori
is collectis, propere reuerti incepimus,
iumentis oneratis preeuntibus, militibus uero sub
sequentibus et eorum custodibus. Turci uero cum
uiderent nos ita summo diluculo regredi

confestim descenderunt ad persequendum nos tan
quam fugitivos; Alii quidem per mare cum
navibus; alii vero post nos per viam qua ibamus;
alii per montes et colles tam equites quam
pedites; per angiportum sicut oves ad ovile
nos ante se minabant ut excursa planitie
quadam quae ibi inerat in exitu angustissimo
inter salum et montem ad interimendum facile
nos interciperent. Sed non sicut rebantur contigit.
Nostri vero viri statuerant dicentes: quod si in
platea illa patula illos nos persequentes in
tempore poterimus, iuvante deo ad detri
mendum eorum grande revertendo etiam
eos excursione recuperabimus; Iam e navibus
ad terram prosiliebant, et incautos prope ma
re euntes eis insidiantes ensibus decol
labant. Itaque in planitie derelicta post nos
milites descenderant et sagittas iaciebant
insuper undique vociferantes, et tanquam
canes adversum nos ululantes convicia
bantur nobis; Quid autem narrabo? Nusquam
erat nobis locus in diversorio, nullaque
mortis excussio. Sed magnae dei clementiae

atq; potentie de celo p(ro)spiciens humilita
te(m) n(ost)ram atq; angustia(m) nec n(on) p(er)iculu(m).
q(ui)a p(ro)pt(er) ei(us) amore(m) (et) serviciu(m) sic incidera
mus. mot(us) pietate q(uonia)m (con)tra suus p(er)sens sub
uenit. militib; n(ost)ris tante p(ro)bitatis auda
cia(m) misericordit(er) (con)stituit. ut recursu re
pentino sic p(er)tinacit(er) cursu turcos
in fuga(m) mitterent. ut nu(m)qua(m) ulterius
animu(m) defendendi se resumere possent.
T(un)c alii de rupib; altis ultro in p(re)cipiti
u(m) sederu(n)t. alii u(er)o q(ui) potueru(n)t haud lente
ad locu(m) saluationis fugeru(n)t. alii aut(em) con
secuti gladiis p(er)empti s(un)t. T(un)c uideretis ua
nes p(er) mare celerit(er) p(ro)pt(er) nos fugere. q(ua)si
possemus eas manib; cap(er)e. p(er) montes q(uo)q;
(et) colles alii cito pede fugebant. Itaque
de tanto trophe[o] gl[or]iantes. ad clientela(m) q(ue)
q(ua)drupedia in uia onerata inter(i)[m] custo
diebant. letabundi regressi s(un)t. Laudes
d(e)o t(un)c gaudent(er) egim(us). q(ui) in necessitate tan
ta anxiis nobis adiutor claruit magnifi
ce. O q(u)am magnu(m) miraculu(m) (et) memorie co(m)
mendandu(m). O q(u)am admirabilia s(un)t facta d(e)i.

Victi eramus. et iuncti uicimus. Sed nos non
uicimus; Quomodo non uicimus. Vicit enim u
nus qui solus est omnipotens; Quia si etiam deus pro nobis.
quis contra nos. Vere pro nobis et nobiscum fuit.
complens in nobis quod per prophetam suum israhelitis
dixit; Si precepta mea seruaueritis hoc do
no uos ditabo. quod persequentur quinque de uobis
centum alienos. et centum ex uobis decem mi
lia; Et quia in seruitio dei laborem multi
modum die noctuque tolerarunt. superbia eorum
perfidorum merito cassauit. et quia ei deuote
famulabantur. humilitatem eorum respexit.
Tunc autem tabernacula iussu principis defix
a sunt. ubi ante domnum balduinum plerique
turci diuites qui uiui capti fuerant ad
ducti sunt. et spolia occisorum. arma quoque allata
equos cum sellis et leripatis aureis simul illuc
adduxerunt. Nocte illa transacta mane, per
astutius consultum fuit retro recessimus usque
castellum quoddam uastatum ubi die illo cum
equi et cetera queque turcis ablata equo
iure militibus diuisa fuissent nocte illa
sub oliuis in uirgultis quieuimus. Summo

aut mane rex balduinus probitate solita
complectens suspitus de multis; suis quit no
luit. uelociter usque ad meatum tam ociosum
unde satis fatum est abiit. probaturus si ad
huc tunc ibi essent; Qui cum illuc usque
peruenisset. et exeis nullum ibi repperisset.
quia pretimore et desolatione omnis affugerant
inde laudes domino dedit. moxque in cacumi
ne ipsius montis ignem accendit pro signo ut
sit. ut nos qui in hospitio remanseramus
uiso illo fumo supra montem eminente.
statim illos qui pretimuerant prompte sequeremur;
Quo facto et nato fumo illo dominum inde lau
dantes. quantotius exploratores nostros secuti
sumus. et uiam maris liberam et aptam inue
nimus; Illo die prope urbem illam que dicitur ba
ruth hospitati sumus; Quo audito admira
tus urbis illius balduino stipendium diuer
sum nauigio misit. quo satis egebat. quam plus
pro timore quam amore hoc fecit; Similiter
de ciuitatibus ceteris idem sydone et tiro. sa
gitta. et sur. et achon. iuxta quas transiui
mus. panem et uinum emiserunt. amiciciam fin

gentes s. cor nequam habentes; Castrum uero caypham iam possidebat tancredus. quod eo anno ipse cum ierosolimitanis ui comprehenderant. et quia balduino tunc maliuolus erat. non in illud introiuimus. Tancredus quidem non erat tunc ibi. sed homines sui panem uinumque nobis foris uendiderunt. Transeuntes autem ante cesaream palestine. et ante assur. h. quod putant errantes azotum esse. sed illa ciuitas est inter ioppen et ascalonem. peruenimus tandem ad ioppen. ubi balduinum ad dominum regemque suum inhabitantes cum gaudio susceperunt. Et non mora ibi facta. ierusalem properauimus. Cumque urbi sancte appropiassemus processerunt ei obuiam clerici cuncti ciuitatis. tam franci quam greci atque syri cum crucibus et cereis. quem cum ingenti honorificentia uocibus altisonis deo laudes agendo. una cum populo uirorum ac mulierum susceperunt eum quem regem ciuitatis et regni iam predictum cum exultatione usque in ecclesiam dominici sepulchri deduxerunt. Huic celebritati patriarcha daibertus non interfuit. quia balduinus maliuolus ei erat incusatus

apud eum et maior pars cleri ac populi ci
uitatis exosum non habebat. Qua propter in
monte syon cum sede priuatus morabatur
et fuit ibi donec balduinus indulsit ei
delictum maliuolentie. Cum autem per dies vi
apud ierosolimam rege necessaria deten
ti fuissemus. et rex balduinus de negotiis
suis plurima explicasset. iter solitum preceptu
eius in expeditione ituri renouauimus. quem
necesse est omnibus hostes habentibus. ut
frequentissime eos omnimode coherceant. quatenus
uis certaminis tedio uel ui fugent. uel
ad pacis actionem adtrahant. Igitur balduinus
rex gente sua resumpta ascalonem profectus est
ante quam urbem cum se manifestaret. usque in
moenia foris instantes uehementer impulit.
Et quia oportunitas maius incipi tunc non
fuit. adtentoria iam fixa reuersus est. Sequen
ti autem die regionem appetiuimus ulteriorem
ut uictum nobis et bestiis nostris necessarium
in locis opulentis haberemus. et terras ini
micorum nostrorum uastaremus. Euntes ergo inue
nimus uillas. ubi in cauernis terre saraceni

incole regionis propter nos se occuluerant cum
bestiis et rebus suis. cum quibus cum vix aliquem
inde extrahere non possemus, accenso igni
intus in orificio caverne, tunc propter fumum et ca
lorem quem tolerare non poterant, foras alius
post alium paulatim exierunt. Erantque quidam exeis
latrunculi saraceni, qui rite Francis invisi inter
ramula et terram in insidias pretendere solebant
et perimebant. Quod cum a Syris quibusdam christianis,
qui cum eis in abditis illis latebant, eiusque
ville agricolis nobis intimatum fuisset,
quotquot huiuscemodi sontes christiani erant,
mox ut de cavernis exierunt decollabantur.
Syris autem christianis et coniugibus eorum et pu
eris pepercimus; de saracenis vero fere centum
occidimus. Tunc iussit rex balduinus Syros illos
ascalonem mitti, ne ibi aliquatenus perirent.
Et cum cuncta que illic invenimus annonam
scilicet et animalia comedendo consump
sissemus, et nichil amplius in regione illa
quod prodesset, quoniam antiquitus depopulata e
rat, invenire poteramus, accepto consilio
a quibusdam patrie peritis prius saracenis s.

nuy xpianis. qui loca culta & inculta lon
ge lateq; noscebant. in arabiā exercitū
min secedere statutū est; Et trans mean
tes montana iuxta sepulturas patriartha
rū. abrahe scilicet ysaac & iacob. filij
quoque et alim ioseph atq; & sare rebecce scārū
feminarū. ubi gloriose corpora eorum con
dita sunt. ab urbe ierosolima quasi miliariis.
xii. uenimus in uallē ubi sodoma et gomo
ra ciuitates propter flagiciū abhominabile percep
to diuino in abyssū subuerse sunt. ubi lacus nunc est
magnus longitudine pene miliariorum xx.
sex latitudine uero ut estimo uiite. adeo salsus
sicut ego fulcherius carnotensis in margine
illius descendens. gustu probaui. et amariore
ellebora inueni. ut nunquam bestia quelibet
nec uolucris de eo bibere queat. nec in eo
quelibet uiuens sit nec piscis conuersetur;
Unde uocatur mare mortuum. eo quod nichil
uiuū gignit; Iuxta quē lacū est mons
unus similiter salsus. non tamen totus sed loca
liter constans ut petra durissima et glacies
simillimus unde uitrū latine dictum est

hoc est salis gemma· quod multotiens ui
distis; Contio bisania lacum esse salsum eo
quod ex decursione imbrium densorum per mon
tem illum salis in ipsum lacum influentium sal
suginem glutit· et in eandem abyssum tam est
cauam mare magnum quod salsum est subtra
refluit; Gyrato autem capite loci· repperi
mus uillam unam situ gratissimam· et de fluc
tib; palmarum quos dactilos nominant ha
bundantissimam. quod libentissime comede
bamus. De ceteris autem reb; raro ibi inueni
mus· aufugerant enim arabes illi incole
iam prius de nobis exceptis quibusdam inopi
b; ut fuligo nigerrimis· quos etiam no
biscum ut alga spretos adducere nolui
mus· sed ibi dimisimus. Ex hinc arabie mon
tana intro ire cepimus· in quorum cau
nis die illo hospitia suscepimus. In sequenti
autem die cum montes ascendissemus· rep
perimus ibi uillas sed omni bono uacuas·
quia in aduentu nostro cognito· fugerant agri
cole omnes abscondentes se cum reb; suis
in cauernis montium; Quia obrem illic parum

pfecimus. ideoq; ppt̄e alias iter nr̄m
extendimus. ductorib; nr̄is ꝯriis. ubi postea
a nobis necessaria inuenim⁹. Inde aut̄
ulterius uallē illā de om̄ib; terre cul
tuū frugib; opulentissimā introiuim⁹.
in qua scs̄ moyses p̄cepto dn̄i uirga bis
silicē pcussit. unde fons uiuus ut le
git̄ tantus mox emanauit. ut ppl̄s
& iumta ex eo adaq̄rent̄. Qui nc̄ non
minus pfluit quā tē adeo ut adhuc
molendinȝ torrentis impetu uolubi
les fiant. in cuius riuuli alueolo ipse
ego Fulcherius eq̊s adaquauȝ meos.
Repperim⁹ ibi in montis apice monaste
riū in honore sci aaron factū. q̊ loco
cū dn̄o loq̇ solitus erat. nec n̄ moyses
& maria soror eī. Unde multū letaba
m̄. cū loca tā scā & nobis francis incogni
ta intuebam̄. Ulterius ū̊ pgredi ne
quiuim⁹. nā usq; babyloniā erat tr̄a
deserta & inculta. Uallis aut̄ hec bo
nis om̄ib; fertilis erat. S; q̇a in uillis
ceteris prius morā feceram⁹. incole

loci ablatis secū rebus suis & pecorib; ab
ductis quęcūq; potuerāt. q' a p̄scii de nobis
fuerant. in montiū diuerticula & in ca
uernas se saxenas intromiserant. quib; cū ap
propiarem;. audacter se defendebant. S; per
tres dies ocio facto. cū edulio nos & iumē
ta nr̄a refecissem;. die q'dā oportuno one
ratis quadrupedib; de cibariis necessariis
circit horā scdam cornu monente reci
duū tramitē resumi p̄ceptū est; Tē
iuxta lacū salsū remeauim; & p sepultu
ras patriarcharū iā memoratoꝝ. & p belleē
deinde p rachelis uxoris iacob sepulturā.
tandē die q° solsticiū hiemale accidit.
ierlm sane puenim;. Et p̄paratis ornamē
tis q̄ regi coronando conueniunt. pacato
q; daiberto patriarcha cū rege baldu
ino. & canonicis s; n̄ omnib; cū eodē dai
berto pacificatis. die q'dē natiuitatis
dn̄icę in basilica beatę uirginis marię
apud bethleē. ab ipso patriarcha una cū
epis cleroq; ac populo diligent assistente.
ipse balduin; in regē honorifice sacra

unctione sublimatus et coronatus est et
quod fratri suo predecessori non fecerunt qui ad buc-
clam te laudatum non fuit. Huic ratio-
ne sapientius confirmata fieri concer-
serunt; Dicebant enim; Quid enim obest ad
coronandum regem in ista ciuitate. si xpistus
dominus noster in urbe ipsa tanquam scelestus aliquis
spinis coronatus a nefariis iudeis fuit.
Quod dedecus ipse prius cum ceteris pluribus
opprobriis pro salute nostra misericorditer pertu-
lit. Corona quidem illa quantum ad intellec-
tum eorum non fuit. honoris nec regie potes-
tatis. immo ignominie et dedecoris; Sed
quod truces iudei ad uilitatem et ad dedecus
ei fecerunt. ad utilitatem et honorem atque
ad gloriam maximam uersum est. Rex etiam non
contra iussa dei perficitur. nam iure electus
benedictione auctentica sanctificatur et conse-
cratur; Qui cum suscipit illum regnum hono-
rem atque auream coronam. suscipit quoque iusti-
cie et dignitatis onus oportunum. cui
deus committitur a deo sollicitare populum ut iu-
re regat et conseruet eum. Sane potest

de rege sicut de ep̄o dicꝫ; Bonū opus de
siderat. qui regnū desiderat; In moder
nitate aut̄ illa susceptꝭ regiminis.
Balduinus adhuc paucarū urbiū ac
gentis sibi subdite possessor. ꝑposse su
o ꝑ ipsū hiemale tempus regnū suū
ab hostib; undiq; ꝓtexit. & quia cōpe
rerant. cū bellatorē eē ꝓbissimū.
quāuis gens eī rarissima esset. non ta
mē eū aggredi ausi st̄; Quod si ipse mi
litiā maiorē haberet. hostes suos li
bent̄ & uehement̄ appeteret; Adhuc
erat una ꝑ terrā peḡnus nr̄is omīb; ue
tita. sꝫ ꝑ mare uidelicet tā franci quā
italici seu uenetici. uel in una naui
uel duab; aut trib; aut quatuor int̄
piratas hostiles & ante ciuitates eorꝝ
uelificantes. satis timidi adusq; iop
pē dn̄o ducente ꝑueniebant; Quos cū
de partib; nr̄is occidentalib; uenire
ꝓspiceremus. extēplo eis obuiā corde
iocundo & desiderabilissimo ꝓcedeba
mus. & congaudent̄ acsi nr̄s ad litt’

eos suscipientes. unus quisque nostrum denationi
bus ac parentibus nostris quomodo se haberent dili
genter interrogabant. Illi uero nobis intima
bant. quantum in de sapiebant. Tunc de
prosperitate audita letabamur. de incommo
ditate uero tristabamur. hii ierosolimam ibant
sancta sanctorum uisitabant. dehinc in patria
sancta alii remaneant. alii in regiones su
as redibant. Et quoniam uel propter egestatem uel
propter occasionem aliquam necessaria sic abi
bant. remanebat tunc terra sancta gente ua
cua. nec esset qui eam apaganis defendere
posset. si christianos nostros aggredi perbe aude
rent. Sed quare non audebant. Tot populi tot
regna quare regnulum nostrum et popellum inuade
re metuebant. Cur de egypto dearabia. de
persida. demesopotamia. non coadunabant sal
tem centies centum milia pugnatorum. tam equitum
quam peditum. ut nos hostes tam sibi truces in
uiliter aggrederentur. et ut solent locuste in
numere messem in agello nos omnino consu
merent et destruerent. ut nec mentio de
christianis in terra olim sua ulterius fieret.

Non enim tunc habebamus plusquam trecentos milites et
tantum pedites qui Iherusalem et Ioppen et Ra-
mulam et castrum Cayphan custodiebant. Mi-
lites etiam nostros vix adunare aliquando au-
debamus cum insidias aliquas hostibus nostris affi-
nibus moliri volebamus, timentes ne interim
munitionibus relictis alii hostes dampnum
nobis molirentur. Vere liquet omnibus hoc
miraculum esse valde mirabile, quod inter tot
milia millium tam validi existebamus quod iam
dominantes eorum alios tributarios nobis faci-
ebamus, alios depredando vel occidendo
confundebamus. Sed unde erat hec probitas?
Vnde ue potentia ista? Vere ab illo proce-
debat cuius nomen est omnipotens. Qui populi sui
pro amore eius assidue desudantis non immemor
et non in aliquo nisi in ipso deo confidentis auxi-
lium ei pie impendebat. Quem mercedula
temporali prius aliquantulum letificabat,
posterius autem in futuro eterna gloria remu-
nerari spondebat. O tempora desiderio et
recordatione dignissima! Sepe autem
tristabamur eo quod amici nostri ac parentes

de plagis occidentalib; nec ꝑ terrã nec ꝑ mare
nobis adiutum festinabant. Formidabam⁹
enĩ q̃a hostes nr̃i scientes exiguitatẽ gen
tis nr̃e. quandoq; adunati accursu subi
to sup nos irruerent. ubi a nullo n̄ adeo
solo auxilio haberem⁹. S; nullꝰ metus nul
la inopia nobis esset. si tantũmodo gens
7 eq̃ n̄ de fuissent; Quã ob rẽ in expeditio
nẽ ire neq̃bam⁹. nisi cũ ꝑpe nos uel uersus
ascalonẽ. uel uersus assuth eq̃tabam⁹. & qui
in nauib; aliq̃ndo ad nos ueniebant. eq̃s
secũ adducere non poterant. ꝑ terrã u° nul
lũ adiutoriũ adhuc habere poteramus;
Nec nobis antiocheni. nec nos eis si opus
esset succurrere ualebam⁹; Tũc contigit
in mẽse martio tancredũ castrũ suũ cai
phan regi balduino relinquere. 7 antio
chiã cũ militia sua peditib;q; ꝑ terrã am
bulare. Miserant enĩ ad eũ legationẽ an
tiocheni ciues. q̃ urbẽ ipsã dño suo boe
mundo q̃ adhuc in captione turcoꝝ te
nebat. custodiebant. Et q̃m indigebant
aliq° uiro ualido. q̃ antiochie principari

posset. quoadusque boemundus de captione quando
que exiret. electus est tancredus qui cognatus ip
sius boemundi erat. ad principandum urbi et pa
trie ab ipsis ciuibus. Illuc itaque iuit et honorem
illum ut dictum est ab eis suscepit. tali condi
tione quod si quando forte de captione boemun
dus exiret. quod accipiebat ei redderet. aut u
ni de fratribus boemundi si expediret. Apud por
tum quidem laodicie per ipsum tempus brumale hie
mauerat stolus gentis ianuensium uel ita
lorum. qui cum uiderent tempus uernum prout opor
tebat adnauigandum esse tranquillum. uentum
prospero usque ioppen nauigauerunt. Et cum portui
applicuissent. gaudenter a rege suscepti sunt.
et quia prope erat pascha non ibi morati sunt. sed na
uibus suis ad terram tractis. ierusalem rex et cau
te ipsi ceterique letantes properauerunt. Consuetu
do est autem propter ignem celestem qui ad sepulcrum
dominicum unoquoque anno descensibilis celitus
nutu diuino in lampadibus in uigilia pasche
solet accendi. ut quicumque intra monasteri
um illud sanctissimum inesse possent. de illo
toto ipsius uigilie supplicationum et oratio

uacantes. Lum(en) illud adeo intuendu(m) deuo
te cuncti expectent; Et cu(m) illo die basilica
illa s(an)c(t)issima de tanta gente plenissima ex
titerit. hora(m) circit(er) tercia(m) iussu(m) est a patar
ca offitiu(m) diurnu(m) a canonicis incipi; Ac lecti
ones lecte s(un)t alt(er)nati. prius latinis latine pos
terius u(ero) grec(is) grece identide(m) q(uo)d latin(us) lege
rat. in pulpito relegit; Officiu(m) q(ui)ppe sic eis
explentib(us); ante hora(m) paulisp(er) nona(m). cepit un(us)
de grecis a parte una monasterii p(ro)xime ips
co uoce altisono kyrieeleyson exclamare. cui
stati(m) cuncti q(ui) aderant in simul eunde(m) can
tu(m) responder(unt); Ego aut(em) fulcher(us) q(ui) nu(m)q(uam) huius
modi symphonia(m) audiera(m). multiq(ue) alii timul
tu(m) hunc laudifluo moderni. oculis sursum
erectis. cordib(us) co(m)puncti de t(er)ra surreximus.
et lum(en) almu(m) alicubi in eccl(es)ia ia(m) accendi sp(er)a
uimus. S(ed) cu(m) sursu(m) ac deorsu(m). hac et illac hu
millimo corde intueremur. q(ui)a n(on)du(m) uenerat
non id uidimus; Cu(m) aut(em) uice t(er)na greco p(re)dic
to kyriel(eison) inchoanti. ceteri om(ne)s ide(m) excla
mando respondissent siluer(unt). et continuo ca
nonici offitiu(m) suu(m) ia(m) inceptu(m) decantauer(unt).

Interim deuoti expectabam⁹ ignē scm̄ · q̄ horā
circa nonā aduenire ritu solebat. Hec mul
to post sicut p̄mitus Kyrieeleyson decanta
tū fuerat · sic uice scđa repetitū fuit · nosq;
sono tantu concitati illā uice p̄cē laudifluā
p̄corī eā inchoanti uoce celsa om̄s respondim⁹.
Et cū optatū ignē pleriq; tē uenisse sparem⁹ ·
cū n̄ uenisset silentio requieuim⁹ · clerici autē
lectiones & tract⁹ diurnos cecin(er)ūt. Cū u° hora
nona iā transisset · uice t̄cia uoce sublimi Ky
rieeleyson repetitū est. Tē patriarcha ñr sumptis
clauiculis reserauit ostiolū dñici sepulchri · &
ingressus cū lum̄ q° desiderabam⁹ non inue
niret · mox ante ipsū sacro scm̄ sepulchrū sup
plex adorandū flendo se p̄strauit · poscens om̄i
potentis dn̄i miserationē ut ignē olī con
suetū a poplō suo supplicante tā desideratū
emittere dignaret̄. Nos q°q; cuncti Kyrieel' al
te concrepantes · dn̄o supplicabamus expectā
tes q° patarcha de sepulchro regrediens · lu
m̄ ut sperabamus inuentū a dn̄o missū nobis
om̄ibus manifestaret. Sed cū illic diu p̄ces su
as plorando fudisset · & q° poscebat non in

petiasset. tristissimus ad nos inde exiens
ignē non in uenisse monstrauit. Quo cog-
to: p̄territi & contristati ualde sumus.
Iā ego ipse cū quodā patriarche capella
no in locū qui dicitur caluarie ascenderā
scrutans utrū illuc ut interdū solebat
ignis ipse uenisse nec ne. S; nec huc. nec
illuc t̄c uenit. Iterū aūt kyrieel sedulo
repetitu altn̄antib; modis deuotissime
ad dn̄ iubilare altius solito cepim. O quant
erat clamor ad dn̄m. quanta suspiria.
quantus luctus. Plorando quippe kyrieel cunc
ti cantabam quod cantando misediā dn̄i
exorabam. exoratores aūt quod querebam
impetrare t̄c nequiuim. Iā ad uesp ascebat.
iā dies in clinabat. Et cū sparem quod p̄pt
peccata nr̄a hoc contingeret. quod in an
nis p̄teritis nūquā euenerat. meditat
est unus quisq; in corde suo emdare quod
contra dn̄ deliquerat. Qua p̄pt quidā discor
des qui monasterio in erant. patarcha re
conciliante concordes facti sunt. oporte
bat enī ut pax sine deo nichil placet

nobiscū esset. ut & nobis pacatus & p amore
eius emendatis. libentius supplicationi
nr̄e intenderet; Et cū adhuc post hec
p̄ces nr̄as non exaudisset. cogitauimus in
tra nos ⁊ pleriq; prudentiorꝫ dicere cepert
q̄d forsitan disponente dī puidentia nūq̄ᵃ
amplius ignis ut solitus erat q̊dā ueni
et. quī necesse erat in annis p̄teritis. cū
ibi xp̄iani greci uidelicet & Syri pauci
sint incole essent. ut ignis ille sicut con
sueuerat unoq̊q; anno ueniret. quasi
in uno anno deficeret q̄n ueniret ꝓtin?
a paganis hoc exp̊rantib; & inquirentib;
om̄s decollarent; Hc̄ aut̄ q̄a hic omino o
ptulante dō securi sumus. si n̄ ueniret
mori n̄ timem?; Hos etiā acsi successores
ipsius ignis acsi dicere fas est. hic sunt
qui xp̄ianos illos q̊s hic inuenim?. ⁊ nos
met ipsos cū ipsis dō iuuante agente
pagana ꝓtegimus; Quod nisi ds̄ eos inui
bilit̄ sic consolaret. nullū ex eis hic in
uū inuenissemus; Que ꝫ necessitas nos
cogit. ut ignis ueniat. hec uerba &

bus equipollentia sapientiores scilicet cleri-
ci . minus sapientibus demonstrabant . ignoran
tes quid deus facturus esset. Erat tamen aliquod so
latium . quod eos iam ualde desolatos consolaretur.
Accepto igitur consilio iam nocte imminente
precepit omnibus patriarcha : ut de monasterio
exeuntes . ad domos uel hospitia sua abirent.
ut locus sacro sanctus tota nocte a cunctis uacu
us remaneret . ne quid spurcicie noxie forte
in aliquo homine uel in femina lateat . quod
uoluntati dei uel eius habitationi displiceat.
Sic preceptum est . et sic factum est. Ecclesia nocte
illa uacua remansit . in qua nec lampas nec
candela lumine accenso splenduerit. Mane
autem cum dies sancti pasche clarescere cepisset .
ad ecclesiam sancti sepulchri undique conuenerunt .
misericordiam domini adhuc expectantes. Et cum tunc
ad sepulchrum domini patriarcha ingressus fuisset .
querens an ignis adhuc inesset . cum non
inuenisset regrediens doluit. Sed tunc ipse
cum ceteris assistentibus motus statim sermo
ne illo euangelico quo dominus dixit . petite et acci
pietis pulsate et aperietur uobis . ad huc

cessare noluer. In terum ipsū dnm̄ hoc insi
nuantē & non mentientē: p̄ce multifaria
pulsarent. ut forsitan quasi ppt inpbitatē
clamoris eoꝝ excitatus. aures sue pietatis ad
eos inclinaret; Fecer qdē tn̄ pcessionē clerus
& maior pars populi. rex & pceres sui pedib;
nudis ad tēplū dnīcū. & ubi scilicet intēplo
regi salomoni dns̄ pmisit se exauditurū. cū
ipse salomon ibidē dnm̄ dep̄caret. qd si po
pulus ad scūariū illud peccati sui penitens.
deuote oraret abeo exaudiret. orationes suas
fuder ad dnm̄. ut misericors misericordit
ignē illūd emittere dignaret. pq tot homi
nes dolore tanto affligebantur & desolabant.
Dū aut in tēplo illo dnīco gens nrā sic oraret
in monasterio scīssimi sepulchri similit greci
ac syri q ibi remanserant. ū minus idē sepul
chrū cū pcessione sua circūgirantes. orationi
uacabant. qui p̄nimio dolore genas suas & ca
pillos suos ululando decerpebant; Cū g popls
nr oratione sua in tēplo expleta ad ecclā scis
simi sepulchri redissent. antequā ianuas in
troissent. nunciatū est patarche & ceteris

ignē desideratissimū iā in lāpade una ante ipsū
sepulchrū celitus gr̄a dei accensū fuisse quē ꝑ pi-
us astantes ꝑ fenestras quasdā rutilare iā uide-
rant; Quod cū patriarcha audisset· quā citius
potuit illud letus ꝑperauit· & cū de clauiculis
quas in manu sua gestabat· ostiū sepulchri re-
rasset· confestī uidit ignē in lampade quē
tā ꝑ optauerat splendere. Qua de re ualde leta-
tus ꝑtritus ante scm̄ sepulchrū grās dō red-
dens· se humiliter ꝓstrauit· postea uero accensus
illic cereo uno foras reuertens· diuinū lum̄
omīb; manifestauit; Quod cū uideremus qui aderā-
mus· omīs kyrieeleyson cū lacrimis exclaman-
tes· gaudio magno gauisi sumus· & quanto
dolueramus· tanto magis tūc de miraculo exulta-
uimus; Per totā extēplo ciuitatē laus iocunda
& clamor laudifluus ꝑinde sonuit· sonant
signa populis manib; plaudit· clerus letans con-
cinit carmina dulcisona· modulis alternantib;
symphonie miscent; Tenebamus unusquisq; in
manu sua cereū unū iā ad hoc ꝑparatū· ad
id lum̄ scm̄ suscipiendū. Videretis ꝑ spatium
hore· unius plura milia cereoꝝ in eccl̄ia sc̄a

ab ipso igne accendi. quia alius alii libens minis-
trabat. Ecce uere dies illa quam fecit dominus. exul-
tauimus et letati sumus in ea. et amplius quam
ad huc dixerim sollempnitas sollempnitatum die illa inter
nos claruit. quoniam cum missa dominica decenter celebra-
ta fuisset. et post missam sollempnizatum balduinus
rex qui eidem sollempnitati assistens. honore regio co-
ronatus fuerat. in templo salomonis prandium suum
festiue et decentissime expleuisset. nunciatum est
ei et ceteris aliis qui cum eo eramus. ignem sanctissimum
iterato aduentu in lampadibus duabus que in ecclesia
dominici sepulchri pendebant. diuinitus accensum esse.
Quo audito laudes inde cunctipotenti deo re-
tulimus. et quibus libuit statim coptures ad nouum
miraculum uidendum letantes cucurrimus. Deni-
que rex et alii cum eo nos subsecuti sunt. et cum in
ecclesiam introissemus. uidimus illico. ignem de quo
fatum erat. diuinitus in lampadibus accendi. et cater-
uatim unicuique lampadi accense plebem astare cum
cereis suis uel accendendis uel iam accensis. iubi-
lantem deo in uoce exultationis. Et alius alii cor-
de iocundo hec demonstrabat dicens. Ecce iam
hec lampas incipit illuminari. Alius nempe res-

pendebat. Ecce uideo alterā in qua iā flāma
rutilat. illic quidē circū sui illuminando. tu
autē hic tuū in flāma. Alius quippe dicebat. Aste
mus huic lāpadi. et expectemus paulisp. quō in
ea iā ignis insurgit. Nonne uidetis. quia ce
teris lāpades iā inflāmatę sunt. Vide et in
de. quomodo nulla iā fumus enubilat. nec autem
flāma exoritur. Taliter inquā letificauit dns
populū suū. qui dies pmiraculo tā glōso et de
more inmorē pmutatu. celeberrimus et memo
rialis a generatione in generationē pmanebit.
Peracta autē sollēpnitate paschali. regressus
est rex ioppē. Fecit tē ibi pactionē cū consulib;
stoli gentis ianuensis. de quo iā mentionē fe
ci. ut quādiu ppt amorē dni in patria scā mo
rari uellent. si iuuante deo de ciuitatib; pa
ganoꝝ aliquā obsidione coactā cū ipso rege
cōprehendere possent. terciā pecunię partē
hostib; ablata illi ianuenses uiri cōmuniter
haberent. rex autē primā et secdam uicū unū
insup in eadē urbe sic capta in hereditate ip
si perhennit sibi optinerent. Quod cū sub
pignore fidei abutraq; parte confirmatū fu
isset.

in chilate castrū q(uo)d arsuth vocatur· obsederāt tā
p(er) mare quā p(er) terrā; S(ed) cū inhabitantes saraceni
sentirent· se ulterius nullomodo a xp̄ianis posse
defendi· p(er) locutione apud regē sapient(er) facta·
in die tercia castrū regi reddider(unt); Timebant
eni(m) si francor(um) gens p(ri)us caperet eos· sicut in ieruso
lima de ceteris saracenis fecerant· sic de eisdē
facerent· & nullus eor(um) manus euaderet fran
cor(um) q(ui)n gladiis eor(um) p(er)imerentur; Et q(ui)a sane cas
trū reddider(unt)· rex eos cū pecunia sua tota uiuos
abire p(er)misit· quos sub pactione p(ri)mit(us) inde facta·
usq; ascalonē salue conuiari fecit; Tc̄ inde leti
effecti· laudes dn̄o dō exsoluimus· q(u)o opitulante
sine occisione n(ost)ror(um) hominū· munitionē tā no
bis aduersā cōprehenderamus· cuius inhabitato
res totiens de xp̄ianis n(ost)ris p(er)emptis· nos tristissi
mos fecerant; Quod castrū tā odiosū in p(re)terito
anno dux godefridus cū exercitu suo obsederat·
s(ed) id capere nequiuit; Iā tam(en) tc̄ inti n(ost)ri cū eodē
duce godefrido· cōminus cōplectebant(ur) muri
p(ro)pugnacula· cū fortuitu turris lignea form
secus muro adiecta· p(re) multitudine in eā ascen
dentiū frustata cecidit· unde fere centū ex

nostris de ea ruentes insanabiliter lesi sunt; Hi enim ibi
retinuerunt paucos de nostris saraceni, de quibus seuissi
me xpianis exterius uidentibus in cruce pepen
derunt, et ibi sagittauerunt; Quosdam autem occiderunt,
quosdam uero uiuos uiliter apud se detinuerunt; hos igitur
nefarios reseruauit nobis dominus noster ad destru
endum et exheredittandum, de quibus plures die illo
quo castrum egressi sunt, ascalonem adeuntes, in uia
ipsa capita sua dereculis suis onerati, siti ex
tincti sunt; Cum autem hoc opus sic expleuissemus,
cum gente sua rex arsuth oportune uenisset, con
festim cesaream palestine adiuit, quam obsidione
circumdedit; Sed quia ciuitas illa muro ualde
fortis erat, nec saraceni intra menia securi
uoluerunt eam reddere, nec gens nostra in incerto po
tuit eam comprehendere, Tunc quidem iussit rex petra
rias fieri, simulque unam turrim ligneam de remi
gibus et malis nauium fabre compactam, quia mate
ries huiusmodi deerat, non enim in prouincia
illa longe arbores haberentur; Hec uero ualde bona
fuit, quam composuerunt artifices propter extimo mu
ro excellentiore altitudine .xx.ti cubitorum, ut
cum usque ad murum perfecta protraheretur, milites

nostri in eam accensuri, de summitate eius sa
gittas et lapides hostibus intus plurimos
iacerent, quatenus cum talem murum de sa
racenis iaculantibus vacuaverint, ingressi
sibi liberum adquirerent. Sed et petrariis inte
rim muri vel turrium propugnacula lapi
dantibus, cum assultu vehementi circumqua
que gente nostra impetente, dei auxilio fa
vente civitatem comprehenderent. Cum autem
per quindecim dies obsidionem tenuissent, et
cum petrariis arces in muro celsiores ali
quantulum lesissent, et adhuc turris
illa lignea de qua prefatus sum perfecta non
esset, propter quia deo favente urbem capere
sperabant, mora eos fastidiente noluit to
lerare diutius probitas Francorum, quin abs
que illa turri et ceteris supplementis,
die quodam venientes civitatem ausu mi
rifico mutuo se cohortantes cum scu
tis et lanceis assilirent. Saraceni vero
defendebant se quantumcumque poterant,
et cum petrariis et arcubus genti nostre ob
sistebant. Franci autem quorum animus erat

eis erectis citissime scalis quas ad id opus
preparauerant per eas murum summum probitate
mirabili conscenderunt et quos ibi obices sibi
repperierunt protinus gladiis perimerunt. Cum ergo sarra
ceni gentem nostram sic efferatam uiderent ur
bem super eos ingredi ubi diutius uiuere spera
uerunt illuc quantocius fugerunt. sed nec huc neque
illuc delitere potuerunt quin morte merita
trucidarentur. De hominibus uix aliquem pau
cos tamen uiuos retinuerunt. Feminis uero pluribus
pepercerunt quatenus ancille sibi effecte mo
las manuales semper uoluerent. Quas cum ce
pissent alii aliis tam turpes quam pulchras
inuicem uendebant masculos quoque. Admiratum
urbis et episcopum sarracenorum quem archadium
nominant cepit rex uiuos. ut redemptio
nem de eis acciperet. quos diuites sentiebant.
O quanta pecunia in urbe est rapta.
unde multi pauperes facti sunt locupletes.
Vidi multos ibi de sarracenis occisos ig
ni comburi. quorum fetor nos nimis ange
bat. hoc autem fiebat propter bisantios quos
ipsi improbe glutiuerant. ne de pecunia

sua uel quã si possent aliquid inuenire
possemus. q̊s quidã bisantios in ore suo
iuxta gingiuas abscondebat; Vnde con
tingebat cũ q̇s nr̃m sup collũ sarracenũ
feriebat. mox aut. x. aut. xvi. bisancios
ab ore foras excutiebat; femine quoq;
eos im pudent̃ intra se occultabant. q̊s
& nefas erat sic occultare. & turpe est
satis rectare; Cũ aut̃ tã cesarea q̃
de omnib; que in ea reppimus p̃ut pla
cuit. egissemus. & archi epm̃ in ea p̃fe
cissemus. relictis ibi paucis ad custodi
endũ urbẽ festinauimus om̃s ad ciuita
tẽ rannulã. ubi xxx iiis. dies expecta
uimus p̃liũ ab hostib; inr̃is ascalonensi
b; scilicet & babiloniis. q̇ apud ascalonẽ
congregati. ad expugnandũ nos se para
bant; S; q̇a gens rara eramus contra
eos ire metuimus. ne forte cũ ante ur
bẽ eoꝝ scilicet ascalonẽ eos impeterem̃.
intra aggeres & mema sua nos adin
teritũ ipsi intciperent; Qua ꝑpt nos appe
tere renuim̃. qm̃ hoc futurũ ẽẽ sparauim̃.

Quoꝝ calliditate cōpta tā diu nos ante ia
mula eos opti sumus. usq; dū animis eoꝝ
marcescentib; venire contra nos dimiser=
et multi ex eis stipendioꝝ egestate facti
dti ab exercitu discesser. Quo audito nos
ad ioppen remeauimus. et inde dno laudes
dedimus. eo qd ab infestatione eoꝝ sic libe
ri facti eramus. Cū aut postea improbitati eoꝝ
aurib; intentis p. lxxa dies aliquantulū qeti
pmansissemus intimatū est regi balduino
aduersarios nros animositate iterata conci
tari. q' iā coaduuatius nos appetere accele
rabant. Hoc audito fecit congregari gentē
suā. quātā habere potuit de ierosolima. et ty
beriade. et de castro cayphan et de cesarea.
Et quia necessitas nos angariabat p multi
b; qs non habebamus. in momentu regis baldu
ini fecit de scutigero suo quicūq; potuit
militē. Fuer itaq; milites viri oms simul
cc. lxa. pedites ū nongenti. q' aut contra
nos xi. milia militum et xxi. milia peditū
erant. Hoc quidē sciebamus. s; qa nobiscū
dnm habebamus. eos adire n formidauimus.

Nec enim armis nec in multitudine gentis con
fidebamus. sed in domino deo spem nostram posueramus.
Magna audacitas. immo amor et caritas. qui pro
amore illius mori parati eramus. qui nobis
misericorditer est mori dignatus. Iuimus igitur ad
prelium. quo rex fecit deferri illud dominice cru
cis ligni. quod nobis prebuit salubre solatium.
Die quodam de ioppe exiuimus. sequenti uero
contra eos pugnauimus. Cumque eis appropiaremus.
illi similiter nobis nescientibus appropinquabant.
Precursoribus autem equitum uel exploratoribus uisis.
ceteros subsequentes non longe esse intelleximus.
Et cum rex balduinus ulterius cum quibus
dam de suis post exploratores pusillum progressus
esset. prospiciens uidit centena equitum mane ip
so tempore in campis illis candescere. Quod cum uidis
set. mox equo calcaribus puncto. ad nos pos
teros rediit. et quod uiderat cunctis mani
festauit. Unde tunc exultare cepimus. qui an
tea dubitabamus utrum pugnaturi contra
nos uenirent. quod si ad nos aduenirent. nos
quippe ad eos iremus. Sed melius nobis erat in
planis amplius contra eos preliari. ut cum

uicti essent dn̄o suffragante· longior eis fuga
fieret· ut antequā ascalonē ꝑuenissent· mul
ti ex eis fugaces ꝑimerentur· qui uiui remane
rent si ante menia urbis bellū fieret; Iussit
aūt rex milites citissime armari· quib; ar
matis & decent aciebus ordinatis· in manus
dn̄i nos cōmendantes· aduersus eos eq̄tauim;
Abbas q̄dā uir uenerandus· crucē dn̄icā in
manib; suis deuotissime gestabat; Tūc rex
milites suos his uerbis pie affatus est; Eia
milites xp̄i confortamini· & nolite timere·
estote fortes in hoc bello· & pugnate ꝑ ani
mab; uīs ad exaltandū nom̄ xp̄i· cū dege
neres isti semꝑ exprobrant & contradicunt·
non credentes dei incarnationē neq; resur
rectionē; Quod si hic interieritis· uere beati
eritis· iā iāq; celestis aule ianua uobis ap
ta est· quā cū ingressi fueritis ꝑhenniter
gl̄abimini cū scīs; Si aūt uictores uixeri
tis· int̄ xp̄icolas om̄s gl̄osi fulgebitis· at si
fugere uolueritis francia longe nimis est;
hoc dixit· & hoc a cunctis confirmando lau
datur; Ad pugnā ꝑpꝑant· cunctos tedet mo
ra ualde· quo feriat uel quē subruat· iā

cogitat omnis; Ecce gens dira occurrens nobis
dextra leuaq; uehementer in nos irruit. gens
quoq; nr̄a licet paucissima. p sex acies tam
diuersa. tāquā solent aucupes in multitudi
ne auiū. intra cohortes eoꝝ ingentes adiu
ua ds̄ exclamando se inmiserūt. Quoꝝ multitu
do in tantū nr̄os ēē obduxit. ut aliquādo uix
alt alterū uidere posset. Iāq; reppulerant
atq; quassauerant duas de acieb; nr̄is ante
riorib. cū rex balduinus festinans negotio
tanto a postrema parte subuenit. Nā ubi
spectauit & cognouit uirtutē hostiū uali
doꝝ. accelerato cursu cū scara idē acie sua
īpetui nefandoꝝ uiriliter se obdidit. & corā
pncipib; scilicet admiraldis. hasta uibrata
in qua signū pendebat albū. ictu lanceę p
cussit arabē unū. in cuius corpore actā
p cipitato illud reliquit uexillū. lanceam
aūt illā inde extorsā. ad ledendū ceteros
pmptissime detulit. Hinc isti. hinc illi for
titer pugnabant. Videretis utiq; hore min
imo spacio. multos eqs supra sessorib; uacu
os. terrāq; descensis ⁊ pugilionib; atq; sar
racenis. tā mortuis quā uulneratis nimis

occupatam. Aderat ibi crux dominica: inimicis Christi
contraria: contra quam pagani propria gratia Dei
prevalere nequiverunt. Sed tamquam presentia ipsius ve-
recundi effecti non solum nos invadere di-
miserunt. Sed et pavore celitus percussi omnes in fugam
celeriter versi sunt. Et qui maluerunt fugere quam
certo mori qui equum habuit velocem fugiendo
evasit mortem. Tot scuta rotunda: tot arcus
et sagittas tot enses et lanceas et alia multa:
que in campis timidi iecerant: colligere tedium
erat. Totque corpora que ibi iacebant exanimata
siquis vellet numerare in computatione defice-
ret. Fertur tamen quinque milia ex eis tam de mili-
tibus quam peditibus ibi peremptos fuisse. Dux etiam
militie babiloniensis qui eos illuc ad prelian-
dum adduxit cum ceteris trucidatus est. De
nostris autem lxxx milites perdidimus; de peditibus
vero magis. Vere probissime se habuit rex Baldu-
inus die illo in prelio: optimus consolator vigi-
dusque percussor extitit. Milites quoque sui licet
pauci erant optimi. Certamen illud non fuit
diu anceps: illi enim tempestive fugerunt, hii vero eos
prompte fugaverunt. O bellum in sontibus odiosum et
in tuentibus perhorrendum: bellum quidem minime bel-

lum

nã p antifrasin est dictũ; Bellũ cernebã: mente nu
tabã ictus timebã; Omns in ferrũ ruebant: ac si
mortẽ nũquã metuerent; Vna calamitas: ubi
nulla caritas; fragor erat nimis: demittus utro
rũq; percussionibus; hic pcutit. ille corruit. hic
nescit misericordiam: nec ille querit eã; Mens refu
as git humana: ubi tanta cernit miseria; Mirabi
le autẽ est dictu; In capite uicim⁹: in cauda ũ
supati sumus; In cauda xpiani ruunt: in capite
autẽ sarracenos uincunt. Hos fugauim⁹ ad asca
lonẽ. illi pfectis nris mox exstauerũt usq; ioppẽ;
Itaq; neq; nos neq; illi: rei exitũ die illo sciui
mus; Cũ autẽ occidendo rex & sui sufficienter
eos effugauissent: & campos de illis prius exina
nuissent: pcepit rex ut in eorũdẽ tentoriis que
fugitiui pagani reliquerant: nocte illa quiesce
remus; Iussit: & factũ est; Septimo idus septẽ
bris plũ istud actũ est. anno ab urbe ierlm
capta tertio: indictione viiii concurrente i;
Sequenti autẽ die cũ in papilione suo rex
& sui: missã de natiuitate almę uirginis
marię audissent: oneratis iumentis de reb;
hostiũ suorũ: pannis scilicet pane. annona.
farinaq; pceptũ est a rege cornib; monentib;

ioppē regredi, Et cū sic reuertem(ur) iā securi
de inimicis nr̄is in p̄lio sup̄atis. uener(un)t nobis
obuiā q(ui)ngenti milites arabes catuati q(ui) die
q(u)o bellō egimus ante ioppē nobis nescientib(us)
cucurrerant. & p̄dā ibi inuentā s(ed) paucā
arripuerant. s(ed) & die seq(ue)nti mane simul(i)ter
ante ioppē astiterant. S(ed) cū nichil sibi p(ro)ficere
possent. regredi ascalonē ceper(un)t. hii ut dixi
nobis obuiā uener(un)t. q(ui) cū nos sic regredientes
p(ro)cul aspexissent. suspicati s(un)t nos ēē de gente
sua. q(ui) nobis omnib(us) in p̄lio p̄emptis libere &
secure reliq(uo)s xp̄ianos uersus ioppē appetere
uellent. Qua de re mirabam(ur). q(uo)d tā nobis app
piarent nos cognoscentes. donec certa inua
sione milites nr̄i eos aggrederentur. Tūc in
teritis de illis huc tres illuc iiii. huc decē
x. illuc xv. uel xx. ante nos sparsi fugere. &
qui non habuit sonipede agillimū. caput
suū francis reliq(ui)t truncatū. Et cū uia nr̄a abes
honorabilit(er) sic expedita esset ioppē tandē le
tant(er) p(er)uenim(us). S(ed) quanta fuit exultatio atq(ue)
simul iubilatio apud ioppē. cū uidissent
nos remeare signis erectis. q(ui) urbē custodie
rant & remanserant. cū ad bellū p(er)rimus.

Accurrerant eũ primitus unus. postmodũ alter de pre-
lio cursu fugaci; qui dixerant regẽ balduinũ in
bello cũ suis omnib; a sarracenis omnino deuictũ
fuisse. & tandẽ fortassis a tanto congressu hosti-
ũ nos undiq; grauante omis perimi; Qua de re
ualidissime contristati. hoc uerũ esse opinan-
tes iã miserant inde ad tancredũ legationẽ
qui antiochie principabatur in breuiculo scriptã.
quã tanta quidã carinã suã ascendens naui-
gatione celerrima. trans fretando antiochiã
portauit; Istud quidẽ in legatione illa contine-
batur. Tancrede uir precipue. milesq; optime. ac-
cipe hanc scedulã. quã tibi qui ioppẽ inhabi-
tant prime legatũ festinũ mittunt. & ut ma-
gis scripture huic sigillate credas quã m
pro lege illã. quoniam prodolor rex iersm balduinus. qui
contra ascalonenses & babilonios bellũ init.
in congressu illorum diro deuictus. & forsan de
suis omnib; quos ad bellũ perduxit occisus est;
Nã qui calamitatẽ occisionis huius euasit.
ioppẽ fugiens hoc nobis quidã depromisit. Qua
propter uenio legatus. quatenus sumpto consilio
cũ familiarib; tuis coadunes gentẽ tuam
quantãcũq; potes. & properere succurrere

intaris genti dei ualde anxie· adhuc in pales
tina plebicule sup̄stiti; hoc dixit· ceteraq; que
dicenda erant; Et cū crederet uerū esse q̊d
mandatū erat p̄ tristicia grandi & dolore cunc
ti qui audier̄ tale infortuniū accidisse· la
crimari inde pie ceper̄; Cui negocio p̄ probabili
stati pollicitus est tancredus subueniendū;
Et iā se parauerant ad illud iter incipiendū
cū ecce alter breuigerulus alterā scedā p̄ori
dissimilē tancredo porrexit; Nā cū p̄lio facto
ioppē nos p̄uenissemus· audita legatione quā
imprudent̄ antiochiā missos gestauerat· ci
tissime misit rex alterā· quā tancredo missus
p̄tulit scriptā· & q̊d dolosis erat scriptū in
p̄ori p̄sperū omnino inuentū est in posteriori;
Tē g̊ q̄ de detrimento doluerant· de bono suc
cessu gauisi s̄t; O mira dī potentia; Non enī
in multitudine gentis s; in uirtute dnī eos
superauimus· & q̄a in deo sp̄abamus· desiderio
nr̄o non nos inminuit· s; magnificentia sua
pie beauit; Talit̄ miseratione diuina nr̄is ab
hostib; te erepti· ierlm̄ euntes rex & nos p̄inde
dn̄o laudes reddidim̄; Deinde p̄ viii· menses sine
p̄lis q̄ete p̄mansimus· usq; dū anni orbita

cunctis tempus reduxit estiuum. Iamq; maio
mense mediante congregati sunt iterum apud ba
byloniam. quos rex eorum misit huc. ut nos xpia
nos expugnando omnino destruere niterentur.
Erant autem simul .xx. milia militum. et .x. milia
peditum de sarracenis et ethiopib;. exceptis clitel
lariis. qui camelos asinosq; onustos minabant.
gestantes in manibus suis unusquisq; ad pugnandum
sua missilia. Hij quidem die quadam urbem ramulam
adierunt. ante quam tetenderunt sua tentoria. et messes
iam maturas circumcirca deuastauerunt. Porro habe
bant in arce una munita ciuitatis .xv. milites
quos balduinus rex ibi collocauerat custodes
et extrinsecus in munitione illa manebant sed
et agricole loci ipsius. Hos quidem ibi xpianos
conuersantes. quia inter ioppen et therlin ipsis
hostib; per sepe uias transcurrentib; et xpianis in
sidiantib; oberant. iam pagani precogitauerant
occidere. et turrim predictam diruere. Insuper ipsius
urbis episcopum qui cum clientela sua in monasterio
sancti georgii conuersabatur. quod ab urbe distat
duob; passuum milib;. comprehendere similiter
arbitrati sunt. Qui cum semel locum sancti in cursu
maliuolo circuissent. et paulopost usq; ad ur
bem

se retraxissent. hesitans eps cum fumos & flammas
ignium eorum prope urbem accensos pspiceret. ne forte
ab eis obsideret illico regi balduino qui ioppe in
erat. cita legatione mandauit. quatenus ei
festinanter succurreret. quoniam ante ramulam hospi
tati erant babylonii de quibus cohors una circa
monasterium sci georgii incursum iam fecerat. a quibus
etiam obsideri metuebat. Quod cum intimatum esset
regi statim sumptis armis conscendit in equum.
quem bucina monente secuta est militia eius.
Qui aderant tunc in ioppe milites quia plurimi qui
uentum prestolantes psperum transfretare & in
franciam repatriare uolebant. hi autem equis care
bant. quoniam in tempore pterito cum p romaniam pegre
pgebant. equos suos & uniuersa que habebant
amiserant. unde hic mentio interseranda est. Nam
cum exercitus francorum ingens ierusalem ibat. in
quo principes erant uuillelmus pictauiensis comes
ditissimus. & stephanus comes blesensis qui ab an
tiochia antequam a francis caperetur ut supius
scriptum est recessit. & hugo magnus qui post
eandem ciuitatem captam in gallias descendit. sed
& comes raimundus puincialis. qui apud con
stantinopoli moratus fuerat. iam de ierusalem re

gressus. nec non Stephanus comes burgundie.
multique alii nobiles adiecto sibi populo in nu
mero tam de equitibus quam peditibus. hoc conperto fuit
eis obstans Soliman turcus. cui Franci ut audis
tis niceam urbem abstulerant. et memor de tri
menti sui cum multitudine gentis sue occursu
bellico disposuit truculentum exercitum. et pene to
tum misit ad interitum. Set quia divise catervati
domino providente per vias plures incedebant. nec
contra omnes dimicare nec omnes occidere potuit.
Quia vero eos fatigatos. atque siti et labore anxios.
et belli sagittarii incautos conperit de illis tam mi
litibus quam peditibus magis quam centum milia
gladio peremit. De mulieribus alias secum abdux
it. alias vero occidit. Multi quidem per montana
et deserta fugiendo. siti et anxietate extincti
sunt. quorum equos mulos et mulas. iumenta et
ornamenta. peccuniamque multimodam que turci christia
nis peregrinis abstulerunt. recitare nulli est possi
bile. Ibi Willehelmus comes pictauensis quicquid
habebat perdidit. familiam scilicet suam et pec
cuniam. vix etiam mortem evadens. pedes tandem
et per miseria lugubris antiochiam pervenit. Cuius
angustie tunc conpatiens Tancredus. eum pie sus

cepit. et de bonis suis sub levavit; Quē dns̄
ita castigans castigavit. s; morti tradere
noluit; hoc utiq; nobis videbatur. ꝓpt pec
catū et supbiā ei et ceteris sic accidisse; Qui
aut̄ evadere potuer̄. usq; iherlm ꝑvenire. ul̄
ꝑ terrā uel ꝑ mare non cessaver̄. excepto hu
gone magno quē in tharso sepulchraver̄;
Qui cū antiochiā convenissent. alii ꝑ terrā
alii ꝑ mare. et sinū resūpser̄. pceres tamen
et quicūq; eq̄s habere potuer̄ ꝑ terrā libentius
ambulaver̄; Et cū ad usq; tortosā civitatē
ꝑvenissent. quā sarraceni contra nos tene
bant non morati sv̄. s; citissime ꝓbitate nīra
tā ꝑ terrā quā ꝑ mare urbē undiq; assiluert;
Quid magis in hoc morabor; Civitatē cōpre
hender̄. sarracenos occider̄. quor pecu
niā multā habuer̄; hoc expleto. tercia die
post hec inventus destipendio illic in uento
sarracinatis ire iussū est; S; valde molestū
cunctis fuit. cū raymundū comitē ibi re
manere audier̄. quē oms̄ secū iherlm itur̄
sꝑabant. ut eis pollicitus fuerat; S; q̄a noluit
ibi remansit. q̄d imputatū est ei ad blasphe
miā; Ultra deinde ꝓgressi. transier̄ castrū

archos. & urbē tripoli. atq; gibellū castellū.
usq; dū puener ad angustū meatū non longin
quū ab urbe baruht. Ibi rex balduuinus eos p x.
viii. dies expectauerat. custodiens inter̄ locū
ne forte sarraceni inde pstcū meatū pegrinis
phiberent. sicut prius eidē balduino fecerant.
hoc enī p legationes abutrisq; factas statutū
fuerat. Cūq; regē eis obuiū illic inuenissent.
congratulati st̄ nimis inuicē. & osculo facto
iocundo. post hec usq; ioppē puener letantes.
ubi iā adventauerant qui p salū nauigauerant.
Et cū ppe esset pascha. iherlm quo desidera
bant pfecti st̄. Ubi loca sacra scā uisitauert.
& ignē solitū celitus ad dnī sepulchrū missū.
sabbato scī pasche deuoti susceper. & in salomo
nis tēplo cū rege balduino affati pascha cele
brando pranderunt. postea omīs pmpte ioppē re
uersi st̄. Tc̄ qa in ops erat comes pictauensis &
desolatus omīmode. nauī ascendens. & franciā
remeans nobis discessit. Tc̄ stephanus blesen
sis cū aliis pluribus simlit̄ abire uoluit. s; in
alto pelago uento sibi obsistente. non aliud
quā reuerti potuit. Hic stephanus erat tc̄
in ioppe. cū rex equū suū ascendit ut supra

dictū est itur⁹ contra hostes a quib; ei nun
ciatū fuerat. q̄ apud ramulā iā hospitati
erant; Adhuc ibi erant gaufridus comes
uendosimensis. ⁊ stephanus burgundie co
mes. & hugo lirianensis frat̄ raimundi co
mitis; Hii cū ab amicis suis equos sibi quesissent
⁊ accepissent. mox in eos conscendentes re
gē secuti sūt; Hoc aūt immodestia regis fuit
magna cū cū laudatū esset gentē suā pe
dites scilicet expectare. ⁊ ordinate sicut ad
bellū & sapient̄ ire nullius dictis obtēperauit
s; uix milites suos expectans. non cessauit. do
nec multitudinē hostiū ppe se uidit; Confi
debat enī in pbitate sua. nec spabat plures
eos eē quā mille uel septingentos. ideoq; sic
ppabat ut anteq̄ā refugerent obuius eis
fieret; S; cū exercitū sibi aduersantiū tā
magnū intuitus fuisset. timore perterritus
animo in se fremuit. ⁊ ualde tam consolatio
nis sibi ualitudinē amplectens. respexit suos
quos pie alloquens ait; O milites xpi & amici
mei nolite bellū hoc respuere. s; armati dī
uirtute. uirilit̄ p uobismet ipsis pugnate.
nā siue uiuimus siue morimur dnī sumus; Quod

si fugerimus spes euadendi deest; Tunc ergo qui uel

fugere uel se defendere oportebat. repente in

arabes impetu audaci se impegerunt; Et quia non erant

plusquam .cc. milites ad .xxx. milibus; statim undique ual

lati sunt; Nulli autem sit ambiguum. quin rex et sui

mirabiliter pugnarent. sed cum asperrima gentium tam

grauiter coherciti essent. et maior pars eorum

minime hore spatio perempta cecidisset. susti

nere omnino huiusmodi ulterius nequiuerunt. quin re

liqui uerterent in fugam. quemadmodum impiorum eua

dere potuerunt; Sed licet eis tam male contigerit.

prius tamen in eos probissime ulti sunt. nam ex eis multo

plures occiderunt. et de campo semel electos centonis

suis prouarunt; Sed quia non permisit dominus aliter fieri.

a superatis superati sunt; Euasit autem rex et nobiliores

militie sue. et interim in ciuitate ramula quae ibi

habebatur. fugientes se intromiserunt. quin haud lon

gius fugere ausi sunt; Rex uero nolens ibi se in custo

di. et malens aliter mori quam illic intercipi. ac

cepto primus consilio ab hisdem militibus suis.

uel uiueret uel moreretur illinc exire nisus est.

Et quinque tantummodo socijs sibi adhibitis.

quos postea omnes diu habere non potuit. quin

persequentibus retenti sunt. cursu propere monta

na

fugiens petiit. et de manibus impiorum domino suf-
fragante sic se liberauit; Qui archiep̄s libenter
te proficisceretur. s; obsistentibus inimicis ire po-
tuit; Hij autem qui in turri predicta remanserunt.
postmodum foras egredi non ualuerunt. uā a
gente nequā undiq; obsessi. deniq; p dolor
sunt comprehensi. quorum quosdam secum uiuos adduxe-
runt quosdam uero gladiis peremerunt. Ep̄s autem urbis qui
in ecclesia sancti georgii tunc erat. oportunitate
prudenter spectata. ipse tanquam fugi-
tiue aufugit; heu quam plures milites et ple-
beios tam in turri quam extra turrim tunc
perdimus; Occisus enim est stephanus comes
blesensis uir prudentissimus et nobilis. et stephanus
comes burgundie; Et corserūt aut̄ se mitte tc̄
tres milites. quorum unus uicecomes erat re-
gis; Qui plagis grauiter lesi cursu fugiti-
uo nocte sequenti iherusalem cucurrerunt. qui cum
urbem essent ingressi. infortunium suum
sicut acciderat cunctis manifestauerunt. De re-
ge autem siue uiueret siue mortuus esset. ni-
chil uerum narrare sciuerunt. qua de re dolor et luctus
omnibus ortus est; Rex autem qui montana fugi-
ens petiuerat ut dictum est. et p timore inimi-

corum

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

nocte sequenti cu͂ die sua diuertens se delitue
rat. die t͂cia cu͂ uno tantu͂ milite cu͂ 7 armi
gero eius de montanis egressus · p̄ deuia plange
esuriens 7 siciens regressus ē arsuth. Una t͂c res
saluti fuit · q̄ paulo ante illinc recesserant
de militib; hosticis q̇ngenti · q̇ circa ciuitatis
muru͂ quasi exploratores circuidederant. Introian
te arsuth rege · gaudent a suis suscept⁹ est. Die
q̇de illo uenit illuc hugo de tibearide ciuita
te · q̇ unus heroum eius erat · & q̄a confusione re
gis iā audierat · aliq̄d suffragii solatiu͂ genti
residue impendere optabat. Quo uiso rex inde
ualde letatus est · adduxerat enim secu͂ lxxta
milites · q̇b; rex nimis indigebat. Et q̄a non
ausus est rex p̄t̄iā ire ioppe p̄pt̄ hostes uia
toribus insidiantes · ascendit in unā nauiculā
p̄parat · & nauigauit ioppe. Qui cu͂ portui ap
plicuisset · ab omnib; gaudent suscept⁹ est. Nā
quē antea quasi mortuu͂ deplorauerant · ui
uum & alacre considerant. Die aut̄ seq̄nti
egressus ē hugo ille arsuth · cu͂ gente sua
ioppē itur⁹ · p̄cursus inde rex p̄cessit ei in au
xiliu͂ · ne ab hostib; in uia obsistentib; ipugna
ret. Cu͂q; ioppē puenisset · & in habitantes

aliquantulum consolatione recreati essent mo
uit regem necessitas qua militum indigebat. ut
mandaret uenire ad se ipsos illos qui iherlin
inerant. Dum enim meditaretur quem illuc mitte
ret legatum. inuenit statim ibi quendam Syrum
hominem humilem et habitu uilem. quem supplicati
one choercuit. ut legationem predictam portandam
tam pre timore domini quam pro amore regis susciperet.
Non enim esse audebat quispiam gradi per unam. propter
inimicos abhominabiles. qui xpianis nostris insi
dias undique pretendebant. Iste autem sumpta ex deo
fiducia. noctu sub opaca non lucente sole
uel luna. ne ab ipsis obuiaretur per inuia et aspe
ra loca pergens. die in tertio iherlin fessus perue
nit. Rumorem quem tam desiderabilem cum manifes
tasset. et cunctis regem esse uiuum propalasset.
gauisi inde omnes domino dignas exsoluere laudes.
Non fuit quidem mora longior. sed mox parati sunt
milites fere nonaginta in iherlin. et de ceteris
inhabitantibus quicumque uel equum uel iumentum quod
libet habere potuit. nullus remansit. qui cum
militibus tamquam milites ioppem pergerent. Sed quam
uis uoluntarie satis tamen timide illuc ierit.
quia hostium obsistentiam propter posse uitantes a parte

arsitth it suu ptender; Et cu iuxta litus maris
ppere in cederent. occurrerut eis gens nefan
da gentiliu. q sparauer eos illic omino intcipe &
ad morte deducere; Quor pluribꝫ oportuit iu
uita sua leuiora ibi tc linquere. & in mari un
das cito adnatandu psilire. q natatu ab impiis se
libauer. S; inuita relicta pdider; Multi u agi
les eos habentes. uirilit se defendendo dno iu
uante ioppe in puener; Rex aut adue ntu horu
exhilaratus. & admodu uegetatus. haud longius
negotiu suu agendu differri uoluit. S; mane
sequentibꝫ militibꝫ suis ordinatis. cu gente pedes
tri contra inimicos suos bellaturus exiuit; Ipsi u
non erant tc longe aioppe. S; quasi miliariis tri
bꝫ ubi machinas suas pparabant. ut in dilate
urbe obsiderent. & petrariis suis muru diruerent.
S; cu xpianos pagani ad belliu contra se uenire
pspectassent. ptinus suptis armis eos econtra au
dacter exceper; Et qa multitudine gentis habe
bant in gentissima. circuitione consueta nros
undiq; grauauer. qbꝫ sic in clusis nil ulterius n
dumnu auxilii pdesse potuit; S; in omipotenti
a dni prius confidentes. ubi turba densiore
& fortiore exeis uider. impetu audacissimo

ferire non distulerunt. Cumque ab una parte bene
feriendo eos penetrauissent, hora ipsa o recur-
rere alias oportebat, quoniam ubi pedites nostros absque
militibus uagantes uidebant, illuc statim properan-
tes extremos occidebant. Pedites uero non ignaui
sagittarum pluuiam inuadentibus se tantam iacie-
bant, ut in uisibus eorum et corporibus atque pelliis
multas infigi uideretis. Itaque cum a peditibus sa-
gittariis uehementer essent repulsi et a militum
lanceis nimis lesi, et de tentoriis suis iam priua-
ti domino auxiliante francorum, obtutibus dorsa
fugientes uerterunt. Sed non fuerunt diu fugati, quoniam
fugantium rara erat captiua. Tentoria autem eorum
in campo nobis remanserunt, resque cetere multe,
stipendium quoque. Ergo quos suos fere omnes secum reduxerunt
exceptis his qui in fuga siti aspirati et plagis af-
fecti in uiis et in in uiis mortui sunt. De camelis
autem et asinis eorum multos habuimus. Sed non est
omittendum quod multi eorum mortui sunt fugiendo
quibus contigit sicut equis unde iam fatum est. Factum est
autem prelium istud anno post urbem iherlm captam
tercio. Uere in quam dignum et iustum erat, ut qui
ligno dominice crucis quam rex in prelium tunc de-
ferri fecerat muniti erant, uictores super inimi-
cos

eiusdē crucis xpi exsisterent; Q'd si in anteriore bello fuisset. ut crux ipsa sc̄issima deferret ad p̄liū. p̄morē solito non est hesitandū q'd dn̄s populo suo misereret. si tantū ipse rex sapient̄ & modeste cū gente sua exiret ad pugnā; S; s̄t q'dā non nulli: qui in multitudine diuitiarū suarū glantes. & in uirtute sua c̄fidentes. multotiens plura negotia sua īprudent̄ & īmodeste facere p̄sumunt. s; cū inmodeste 7 temere opus suū inceperint. īmoderatius atq; multo peius ad detrimentū sui & alioꝝ plurimoꝝ dabt exitū actionis; Vnde & magis d'o quā stultitie sue culpā solent īputare. cū se debiles & īpotes n̄ in dn̄i miseratione & uoluntate arbitrari debeant; Nā cū aliq's stulti aliq'd inchoat. rei exitū non c̄siderat; Equus parat̄ ad bellū. dn̄s aut̄ salutē tribuit; Non semp iusti p̄catio exaudit̄. q'nto minus impii. Cur exaudiet. cū apud dn̄m hoc non sit p̄meritus. Vel quare d's in culpat̄. cu itati stulto desideriū suū non implet. Nonne nouit ipse. q'd agendū sit in omnibus. Q'eq'd g̃ etiā sp̄e in dicas geri. reb; q'dā rectus, ordo est. opinioni ū tue peruersa

confugio; Non autem rerum merita. sed for-
tune spectat eventum stultus; Meditetur ergo
unusquisque in corde suo quod sit creatura crea-
toris dei. et speret numquam se in aliquo bo-
no prevalere. nisi nutu illius qui mundum regit
et moderatur universa; Quod si quid inceperit vo-
luerit. in nomine domini fiducialiter incipiat.
ut salubriter opus suum explere valeat; Si vero prout
optat idem opus consummare nequiverit. quia non
permiserit fieri dominus secundum desiderium illius. lau-
det tamen dominum in eventu suo tam in bono quam in
malo; Preuidet enim deus homine sapientius. quid
melius agendum sit in omnibus; Multotiens etiam
existimat homo aliquid sibi esse nocivum. cum in di-
late sub providentia domini vertatur idem ei ad proven-
tum; Et contingit econtra cum bene successerit
alicui. quod paulopost evenit ei quod multos offi-
cit; Nam cum in bonis successibus solet quis prosperari.
tamquam de bonis illis numquam ulterius minoretur.
dominum inde non gratificat nec laudat. de cuius
munere stultus in sapientia gloriatur; Unde iure
fit quod deus ab illo aufert quod habere non meretur.
et alias locat ubi melius proficiat; Nec quidem

ad id quod dimisi reuertar. Cum enim bellum peractum est in quo
rex deo iuuante triumphator extitit. collectis ten
toriis et rebus sarracenorum quae ibi reliquerant ioppe
regressi sunt. Postea minimum bellorum terra quieuit. sequenti
tempore estiuo autumnali atque hiemali. Uerno autem tem
pore cum secundum pascha priore in iherusalem celebrauissemus
urbem achon rex balduinus cum exercitulo suo aggressus
est. obsessimusque eam. Sed quia muro et antemurali barbica
no ualde fortis erat. nec ui nec ingenio tunc potuit
eam comprehendere. perterritis cum sarracenis plurime intus se
defenderent. Cum autem segetes eorum totas et uirgulta
deuastasset. rex ioppem remeauit. De boemundo ru
mor desiderabilis tunc diuulgatus est omnibus. quia deo pro
piciante de turcorum custodia liberatus est. Ille enim quomodo
de captione predestinatione bene exierat. per legatum suum
mandando notum fecit regi. Qui sicut antiochie
antea principatus fuerat. ita a suis gaudenter in urbe
ipsam susceptus est. eam postea nobilitauit et possedit.
Laodiciam insuper ciuitatem quam tancredus ui comprehenderat
et hominibus imperatoris abstulerat. suscepit ab eo boe
mundus. pro qua tancredo dextra sua competenter tribuit.
et sic eum sibi placauit. Balduino autem regi iherosoli
mitano contra sarracenos more solito certante.

contigit cu die quada in paucos eox irruere. Du g̊
de interitione eox ia certus in animo gauderet.
e nethiops unus post rupe delitens callide insidi
atus est ei ut illu interimeret. Is missili uenabulo
fortit̃ uibrato. ppe cor rege a dorso pforauit. quo ictu
ad usq; morte pene lesus est. S; cu postea se medica
ri sollicite studuisset. post incisione etia cicatricis
uexatu. tande sospes effectus est. Ipso anno seqnti
cu sci pasche sollempnia in ierlm celebrata fuissent
congregauit gente sua et pfectus est ad urbe
achon. que ptolomaida dicit non ut plerique erran
tes putant acharon. et obsedit ea. Non est urbs
urbs acharon quia qlibet estimat achon. Illa philis
tea. ptolomaida dicit ista. Illuc qq; in dilatione uene
runt in auxiliu eius ianuenses naute nauigio
lxx^ta nauiu. Cu aute ciuitas machinis et assultibus
crebris circuquaq; p xx dies cohibita fuisset ual
de. sarraceni uehementer pterriti uellent nollent
regi reddiderunt ea. Anno post ierlm capta anancis
qnto clementia dei pueniente ingressus est urbe achon
balduinus rex cu suis. et magnificatus est dns xpianis
suis. qs tanta ciuitate munerauit. Erat qde eis
ualde necessaria. qm in ea est ei portus adeo utī

Lis

ut intra menia secura naues quam plurimas sane
concipiat. Sub geminis phebo nouies hoc conti
git orto. De rebus autem omnibus, quas in ciuitate inue
nerunt fecerunt christiani nostri prout eis libuit. De sarra
cenis rege ignorante plures occisi sunt. alios uero
uiuere permiserunt quia opus erat ciuitati ne de
habitatoribus uacua fieret. qui etiam terram colerent.
Rec. III 408 Ipso autem anno estiuo tempore euoluto. necessita
te nimia monente transfretauit boemundus
in apuliam raro nauigio. et antiochiam terramque
suam commisit tancredo cognato suo. ducens secum
daibertum patriarcham hierosolimitanum. sed a sede
iam diu iniuste expulsum. qui et ipse prudens
et uir consilii pollebat. Quorum alter ut occiden
talium partium gentes undique congregaret. et
secum in orientales perduceret profectus est. alter uero
scilicet daibertus ut apostolico causam suam innotes
ceret. et iniuriam sibi factam patere faceret. An
R. III 411 no autem sequentis orbita reuoluta. mortuus est
raimundus comes prouincialis ante urbem tri
poli in oppido suo pridie kalendas marcii. cui suc
cessit quidam comes sardinie guillelmus nepos
eius. Ea tempestate turcorum et sarracenorum

ptiua solita non defuit. cu deinde mse apli
sequte. rex Kalapie raduan nomine de regio
ne sibi confini exercitu adunauit non mini
mu. et contra tan credu antiochie tc pricipan
te. cornu suu adplıandu nimis acutu extu
lit. Tancredus aut non in gente multa. s;
in dno spei sue anchora figens. conglobatis
acieb; suis. contra ipsos hostes incunctan
ter equitauit. et ne longius moreri audacter
in eos irruit. qui ptinus deo suffrag... grante
dorsa fugitiui uerter. fuger. et fugati
st. Qui fugere non potuit. necmeq te e
uasit. De interfectis non fuit numerus. de
equis ex plures tancred. habuit. uexillu
quoq; regis fugitiui retinuit. Itaq; cor
nu suo quassato. rex gentilis mutila tus
abiuit. Glorificat est q ds. qui magnifi ce
semp suis subuenit fidelib; De antioce nis
hoc tantillu fati sum. nc aut de ihero so
limitis non taceam. Referendu eni est.
qm rex babylonis ipso anno gente aduna
uit multa. mittens ea ascolonia pncipe
militie sue ad pliandu contra rege baldu
inu

et xpianis nostris. arbitrantes nos omnes penitus in termi
nos delere exterminare. qui didicerant nos esse pau
cissimos. et sine succursu peregrinorum ad nos ut solebant
uenientium. Conglobati sunt ergo apud ascalonem tam ara
bes quam ethiopes. de turcis quoque damascenis fere
mille. qui sagittarii sunt optimi. Quod cum nunciatum esset
regi balduino. congregauit illico gentem suam apud
ioppem ciuitatem suam maritimam. expectaturus il
lic prelium. Et quia necessitas hoc monebat. ex
inanite sunt ciuitates nostre de gente ad bellum pro
ficiscente. nec remanebat in eis nisi tantum qui muros
noctu custodirent. Tunc timor et tremor uenerunt
super nos. metuentes ne aut in ciuitatibus tam ua
cuis repentinis assultibus nos etiam inermes obrue
rent. aut regem balduinum cum popello suo in bello
prosternerent. Augustus erat mensis. et callebant
ab utraque parte prelium differentes. nec enim nos il
los nec illi nos per .xx. dies impetebant. Termino
autem diuinitus ut opinor disposito. promouit se
nefanda gens ab ascalone. et ceperunt appropinqua
re ad nos. ad bellandum progredientes. Quod cum audis
set rex. egressus est statim de ioppe. et equitauit
usque ramam ciuitatem. Sed quia bonum erat nostris omnimodo

dn̄o adherere & in eo spē certā ponere. sine q̊ ni
chil utile ē. Inspirato ab ipso dō consilio misit rex
iherl̄m hominē quendā solū legationē anxie fe
rentē patarche nr̄o cleroq; plebicule q̊q; in ciui
tate scā contribulatis. ut obnixe dī omnipotentis
clementiā implorarent. quatenus xp̄ianis suis in angus
tia tanta positis opē dare de excelsis dignaretur.
Noluit aūt legatus ille q̇equā mercedis accipe ro
gatus. timebat enī se ab aduersariis in tra p̄uin
q' tē tā in montanis quā campestrib; missis insidias
p̄tendebant. S; eligens in corde suo siue uiueret
siue moreret. mercedē a dn̄o quandoq; recōpensan
dā. comendansq; corpus suū & animā in man' dn̄i
celerit' iherl̄m p̄rexit. Qui ciuitatē ingressus
p̄rimus nunciū rei p̄tulit. q̊ manifestato con
festi iussit patriarcha campanā maiorē sonare. &
gentē quantulācūq; in platea corā se conuocari.
O fr̄es & amici dei. ecce inquit bellū qd tā diu
futurū ēē credidimus. referente nobis hoc
nuncio p̄sente paratū est faciendū. Et quia sine
dī auxilio nullatenus multitudini sarracenor
obsistere poterimus. inuocate misericordiā ipsius ut regi
nr̄o balduino & suis p̄picius & clemens in hoc

prelio subueniat. Distulit hodie rex bellum fieri sicut
per breuigerum hunc suum nobis mandauit. confidens
enim in deo et in orationibus uestris atque elemosinis. securi
cras quod dies erit dominica qua christus resurrexit a mor
tuis hoste triumphato contra nefarios inimicos
preliaturus uictoriam ab ipso christo credit se adipisci.
Quapropter iuxta pauli monitum hac nocte uigi
late et in fide state omniaque uestra in caritate
fiant. Cras ibitis per loca sancta hierosolimitana nu
dis pedibus affligentes uos et humillime dominum
deum exorantes ut christianos suos liberet ipse
omnipotens de manibus inimicorum nostrorum. Ego quidem ibo
ad prelium iam iam a uobis discessimus rogoque ut si
qui ex uobis hic residui arma ferre potestis
mecum illuc ueniatis. Indiget enim rex hominibus.
Sed quid plus morarer? Conscendit in equos cum
patriarcha paucissimi tam centum quinquaginta
fere tam equites quam pedites et sic nocte immi
nente propere perrexerunt et summo diluculo rama
ciuitatem ubi alii erant peruenerunt. Hii autem qui in
hierusalem remanserunt orationibus et elemosinis in af
flictione studiosissime uacauerunt et cum processi
one supplices usque horam meridianam monaste

orando uisitare non cessauer. Cantando plorabant
plorando cantabant. Maiores natu usq; ad horā
nonā die illa non comeder. nec infantes donec
fame plorauer. matrū ubera suxer. & elemo
sine uberius solito egenis impertite st. hec st
opa p q̄ ds placat. qb; ad salutē peccatoꝝ ex
citatur. qb; conuersus relinqt post se benedic
tionē. Hc aut enucleandū est de actione belli.
Cū eni ut supius dictū est ut puenisset patr
archa ad regē. & aurora postera cepisset stel
las depellere micantes. excitatis omib; cucur
rer ad psbtteros immo ad patrarchā. ut &
bonū audirent uerbū. & a peccatis suis mor
pturi ab ipso patriarcha benedicti absolue
rent. Quo facto. ueste pontificali patrarcha
in dutus. crucē dnicā que in talib; negociis
deferri solebat. sumsit in manib; & ordinatis
ut oportuit catuis de militib; & peditib; con
tra sarracenoꝝ exercitū pgressi st. Erant
milites nri quasi qngenti. exceptis plurib; ali
is q eqtabant. ueruntam de militari ordine n
erant. Pedites nros paulo plusquā duo milia
estimabamus. gens aut nobis aduersaria paga
noꝝ. xv ci. milia tā de eqtib; quā peditib; copu

tata est; Erantq; hospitati in tentoriis suis haud
longius quā quatuor miliariis ab urbe rama,
Cūq; nr̄os contra se incedentes ꝓspexer̄ statī or
dinauer̄ acies suas more suo. ad planctū adūsus
xp̄ianos. Et tam̄ uersutia eoꝝ tē cassata fuit. cū
partē de gente sua minorē ante rama mittere dis
ponerent. ut nr̄os fallerent maiorē uͦ partē ad
ioppē. ut assilirent & caperent nescientib; francis.
Itaq; unus eis. oportuit eos continuo pugnare
molimine suo destructo. Nec mora longior alii
alios īpetuerunt. datoq; ab utrisq; impetu. excla
mauer̄ nr̄i om̄s una uoce. contra paganos in iubi
latione gl'osa. xp̄c uincit. xp̄c regnat. xp̄c impe
rat. tā clerici quā laici. Illi autē nr̄os circū uallan
tes congassare eos penitus & confundere opinati
R. ec. III 414 st. Turci enī ultimā nr̄ā cateruā gñantes & sa
gittarū pluuia plagantes. iā arcuū officia dimi
serant & enses uaginis extraxerant ad feriendū
cominus. cū rex balduin⁹ hoc cōpiens audacia
te munitus uexillū suū album de manu hominis
cuiusdā sui arripuit & cū paucis equū urgendo
calcarib; illuc suis celerit̄ succurrere sategit.
Et cū statī deo iuuante illos inuadendo & occiden
do dispsissent & aliqndiu ad montana effugasset.

ximus ad maiorē multitudinē sarracenorum et ethio
pū reuersus est. S. d's omps seruorum suorum ubicumq;
non inmemor. noluit xp̄ianos suos aperte destrui
q p eius amore & nomine amplificando de longinquis
partib; therlm scam uisitatu uenerant. & pagani
deder fugā repentinā. usq; ascalonē non cessantes.
O si capi posset admirati filius babylonie nomi
ne semelmuc. q̄ regē effugit ascalonē ingressus
multū nobis pdesse posset. S. non effugit alius
nomine gemelmuc ascalonis admiratus. diues
& uir prudentissimus. quo occiso desolatio eis gran
dis inde subsecuta est. Alterū quendā admiratū
uiuū retinuer. quē redimi fecit rex sibi .xx.ti milib;
bisanciorum. exceptis eqs & aliis reb;. Ethiopes nigri
qui eqs carebant effugere nequiuer. ideo in cāpo
trucidati st. Retuler nobis quidā postea ex eis uiij
milia & āplius tā de eqtib; quā peditib; suis int
fectos fuisse. de nr̄is aut̄ fere sexaginta. Tento
ria quidē eorum quieta nr̄is remanser. de iumtis &
asinis & camelis atq; dromedis multos habuimus
Tē d's ab omib; laudatus & magnificatus est. in q
fecimus uirtutē. & q ad nichilū deduxit inimi
cos nr̄os. Omnia diuini iudicii ordinatio. Ecce
pncipes eorum q dicebant possidebimus scāarium

dei. posuit deus ut rotam. et sicut stipulam ante fa
ciem venti. et in ira sua turbavit eos. Ipsi quidem
in lege sua iuraverant se numquam fugituros.
sed tandem effugium fuit salus eorum. Reversus est
autem rex Ioppen cum gaudio. ubi praedam in bello
adquisitam sub raciotinio militibus et clientibus
Rec. III 414 suis distribuit. Erat tunc adhuc in mari ante
Ioppen stolus navalis Sarracenorum. qui aliquandiu il
415 lic expectaverant. quomodo et quando tam per terram
quam per mare christianos et urbes eorum maritimas
prorsus destruerent. Sed cum per nautas regis ca
pitt gemelnuic de collati. de latum et iactum si
bi audissent et cognovissent. conturbati valde
et conterriti diutius ibi stare noluerunt. sed gen
tis sue confusione coopta. flante paululum aus
tro in portum Tyri et Sydonis secesserunt. Ibi enim na
ves expositurae erant annonam. quam ferebant
ad minimum Sarracenorum illic inhabitantium. Re
vertente autem classe illa deinde Babyloniam.
spiritu procellarum dei gratia nobis satis faciente. per
portus nostros naves illorum sparsi naufragio ad
vecte sunt. de quibus xxti. v. naves Sarracenis ple
nas habuimus. reliquae velificantes vix evaserunt.
Iam decies orto phebo sub virginis astro. cum

solida tiras spectaret imagine luna. Sexta Ka
lendarū septēbris cū legeret. annuit omipc xpian
cos gaudere triūpho. Tūc fugiunt arabes turci
simul ethiopesq; pars montana petit. remanens
pars mortua cāpo. Anno post therlin capta vij^{mo}
sic miserando manifestauit nobis dns omnipoten
tiā suā. Deinde his gestis que supius narraui. an
no ipso declinante sensimus omnes qui therlin in era
mus tre motū magnū. qui in uigilia dnice
natiuitatis nos ualde terruit. Nichilominus autē
deinde cometa in ethere apparens. nos suspici
tes peussit. q^{e} in ea parte q^{a} sol in hiemali tēpore
occūbere solet. splendoris albumei radium
ad instar tele linee in longū mirifice pduxit.
Quod pdigiū in mense februario rutilans. futu
re psagiū mūdo nunciabat. vij^{me} idus februa
rii lucescere incipiens. q^{o} die lunā pnuncia
bamus primā. Quinquaginta et sex dieb; et eo
āplius uespere cotidiano cometa illa uisa est.
Sed notandū quia a principio ortus sui et ipsa come
ta et splendor eius minus de die in die paula
tim minoratus est. ita ut in extremis dieb; iā sui
luminis iā pdens. omnino apparere cessaret. In

416

dilatē aut in eodē mense scilicet die qua luna
cōputabatur xx^ma inclinnis in celo ab hora tercia
usq; ad meridianā ad dexterā & leuā solis partē
duos soles non omnino tam sicut maior fulgentes.
s; forma & lumine rariore mediocriter rutilantes;
In quorum giro in super unus circulus apparuit can
didus amplitudine tanquā ciuitatis cuius ins
intra quā clarebat alter circulus dimidius si
milis yri quadruplici colore distinctus & in superiore
solis parte amplexione arcuata usq; ad duos alios
soles iā dictos attingens; Deinde sequenti mense
Ret. III 416 hora noctis media stelle celi pluere uise sunt. Esti
uo deinde tēpore hugo qui tiberiadē urbē tunc
possidebat unus ex optimatib; regis balduini
aduersus miliciā damascenorum hostilē bellauit;
Qui cū bis in ipso prelio iā ab eis repulsatus esset
tercio belli recursu domino suffragante auctor
uictos eos superauit; Ducentos quidē ex eis occidit
totidēq; de equis eorum retinuit reliqui fuga euaserunt.
Mirū dictu sexies xx^ti quadragies centū uicerunt;
Hec mora in sequenti expeditione cū rege baldui
no in terra hostiū facta ipse hugo ictu sagitte
interiit; anno ab urbe ihersm capta viiii^uo hoc ē

417

millesimo centesimo vii. ab incarnatione domini A.C. 1107.
transfretauit iherosolimorum patriarcha ebremarus
nomine romam petens. Quesiturus enim erat ab apostoli
co utrum patriarcha remaneret. nam daibert iam
supius memoratus patriarchatum recuperauerat. sed 170
in reditu postmodum obierat; Mense demum nouem
bri eodem anno cum in seuitiam solitam ascalonite
efferuerent. ad radicem montanorum inter ramu
lam et iherusalem posuerunt insidias. ut unam gentis nostre
cateruam quam e ioppe iherusalem ituram didicerant. oc
cursu repentino perimerent; Sed hoc ioppitis inti
mato. mox conscendit in equos. et cum ad locum insi
diarum ductore rege nuncio peruenirent. ad huc
si uerum dixisset dubitantes. exterriti ualde
timuerunt; Erant enim illi milites quingenti. et pe
dites propemodum mille. nostri autem milites non plus
quam septuaginta quinque; Quibus cum non liceret eti
am cogitare quid facerent. et non esset eis saluatio
si fugerent. et mors non deesset si bellare per
sisterent. elegerunt gratius si contingerent
honorifice mori. quam fuge infamia post hec
notari; Impetu igitur contra montaneos quasi ni
chil preter deum metuentes. mirum in modum pe

netrauerunt hostile acie ꝑsternendo eos & oc-
cidendo. & ꝑ eos transeundo & ꝑ eos reuertendo;
Quo in certamine cu acrius sarracenu septem
cernerent. audacitate sua d(e)o uolente omi-
no ꝑdentes. bellantes cessauert; Q(uo)d cu cope-
rissent milites n(ost)ri. potentius eos ꝑuasert.
& q(uo)s fugere putauer(unt). eos fugere copulert;
De q(ui)b; plures occider(unt). & de eq(ui)s eor(um) plurimos
retinuer(unt). de militib; u(ero) n(ost)ris tres cantu ibi
ꝑdidimus; Si clientela eor(um) de iumentis n(ost)ris ali-
q(uo)d adduxer(unt). de suis n(ost)ri talione sibi dupli-
Rec III 417 cauer(unt); Hec in impetib; nec in utroru(m)q; ꝑcur-
sionib; q(ue) in bello fieri solent ulterius im-
morabor. uolo enim artare pagina lumte par-
tiori; S(ed); ne uel scriptor(um) neglegentia uel
imperitia siue q(uo)d rari erant aut suis impe-
diti curis in sudabant. hec gesta obliui-
oni non scripta darent. malui ego scien-
tia rudis. temeritatis neuo notari. qua(m)
hec di(ui)na opa & miracula non ꝑpalari scedin
q(uo)d oculis uidi. uel arelatorib; ueridicis
ꝑscrutans didici; Et q(uonia)m a me solo hec omia
non possent uisu coprehendi. stilo inusitato

s; tam ueraci congesta successoribus relinquere. Precor
autem legentem ut nescientibus nec caritatiue
indulgeat. et dictam non dum correptum siue
lit locatum corrigat. ueritatem historie seriem
nullatenus propter pulcritudinem partium preparati-
cam commutet. ne gestarum rerum ueritatem men-
dacium confundat. Quia uero historicus sermo Rob. mon. Rec. III, 881.
ab iherosolima nominis sui sumpsit exordium.
et finem retinet sicut et medium nulli inconsonum
uideatur. si in calce huius operis qui eam primitus
fecerit uel qui sic eam appellauerit inscribitur.
Melchisedech fertur eam post diluuium condidis-
se. quem iudei asserunt filium noe scilicet sem fu-
isse. hanc in syria conditam salem appellauit. et
in ea deinceps per multa tempora regnauit. Quam
postea iebusei tenuerunt. et partem sui nominis quod est
iebusei addiderunt. et sic collectis in unum nominibus
b. iebus et salem. b. in r mutata. ierusalem uocauerunt.
Postea a salomone nobilius composita et templo
domini et sua domo regia. multisque aliis fabricis
et hortis et piscinis decorata. ierosolima appel-
lata est. ut quasi de suo nomine ierosolimonia
intelligatur. Hec a poetis solima corrupte
interpretatur. et a prophetis sion dicitur. quod in nostra lingua

Rec III 881

speculatio interpretatur. pro eo quod in monte constituta de
longe uenientia contemplatur. Iherusalem autem in nostro
sermone pacifica transfertur. De antiqua huius
gloria opulentia scriptum inuenimus in libris le-
gum. quia fecit salomon ut habundantia argenti
tanta esset in iherusalem quanta et lapidum. Nunc uero
multo copiosius ditior enituit. cum in ea dei filius
pro generali omnium redemptione crucem sustinuit.
celum cum suis sideribus obnubilauit. et terra tremuit.
petre scisse sunt. monumenta aperta sunt. et multa corpo-
ra sanctorum qui dormierant surrexerunt. In qua ciuitate
contigit ut in qua tam mirabile misterium. de qua
emanaret salus omnium fidelium. Ex quo hoc con-
icitur. quod hanc ita dei filius sua gloriosa morte illus-
trauit. quia si nostris placuisset auctoribus non Ierusalem
sed .s. in .m. .s. mutata Iherusalem debuisset uocari. et sic
in nostro eloquio salus pacifica potuisset interpretari.
Pro his et huiusmodi figuratis uis actionibus forma est
et misticum sacramentum ista terrena Ierusalem illius Iherusalem
celestis de qua dicitur. Urbs fortitudinis nostre sy-
on saluator ponetur in ea murus et antemu-
rale. Aperite portas et ingrediatur gens iusta
custodiens ueritatem. quia uetus error abiit.
De cuius laude cuncta referre non possumus.

que dicta sunt a prophetis et legis doctoribus. hec uero terre
na iherusalem nostra etate fuit a deo derelicta et odio
habita a malicia inhabitantium in ea. Cum autem
ipsi domino placuit, adduxit francigenam gentem
ab extremis terre, et per eam gentem ab inmundis gen
tibus, scilicet paganis, liberare illam iherusalem uoluit.
Hoc a longe per ysaiam prophetam predixerat cum ait:
Adducam filios tuos de longe, argentum eorum et
aurum eorum cum eis nomini domini dei tui et sancto israhel
quia glorificauit te. Edificabunt quoque filii
peregrinorum muros tuos, et reges eorum ministrabunt
tibi. Et propheta dauid dicit: Lauda ierusalem dominum,
lauda deum tuum sion, qui confortauit seras portarum
tuarum, benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines
tuos pacem, et adipe frumenti satiat te. Hec et mul
ta alia inuenimus in propheticis libris, que congru
unt huic liberationi facte nostris etatibus. Per omnia
et super omnia benedictus deus, qui iusto iudicio per
cutit et uulnerat, et gratuita bonitate quando
uult quem uult miseretur et sanat, qui in trinitate
perfecta uiuit et gloriatur deus in omnibus secula seculorum
amen.

Ierosolitanus patriarcha et episcopi tam greci quam
latini, uniuersaque militia domini et ecclesie ieroso

limitane. occidentalis ecclesie consortium celestis
uerbi. et sui laboris primam portionem. Quam ecclesie
uestre incremento nos gaudere non ignoramus.
sollicitos ad audienda tam aduersa quam prospera
credimus. dilatationis prosperitatem sic notificamus.
Innotescat igitur caritati uestre. dominum in quadra
ginta ciuitatibus et in ducentis castris sue
ecclesie triumphasse. tam in romania quam in sy
ria et nos adhuc habere deloricatis preter
uulgus centum milia. amissis tamen multis
in primis preliis. Sed quid hoc. Quid unus in mille.
Ubi nos habemus comitem. hostes habent
xl. reges. ubi nos turmam hostes legionem.
ubi nos militem illi ducem. ubi nos peditem
ipsi comitem ubi nos castrum ipsi regnum.
Nos autem non confisi multitudine nec uiribus
nec presumptione aliqua. sed clipeo christi et iusticia
protecti. georgio. et theodoro et demetrio bea
toque blasio militibus christi uere nos comitantibus.
finis.

explicit liber rothberti

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Flod

T

blesensis
pictenesis.
Comes

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Handschr.
158

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

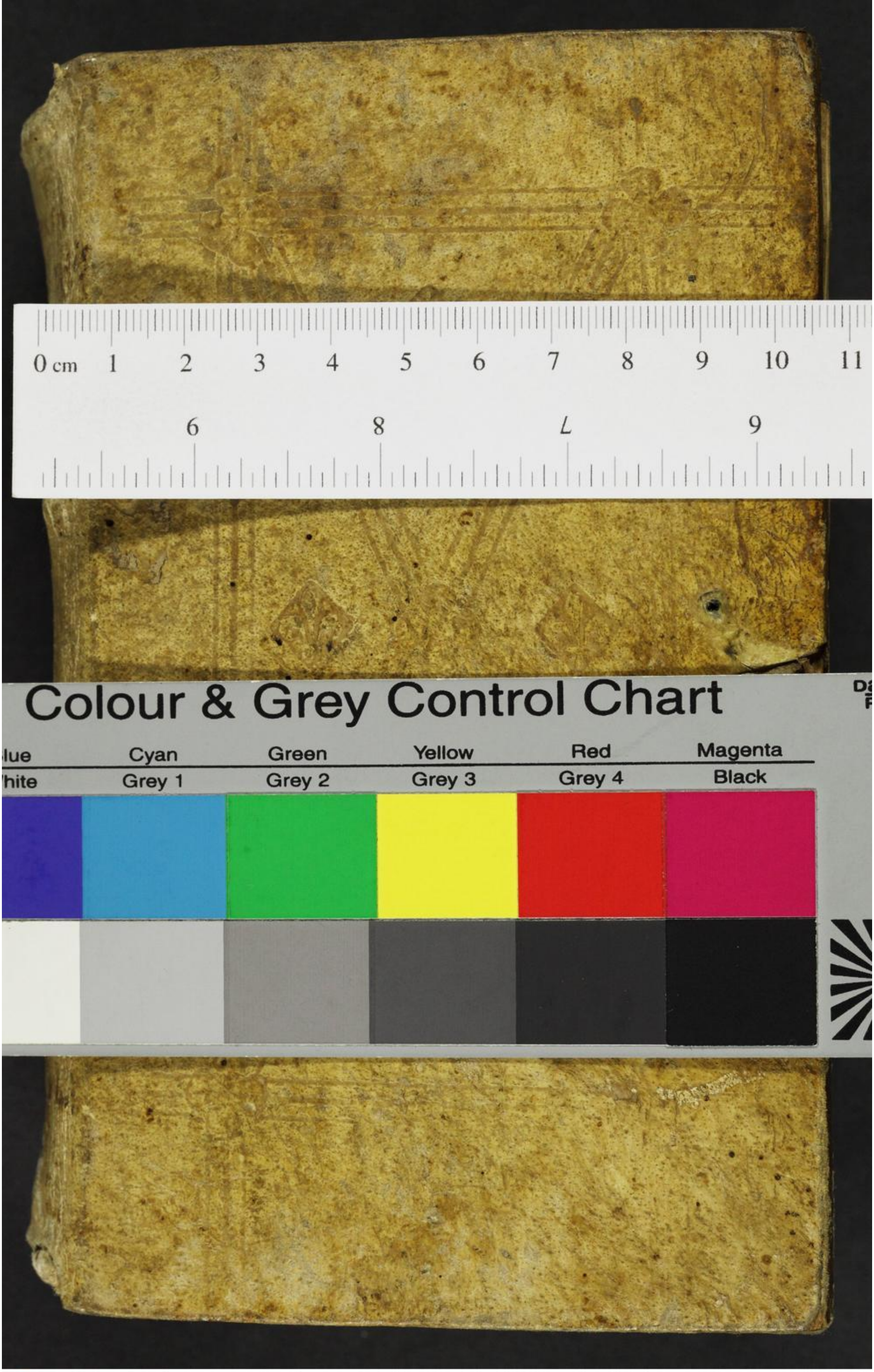

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN